

KAITSE KODU!

KAITSELIIDU AJAKIRI

3' 2004 (51)

**RASKE RETK, MILLE AUHINNAKS
ON VEELGI RASKEM RETK
MIKS JA MILLAL AMEERIKLASED
SÕTTA LÄHEVAD?**

**ESIMENE VÕIDUPÜHA
NATO LIIKMENA**

ISSN 1406-3387

9 771406 338004

Kaitseväe juhataja vastuvõtt Rakvere linnuses 22. juunil 2004.

Rakvere Vabadussõja monumendi jalamil süttib kolmest tõrvikust võidutuli.

Võidutuli läheb teele.

Kaitseliidu pataljoni 481 meest möödamarssil.

Kaitseliidu pataljon näitab lahingu- tehnikat.

USA Marylandi Rahvusaardi lipumeeskond.

Iga-aastased külalised: Läti Zemessardze rühm võiduparaadil.

Kaitseliidu ajakiri
Kaitse Kodu!
Asutatud 11. september 1925

Väljaandja Kaitseliit
Ilmub kuus korda aastas.

Peatoimetaja:
ltm Ivar Jõesaar

Makett ja küljendus:
Matis Karu

Reklaam ja levi:
Virgo Tamm
kaitsekodu@hotmail.ee

Toimetus:
Riia 12, Tartu 51013
Telefon 07 314 151
Faks 07 314 150

Toimetuse e-mail:
kaitsekodu@kaitseliit.ee
kaitse.kodu@ksk.edu.ee

Trükitud ASI Printall trükikojas

Toimetus kaastöid ei
retsenseeri ega tagasta.

Kaitsejõud Internetis:
www.kaitseliit.ee
www.mil.ee
www.mod.gov.ee
www.ksk.edu.ee
www.vdcol.ee
www.erok.ee
www.nppk.ee
www.orkester.mil.ee
www.erna.ee

KAITSE KODU!

3' 2004 (51/497)
KAITSELIIDU AJAKIRI

SISUKORD

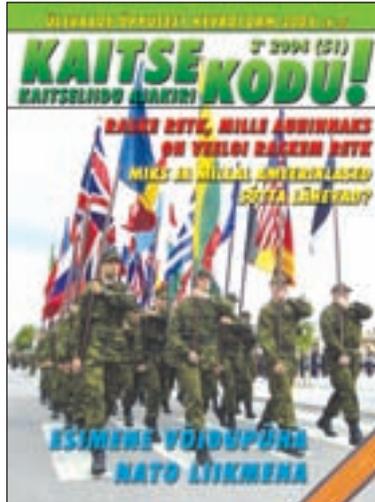

Foto: Ardi Hallismaa

KAANELUGU:

EUROOPA LIIT JA NATO LISASID KINDLUSTUNNET

Võidupühal näitas Kaitseliit nii oma sõjalist võimekust kui ka valmisolekut siseriiklikuks koostööks riigi ja rahva turvalisuse kaitseks. Esmakordselt nägi rahvas Rakveres Kaitseliidu lahinguvalmis pataljoni, mis oli komplekteeritud ja varustatud modernse kaitseväe nõuetele vastavalt. Esmakordselt lehvits paraadil Eesti lipp koos ülejäänud 25 NATO riigi lipuga. **LK 6**

MIKS JA MILLAL AMEERIKLASED SÕTTA LÄHEVAD? KAS KA EESTILE OMA WEINBERGERI DOKTRIIN?

Erik Reinhold

Eestil tuleks endale selgeks teha, milliste Weinbergeri doktriini kriteeriumide korral oleks võimalik USA sõjaline sekkumine Eesti kaitseks. **LK 26**

KAITSELIIT VÕITLES KEVADTORMIL

Jaanika Ojakõiv

Kaitseliidu Tallinna pataljon võitles nädal aega vastutegutsejatena suurõppusel Kevadtorm 2004. **LK 35**

Retk, mille aühinnaks on veelgi raskem retk	LK 10
Kaitseliidu tegevus 2003. aastal	LK 13
Soomes teeb 240 000 naist vabatahtlikku riigikaitsetööd	LK 17
Kaitseliit võitis teist aastat järjest Laskurliidu karika	LK 18
Balti mere laskekarikas jäi Rootsi	LK 20
Tagavaravägi nr 6	LK 21
Treeningusüsteemi Taktikatreener rakendamisest Kaitseliidu Koolis	LK 25
Tupsu-Trall 04 saatis võistlejad koduteele	LK 29
Võrumaa noorkotkaste ja kodutärtarde suurpäev	LK 30
Kodutärtarde ja Noorte Kotkaste laskejooks 2004	LK 32
Tuletõrje ja päästeala korraldus Eestis III	LK 33
Vahekohtunikud loovad õppelahingus reaalsust	LK 38
Rootsi "rauasaag" on Eesti kaitsejõududes teenimatult põlu all	LK 41

KAITSELIIT LÄHEB METSAJOOKSULT RAHVUSVAHELISELE MARATONILE

Onimese elus on nii, et kui elujärg väga stabiilseks muutub ja kontimööda mugav elurütm rutiiniks saab, sunnivad välised heaolümärgid vägisi püksirihma pikendama. Ja kui siis ühel päeval satud kehaliste katsete testi tegema, tunned, kuidas kops ähvardab lõhkeda ja jalad on kui vatist.

Kaitseliiduga on natuke sama moodi. Pikka aega sai ennast vanaisade elukorraldust edasi elades malevates ja malevkondades ühiskonna alustalana tuntud ning aeg-ajalt metsa vahel pisut sõda peetud. Nüüd korruga keerati tamp peale. Selgus, et NATO osles tuleb Kaitseliitki nii ümber korraldada, et selle täiskoosseisuni komplekteeritud lahingupataljone saaks NATO tingmärkide abil kaardile kanda. Mehed on vaja erialade kaupa välja ning üksuste kaupa kokku õpetada. Õppekogunemisi tuleb nii, et kehtivas seadusandluses lubatud tähtjad ja vaba-tahtlike kaitseliitlaste rahakotid kärisevad. Ja ägedamaks läheb. Lisanduvad ülesanded siseriikliku kindlustunde tagamisel. Peagi oodatakse Kaitseliidust rühmi juba välismissioonidelegi. Ühesõnaga: mõnusest tervislikust metsas sörkimisest sai ühtäkki adrenaliini pumpav krossijooks ja ees terendab juba lähetus rahvusvahelisele maratonile.

Kuidas Kaitseliit sellele survele vastu peab? Aga küsige Sinimägede veterani-delt, kuidas nad pool aastat Teise maailmasõja ühte tigidamat rinnet hoidsid. Selleks on vaja rohkesti noort ja tegudevalmis verd ning teadmist, et meie oleme maailma ainukesed eestlased, kelle eest seda tööd keegi ära tegema ei tule.

Tänavuse võidupüha juhtmõtteks oli rahvusvaheline julgeolekukoostöö ja si-
seriiklik kindlustunne. Rakveres nägi rahvas, kuidas Eesti sinimustvalge lehvits
ühena 26 NATO riigi lipu seas ning esmakordselt marssis paraadil malevate la-
hinguüksustest koostatud täisrelvis Kaitseliidu pataljon. Küllap edaspidi näida-
takse teisigi maratonivalmiduse märke.

Ivar Jõesaar, ltn

SUMMARY

A strenuous raid rewarded by an even more strenuous one

On May 14 to 15 in Valgamaa, near Otepää at Kuutsemäe the Defence League's military sportive raid Eel-Erna was held. Teams from the DL regional units and their twin teams participate in this competition. The competition started in the early hours of May 14 at Vaarna. The competitors had to fulfil five tasks there – the obstacle course, crossing the climbing net, disarming a sentry and pistol and assault rifle shooting. The competition continued with the raid and at night the competitors had to neutralize ten machine gun foxholes. The last task before the final run was grenade throwing from the standing, kneeling and horizontal position. The last checkpoints of the competition were located near the headquarters and base camp at Kuutsemäe and Meegastemäe. Pg 10–12.

The Defence League won the Rioter's League cup for the second year in succession

The general results of the Defence League's shooting competition for the Estonian Rioter's League cup were rather equal. The competition was held on June 5 at Männiku shooting range. As the competition instruction required that the team which has got more first places is to be preferred, the shooters of the Police board who had gathered the equal number of points with Põlva regional unit, had to be satisfied with the second place. The Border Guard Board won the third place. Although the shooting results of the DL teams have constantly become better, the author thinks that there are several things related to shooting competitions which need improvement and changing. Therefore the author addresses the readers to express their opinions how the Estonian shooting sports could arrive at its pre-war level. Pg 18–19.

When and why do the American go to war? Does Estonia need it's own Weinberger Doctrine?

In the morning of November 23, 1983 a suicide terrorist in a truck loaded with explosives speeded into the US marine barracks in the air safety building of Beirut airport. 241 marines were killed in the explosion. Caspar W. Weinberger recommended to remove the US marines from Lebanon. Weinberg was given the assignment to analyse the lessons derived from this fiasco and develop the policy for avoiding such situations in the future. These six principles compiled by him comprise the document known as the "Weinberger Doctrine". On the basis of these principles the military intervention of the US into conflicts all round the world shall still be decided. The author analyses if Estonia should consider the principles of the Weinberger Doctrine in planning its future. Pg 28–29.

KAITSELIIT JA PÄÄSTEAMETI SÕLMISID LAIAULATUSLIKU KOOSTÖOLEPINGU

Kaitseliidu ülem major Benno Leesik ja Päästeameti peadirektor Mati Raidma kirjutasid 6. mail Kaitseliidu peastaabis alla uuele Kaitseliidu ja Päästeameti koostöölepingule.

Lepingu eesmärk on Päästeameti ja Kaitseliidu koostöö arengusuundade määratlemine, loomaks ühtsed alused koostöö korraldamiseks. Selle alusel määratakse Kaitseliidu päästeüksuste moodustamise vajadus, paiknemine ja päästetöödele kaasamise kord. Muu hulgas kaardistatakse Kaitseliidu võimed päästetöödel osalemiseks nii inim- kui ka materiaalse ressursi osas. Näiteks moodustavad malevad kaitseliitlastest päästeüksused. Sellega tahetakse kindlustada kõikide Eesti piirkondade elanikele kvaliteetne päästeteenus.

Lepingus on pandud rõhku ka ennetavale tööle noorte seas, et nendest kasvaksid teadlikud ja vastutustundlikud kodanikud. Ennetustöö suunatakse peamiselt noortele, töstmaks võimalikult paljude noorte ohutusalast teadlikkust ja võimaldades neile selleks vajalikku koolitust ja väljaõpet. Kaitseliit aitab aktiivselt kaasa ka Päästeameti lastelaagri korraldamisel.

Väike-Maarja Päästekoolis saab igast Kaitseliidu malevast üks töötaja päästeala instruktoriga koolituse.

Senine Kaitseliidu ja Päästeameti vaheline leping kehtib alates 2000. aastast. Kaitseliitlased on osalenud vastavalt vajadusele peamiselt tuletõrje- ja päästetöödel ning kadunuks jäänud või eksinud inimeste otsimisel.

EESTI-SOOME MAAVÖISTLUS

Eesti ja Soome reservohvitserid on pidanud maavöistlust sõjaväelises viievöistluses alates 2002. aastast. Tänavu 5. juunil

peeti Lahtis juba kolmandad võistlused. Eesti sai 2. koha, kuigi varasemast napimalt.

5. juunil kell 9.50 oli võitluste avamine Häme Rügemenis, kohe järgnes esimene ala – takistusriba. Parima aja jooksis Sami Leinonen (olümpiakogemusega mees – Calgary's (1988), kus Allar Levandi sai suusakahevöistluses pronksi, oli Leinonen samal ajal seitsmeteistkümnend – 2 min 45 sek (soomlastel jooksis veel kaks meest alla 3 minuti), meie meestest oli parim Kaido Ruul – 3 min 18 sek.

Häme Rügemendi territooriumilt siirdusime Salppaasselja hüppemäe maandumisnõlva põhja ehitatud vabaõhuujulasse, kus oli kavas teine ala – takistusujumine. Sellele alale annab vürtsi pealtvaatajaskond, sest ujula on linnarahva seas populaarne ajaviitekoht. Parimad tulemused soomlastelt: Mikko Hautala 38,5 sek, meie meestest Raul Hindov 48,2 sek.

Lahtist sõitsime Hälvälä lasketiirudesse. Nii püstolist (25 m) kui automaadist (200 m) lasti nii täpsuslaskmist (ringmärki) kui ka kiirlaskmist (siluettidesse). Parim kogusumma püstolis Antti Helennelt (79% maksimumist), meie meestest Raul Hindov (76%). Parim kogusumma automaadist Hindovilt (91%), soomlastest Timo Siivonenilt (88%).

9 km krossijooksus parim tulemus Sami Leinoneni 41 min 2 sek, Hindovi aeg oli 41 min 56 sek.

Võistluse lõpetamine toimus kohe pärast krossijooksu Hälvälä polügooni keskuses, loomulikult kuulus programmi ka korralik saun.

Mõlema maa võistlejad selgitavad selle võistlusega juba traditsiooniliselt ka koondise NATO meistrivõistlusteks, mis tänavu korraldatakse Austrias Wiener Neustadtis.

Kokku maavöistluse arvestuses (arvesse läks parim kombinatsioon kolmest mehest, kus liideti laskmistulemused, aga jooksudes ja ujumises võetakse aeg nõrgema järgi): Soome (Timo Siivonen, Antti Helenne, Saku Liehu) 9962,1, Eesti (Raul Hindov, Kaido Ruul, Ralf Neemlaid) 9678,5.

FOTO: Irina Mägi/Meie Maa

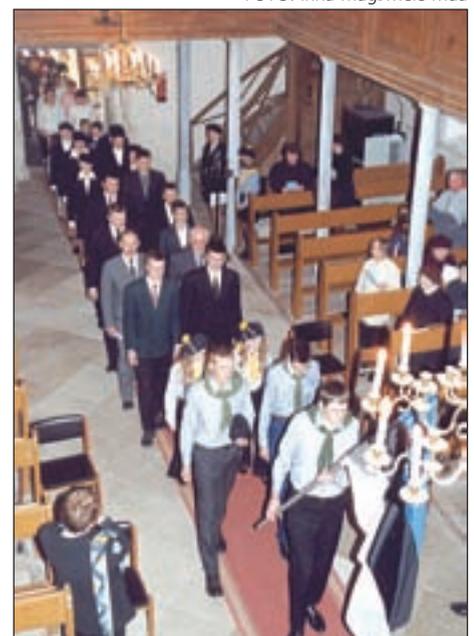
NAISKODUKAITSE MÄLESTUSPÄEV SAAREMAAL PÜHA KIRIKUS

Rita Loel

Naiskodukaitsese mälestuspäev 25. aprillil 2004 Saaremaal Püha kirikus läheb Kaitseliidu Saaremaa maleva ajalukku, sest just sel päeval andsid kirikus oma Kaitseliitu astumise pühapäevase vandetootuse äsja taastatud Kaitseliidu Saaremaa maleva Pihlta rühma vastsed kaitseliitlased ning naiskodukaitsjad. Et valla noorteorganisatsioonide tegevus on kestnud kaks aastat, seisid iidsete kirikumüüride vahel ka uued kodutütred ja noorkotkad.

Piduliku jumalateenistuse viis läbi naiskodukaitsjast kirikuõpetaja Anu Konks.

Kaitseliidu Saaremaa maleva pealikul kapten Toomas Luigel on heameel, et vallas on Kaitseliitu organiseerunud hea potentsiaaliga tegijate seltskond ning et tublit koostööd tehakse nii kohalike vallavõimude kui ka koolidega – vald on andnud Kaitseliidule priiult kasutada ruumid, toetab vajadusel transpordiga ja enamik 60 kodutütrest-noorkotkast on kohalike koolide õpilased. ■

EUROOPA LIIT JA NATO LISASID KINDLUSTUNNET

Vabariigi presidendi Arnold Rütli kõne võidupühal, 23. juunil 2004 Rakveres

Armsad kaasmaalased!
President Lennart Meri, Riigikogu
esimees, peaminister!
Teie Ekstsellentsid,
kaitseväelased ja kaitseliitlased!

Eesti rahvas tähistab tänast võidupüha, Võnnu lahingu 85. aastapäeva, esmakordselt NATO ja Euroopa Liidu täieõigusliku liikmena. Nende oluliste teetähisten jõudmist toetasid suured ootused ja tulevikuusk, nagu need on meie rahva saatjateks olnud läbi aegade.

Ka tänase püha tähistamine seotub heade ootustega. Laidab ju eestlane tule selleks, et tunda end turvaliselt ja koguda jõudu. Täna kogunevad inimesed peatselt lõkete ümber, mille süütamisest saab sündmus sadades küldes ja tuhandetes kodudes üle Eesti. Võidu- ja jaanituli ühendab inimesi ja sisendab uut lootust.

Lootusrikas oli ka äsja lõppenud kalendrikevad. Euroopa Liidu ja NATOga liitumist saatis usk lisa-kindlustundes, mida need ühendused pakuvad kõigile oma liikmetele. Reaalsemaks muutus paljude põlvkondade üks suuri eesmärke – tagada oma rahvale ja isamaale kindel tulevik ning turvatunne ka kiire üleilmastumise protsessides.

Täna võidupüha paraadil marsivad meie kaitseväelased esmakordselt NATO riigi sõduritena. Ühtlasi lehvivad Rakveres kõigi liikmesriikide lipud ja esindatud on meie partnerid alliansist. Tervitame neid sõbralikult ja koostöövalmilt!

Head paraadil osalejad, täna 85 aastat tagasi saavutas Eesti armee Vabadussõja olulise võidu. Toonase armee ridades võitlesid väljaõppinud sõdurite kõrval talumehed, haritlased ja koolipoisid, aga ka eestlastele appi tõtanud teiste rahvaste esindajad. Nõnda tõid otsustava võidu Võnnu all nii isamaa-armastusele toetuv vaprus kui ka püüd vabadusele ja enesemääramisele, mis elu põ-

FOTO: Ardi Hallismaa

hiväärtustena ühendavad paljusid rahvaid.

Eesti on tänulik oma liitlastele Vabadussõjas. Ent liitlasi vajame ka tänapäeval, ja mitte ainult sellepärast, et Eesti riik on väike. Iga riigi ja rahva eesmärgid teostuvad edukamalt just koostöös partneritega. NATO kaudu koondub Eesti selja taha alliansi kõigi liikmesriikide potentsiaal. See annab meile julgeolekugarantii, millega võrreldavat ei leidu ajaloos ega tänases maailmas. Ühtlasi on Eestile auasi täita oma liitlaskohustusi ning panustada nii regiooni kui maailma turvalisusse.

Iseseisvus, rahva hea käekäik ja riigikaitse saavad alguse elanike kaitsetahetest ning riigi esmasest iseseisvast kaitsevõimest. Sellest tõest lähtudes alustasime iseseisvuse taastamise järel oma kaitsejõudude ülesehitamist. Ajateenistus on olnud ja peab jääma osaks meie riigikaitsest, sest ainult seeläbi saab kaitseväge-

valmistada ette vajalikke reservüksusi. On oluline mõista, et esmase iseseisva kaitsevõime säilitamine tugedab ühtaegu sõjalist võimet ning kodanike turvatunnet ja kaitsetahet.

Tahaksin siinkohal rõhutada Kaitseliidu erilist rolli nii sõjalise valmisoleku hoidmises, territoriaalkaitse korraldamises kui ka kaitsetahte kasvatamises. Kaitseliidu noorteorganisatsioonid Kodutütred ja Noored Kotkad on asendamatud isamaalises kasvatustöös. Ühtlasi on need suurimad noorteühendused Eestis, mis on avatud kõigile lastele. Igal aastal osaleb Noorte Kotkaste ja Kodutütarde tasuta suvelaagrites tuhandeid lapsi. Kaitseliidu peamine jõud noorte hulgas on vabatahtlikkus ja aatelus, aga ka juhtide isiklik eeskuju.

Kaitsetahte kujundamine on tähtis riiklik ülesanne, mis peaks väljenduma ka meie koolide õppekavades. Kasvatades noori patriootlikus vaimus, anname neile ühtlasi ülevaate riikluse alustest ja seda toetavatest ühiseväärtustest. Nii valmistame ette tulevase riigikaitsejaid, aga ennekõike oma riiki ja iseseisvust pühaks pidavaid kodanikke.

Armsad inimesed,

Vabadussõja võidulahingu aastapäeval peaksime meenutama teisigi ajalootähiseid. Peatselt möödub 65 aastat Molotovi-Ribbentropi pakti sõlmimisest, 60 aastat ohvriterohketest kaitselahingutest Sinimägedes ning kümme aastat päevast, mil okupatsiooniväed lõplikult Eestist lahkusid. Inimesi, kelle saatuse määrasid 65 aastat tagasi vallandatud sündmused, elab meie hulgas aina vähem. Vabadussõja auväärsetest veteranidest on meie sekka jäänud veel ainult Johannes Tark ja Ants Ilus.

Andkem au Eesti iseseisvuse eest võidelnutele ja olgem toeks neile, kes kaitsevad oma rahvast praegugi siinsamas kodupinnal või tuhandete kilomeetrite kaugusel kodust. Head võidupüha kõigile! ■

VÕIDUTULE MEDALI ANNETAMINE

Väljavõte Kaitseliidu ülema major Benno Leesiku 21. juuni 2004. a käskkirjast nr 238-P.
Seoses võidupühaga ning lähtuvalt Kaitseliidu seaduse § 11 lg 8 ja Kaitseliidu ülema otsusest:
Avaldada Kaitseliidu Võidutule medali kavaleride nimekiri:

- Nr 65 kolonelleitnant Lui JAANSON (eruväelane)
- Nr 66 kolonelleitnant Uno KASKPEIT (Piirivalve)
- Nr 67 major Mart SAVIOJA (Piirivalve)
- Nr 68 kolonelleitnant Mart MIKKELSAAR (kaitsejõudude peastaap)
- Nr 69 kolonelleitnant Lembit VÕIME (Piirivalve Kool)
- Nr 70 kolonelleitnant Einar LAIGNA (kaitsejõudude peastaap)
- Nr 71 kolonelleitnant Neeme VÄLI (Maaväestaap)
- Nr 72 kolonelleitnant Riho BREIVEL (Piirivalve)
- Nr 73 kolonelleitnant Jüri KALVE (Piirivalve Kool)
- Nr 74 kolonel Kuido-Uno TIIDOLEPP (Suurtükivägi)
- Nr 75 kindralmajor Harry HEIN (Piirivalve)
- Nr 76 major Urmas LEPPMETS (Kõrgem Sõjakool)
- Nr 77 kolonel Arvo SIREL (eruväelane)
- Nr 78 kolonel Tõnis NÕMMIK (kaitsejõudude peastaap)
- Nr 79 kolonel Raul LUKS (eruväelane)
- Nr 80 kapten Lembit KERVE (Kaitseliidu Viru malev)

Kaitseliidu ülema major Benno Leesiku 21. juuni 2004. a käskkiri nr 237-P

TÄNU AVALDAMINE

Seoses nimetatud tähtpäevaga, kooskõlas Kaitseliidu seaduse § 11 lg 8 ja vastavalt Kaitseliidu keskjuhatuse otsusele

1. Avaldada keskjuhatuse 13. mai 2004 otsus nr 7

1.1. Teenetemedali III klassi kavaler:

Kaitseliidu peastaap

Nr 1800 Tiiu RIKOLAS

2. Avaldada keskjuhatuse 4. juuni 2004 otsus nr 8

2.1. Valgeristi III klassi kavaleride nimekiri:

Kaitseliidu peastaap

Nr 457 mjr Ülo TÕRS

Järva malev

Nr 459 srs Erich JÄTSA

Nr 458 Jüri TAURUS

Viru Malev

Nr 463 n-ltn Rain SEPPING

Nr 464 lpn Hanno RUM

Nr 462 v-srs Ain FUNK

Nr 460 srs Hannes REINOMÄGI

Nr 461 Jaan STERN

2.2. Eriklassi teenetemedali kavaleride nimekiri:

Piirivalve

Nr 193 mjr Rein ORAV

Tallinna Linnavalitsus

Nr 194 Urmas AIT

2.3. Teenetemedali II klassi kavaleride nimekiri

Kaitseliidu peastaap

Nr 274 kpt Rein Luhaorg

Järva malev

Nr 276 n-srs Aron Ott

Nr 275 Marko Alev

Jõgeva malev

Nr 277 Mihkel Nõmberg

Sakala malev

Nr 278 kpt Harri Teras

Tallinna malev

Nr 279 kpt Andre Lilleleht

Viru malev

Nr 280 ltn Mati MEEDLA

Nr 286 n-ltn Kalle LAMUS
Nr 287 v-srs Tarmo MATTI
Nr 284 n-srs Viljar KUUSMANN
Nr 288 kpr Hillar PÄRTELPOEG
Nr 285 kpr Targo KOKKAR
Nr 282 kpr Ando LARIONOV
Nr 281 kpr Aare VEEDLA

2.4. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri

Kaitseliidu peastaap

Nr 1801 ltn Tanel RÜTMAN

Nr 1802 n-ltn Margus VÕSU

Nr 1803 lpn Valjo TOOMING

Nr 1804 Kerli LEHISMETS

Järva malev

Nr 1805 v-mdr Olar PLANS

Nr 1806 Mati HAMMERBERG

Nr 1807 Johannes KREISBERG

Põlva malev

Nr 1808 st-vbl Margus VESTRIK

Sakala malev

Nr 1809 kpr Alfred NUGIS

Valgamaa malev

Nr 1810 ltn Igor SEPP

Nr 1813 ltn Rain KUUS
 Nr 1812 n-vbl Heinar KALVET
 Nr 1811 v-srs Igor KOROLJOV
 Nr 1814 srs Harri KORBUN

Viru malev

Nr 1818 n-ltn Ants GRUNO
 Nr 1816 kpr Jaak TREIMAN
 Nr 1823 Tiit KUPP
 Nr 1821 Väino MAASIK
 Nr 1820 Kalju OJASILD
 Nr 1819 Heino KÄRDI
 Nr 1822 Aili VAKKER
 Nr 1817 Piia SAAREPERA
 Nr 1815 Maire LAHT

3. Avaldada Kaitseliidu ülema 16. juuni 2004.a. otsus:

3.1. Valgeristi II klassi kavaler

Tartu malev

Nr 466 Mihkel ELLIK

3.2. Valgeristi III klassi kavaleride nimekiri

Tartu malev

Nr 465 n-vbl Mati JÕGEVA

Põhja Riigikaitseosakond

Nr 467 kol-ltn Peep TAMBETS

3.3. Eriklassi teenetemedali kavaleride nimekiri

Soome

Nr 196 kol-ltn Pekka PULKKINEN
 Nr 195 vbl Timo SALORANTA

Põhja Riigikaitseosakond

Nr 198 kpt Ahti KURVITS

Eesti Jahimeeste Selts

Nr 197 Erki AAVIK

3.4. Teenetemedali II klassi kavaleride nimekiri

Tartu malev

Nr 289 v-vbl Ivar UNIVER
 Nr 290 n-srs Kaarel TOBBER
 Nr 291 n-srs Tarmo SARI

Harju malev

Nr 292 n-ltn Jaanus TABUN
 Nr 293 n-ltn Kalle LEPIK
 Nr 294 v-vbl Raivo SAMELSELG
 Nr 295 vbl Riho SALUMÄE
 Nr 296 n-vbl Rein ÖIS
 Nr 297 v-srs Heiki LANGEPROON
 Nr 298 srs Gunnar VILMS
 Nr 299 srs Leo KOIVISTOINEN
 Nr 300 srs Jüri JULISEN
 Nr 301 srs Harry KUUSKLA
 Nr 302 n-srs Rein PEETRIMÄGI
 Nr 303 kpr Lembit HENSEN
 Nr 304 kpr Ülo LIPPA
 Nr 305 kpr Ilmar-Olav JÕÖRAS
 Nr 306 Kalev VURMA
 Nr 307 Harry JAMUL
 Nr 308 Tõnu TEESALU
 Nr 309 Andrus HALLIMÄE

Kaitseliidu peastaap

Nr 310 Merle SIKKA

3.5. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri

Tartu malev

Nr 1824 lpn Eduard AAN

Harju malev

Nr 1825 srs Urmas LAISAAR
 Nr 1826 srs Andrus KARULA
 Nr 1827 srs Toomas TAMOŠJUNAS
 Nr 1828 n-srs Voldemar JAANUS
 Nr 1829 n-srs Priit KESA
 Nr 1830 kpr Harald ERNESAKS

Nr 1831 kpr Urmas SANDER
 Nr 1832 Märt KASTEIN
 Nr 1833 Ants KUNDA
 Nr 1834 Hugo SIINER
 Nr 1835 Veiko LILLEVÄLI
 Nr 1836 Tenno KRASMUS
 Nr 1837 Alar LAAGRIKÜLL

4. Avaldan tänukirjaga tänu järgmistele kaitseliitlastele:

Järva malev

ltn Rein MÄNNIK, n-srs Tõnis ORUMAA, kpr Nikolai LINNASMÄGI, kpr Riho RAIMETS, kpr Leo LILLEMETS, kpr Valdu VÄLIMÄE, kpr Ülo OTT, Margus LAANEP, Arno NUGIS, Toomas ILMJÄRV, Einar TÖNISSON, Tiina TÖNISSON, Aleksander KOOK, Vello LAPRIK, Evald HEIN

Jõgeva malev

ltn Margus VIRU, n-srs Mati VESIKO, kpr Janek VAKEPEA, kpr Evald JÄRVERE, kpr Hillar HENNO, kpr Rünno RÜÜTLI, Elmo MÖLDER

Tallinna malev

srs Tõnis VIROJA

Kaitseliidu peastaap

ltn Neeme BRUS, ltn Heiki PALTSER, n-ltn Argo LAANEMAA, Maire SCHMIEDEBERG, Anu PARTS, Tii TAMMIK, Helle JÜRNA, Eve POOLMA, Alo VIMMSAARE; Irina HAAVIK, Anne-Ly VESKILT, Triin KRAVETS

5. Avaldada käskkirjaga tänu järgmistele kaitseliitlastele:

Kaitseliidu peastaap

ltn Enno TEITER, ltn Kalle LEPIK, ltn Raoul KONKS, kpr Kalle LEPP, kpr Aimar LÄÄNARU

AUASTMED

Kaitseliidu ülema Benno Leesiku käskkiri nr 236-P 21. juunist 2004.

Kaitseliidu seaduse § 11 lg 8, Eesti Vabariigi presidendi 18. juuni 2004. a käskkirja nr 92, kaitseväe juhataja 18. juuni 2004. a käskkirja nr 44 I -P ja kaitseväe juhataja 17. juuni 2004. a käskkirja nr 434-P alusel lugeda antuks sõjaväeline auaste:

major

Eduard NIKKARI

Kaitseliidu peastaap

leitnant

Aarne SALO
 Tanel RÜTMAN

Kaitseliidu Tartu malev
 Kaitseliidu peastaap

kapten

Arne KAING
 Jaan KROON
 Marek KÜTSEN
 Meelis PERNITS
 Rene SAART

Kaitseliidu Pärnumaa malev
 Kaitseliidu Valgamaa malev
 Kaitseliidu peastaap
 Kaitseliidu peastaap
 Kaitseliidu Alutaguse malev

vanemveebel
 Johannes TÖNUMAA

Kaitseliidu peastaap

nooremveebel
 Villu TEDER

Kaitseliidu Tallinna malev

KAITSELIIDU KOOLI LÕPETAS KOLMAS LEND RÜHMA- JA JAOPEALIKUID

19. juunil oli Kaitseliidu Koolis Alu mõisas pidulik lõpuaktus, kus tunnistused said 26 jaopealikut ja 30 rühmapealikut.

RBK III (rühmapealike 3. lend) parim lõpetaja veebel Raivo Pehk.

JBK III (jaopealike 3. lend) parim lõpetaja reamees Mehis Nurmetal.

Lõpetajaid ootab ees praktika kodumalevates ning osalemine reservõppekogunemistel jao- ja rühmaülematena.

Rühmapealiku III baaskursuse lõpetajad:

Oove ALLMAA (Pärnumaa malev)
 Deiv BOGENS (Alutaguse malev)
 Vello EESMAA (Põlva malev)
 Ain FUNK (Viru malev)
 Mihkel IVANOV (Sakala malev)
 Tanel JÄRVET (Tallinna malev)
 Risto KANKETER (Tartu malev)
 Kaupo KASKLA (Tallinna malev)
 Jaanas KIIVER (Alutaguse malev)
 Lembit KIRS (Saaremaa malev)
 Viktor KOKK (Pärnumaa malev)
 Tiit KUPP (Viru malev)
 Ülo LATIK (Lääne malev)
 Margus LEPIK (Sakala malev)
 Riivo LIIN (Pärnumaa malev)
 Heiki LILL (Võrumaa malev)
 Leo LILLEMETS (Järva malev)
 Heldur MEISTER (Järva malev)
 Madis MIINTEL (Lääne malev)
 NOORVELI, Jaanus (Järva malev)
 Raul PEETSON (Pärnumaa malev)
 Raivo PEHK (Põlva malev)

Aavo PEKRI (Viru malev)
 Andreas PERTELSON (Sakala malev)
 Madis PINTSON (Põlva malev)
 Mihkel PUUSEPP (Võrumaa malev)

Marek RAHU (Sakala malev)
 Tõnu TEDER (Lääne malev)
 Heldur TELLMANN (Valga malev)
 Aivar TIKENBERG (Harju malev)

Jaopealiku III baaskursuse lõpetajad:

Meelis AMUR (Jõgeva malev)
 Kristjan BACHMAN (Tartu malev)
 Indrek BEREZJUK (Harju malev)
 Ain EHARI (Tartu malev)
 Alo HIET (Sakala malev)
 Andrus JEFIMOV (Lääne malev)
 Agu KARELSOHN (Harju malev)
 Alo KARUS (Viru malev)
 Indrek KIRSCHENBERG (Võrumaa malev)
 Anti LEHESTIK (Põlva malev)
 Mare LEIDE (Lääne malev)
 Pille LEND (Pärnumaa malev)
 Rainis LIMBACH (Alutaguse malev)
 Arvi MATTO (Lääne malev)
 Tõnis MERESMAA (Rapla malev)
 Tanel MITT (Pärnumaa malev)
 Margus MÜÜR (Harju malev)
 Mehis NURMETALU (Harju malev)
 Deevi OTS (Alutaguse malev)
 Eero SAAR (Jõgeva malev)

Janek SAAR (Sakala malev)
 Toomas SONGI (Põlva malev)
 Indrek STRAUCH (Alutaguse malev)

Risto ZIEDS (Sakala malev)
 Jorma VAIN (Harju malev)
 Arvo VARDJA (Rapla malev)

RASKE RETK, MILLE AUHINNAKS ON VEELGI RASKEM RETK

Kaitseliidu ülema major Benno Leesiku arvates läks tänavune Eel-Erna korda.

Mihkel Loide

Valgamaal, Otepää külje all Kuutsemäel peeti 14.–15. mail Eel-Erna 2004. See on juba traditsiooniks saanud Kaitseliidu-sisene patrullvõistlus, millest võtavad osa võistkonnad Kaitseliidu malevatest ja nende sõprusvõistkonnad. Võistkonnad koosnesid neljast põhiliikmest, kellele lisandus üks tugiliige. Igal maleval oli lubatud välja panna kuni kaks võistkonda.

Tänavune patrullvõistlus oli järjekorras juba kaheksas. Esimene Eel-Erna peeti 1997. aastal Läänemaal ning osavõtt on püsinud pidevalt 30–35 võistkonna piires. Võistluse peakorraldaja leitnant Meelis Rätsep ütles, et ta ise ei ole kunagi Eel-Ernast osa võtnud muul moel kui korraldajana. “Mina olen korraldanud Eel-Ernat alates 2001. aastast, Erna retke peakorraldaja olen olnud päris algusest.” Eel-Erna funktsioon on

Rätsepa sõnul puhtsportlik, malevatevaheline jõukatsumine. Seos Erna retkega on ainult selles, et Eel-Ernal selekteeritakse Kaitseliidust Erna retkele pääsejaid.

Tänavustegi võistlejate seas, nagu ikka, oli arvukalt tulihingelisi kogenud tegijaid, kes igal aastal sellest üritusest täit mõnu oskavad tunda, ja ka uusi tulijaid, kes tahtsid ennast kevadises metsas proovile panna. Kaks päeva niiskes ja eeldatavalt vaenlase varitsusi täis metsas ei ole just meelakkumine ega sobi keskmisele virisevale linnavurlele ega ka üleöö kangeks meheks saada tahtjaile.

Retk läbi kuppelmaastiku

Võistlus algas 14. mai varahommikul Valga-Viljandi maantee 7. kilomeetril Vaarnas, kus oli ka esimene suurem kontrollpunkt. Seal tuli täita viis ülesannet: takistusriba, ronimisvõrgu ületamine, tunnimehe mahavõtmine ning

laskmine püstolist ja automaadist. Võistlus jätkus rännakuga ning öösel tuli osalejatel teha kahjutuks kümme kuulipildujapesa. Kõige viimaseks ülesandeks enne lõpujooksu oli granaadi täpsusviise püsti-, põlvili- ja pikaliasendis. Võistluse viimased punktid asusidki juhtstaabi ja baaslaagri lähistel Kuutsemäel ja Meegastemäel.

Kontrollpunktide vahele jäävale vabalt valitud marsruudiga teekonnale jäi mitmekümnekilomeetrine jalgsiretk läbi Lõuna-Eesti kauni kuppelmaastiku, mis tihti tiheda metsastusega ja niiske, kohati mudanegi. Just selline, mis ühele korralikule kaitseliitlasele meeldib. Ei saanud üle ega ümber ka veetakistustest, ikka tuli minna neist otse läbi.

Sõduri pea järel tähtsuselt teisel kohal olevad kehaosad – jalad – tuleb alati kuivad hoida. Kui jalgu endid on võrdlemisi lihtne rätikuga kuivatada, siis läbivettinud saapad kuivavad kaua ja

hoiavad kogu meeskonda paigal. Seda tasub teadmiseks võtta ka neil, kes tahaksid ise järgmisel retkel osaleda. Sõdurile on varustus ainus, millele ta võib üksi olles loota, ning õises padrikus kõlbmatuks muutunud saabastele, vormile, kompassile või millelegi muule hädavajalikule asendust leida pole lihtne.

Valga maleva võistkonna liikmed arvasid, et selline üritus on hea ja kosutav ning neil ei olnud sinna pääsemisega probleeme. Vähesse konkurentsi põhjuseks pidas veebel Sulev Taimur just seda, et võistlus on raske: "Keegi ei taha tulla siia, kui kaks päeva pead kuskil pingutama, jalad väsinud. Igaüks sellist asja ei taha, mõnedele ei ole põnev ka." Vastuargumendina tõi Taimur välja ka Eel-Erna võlud võistluse finišis ootava sauna ja õlle näol. "Just lõpetamine on asja juures kõige meeldivam," sõnas ta.

Emotsioonid, mitte väsimus

Parasjagu granaadiviskepunktis gutsenud Põlva maleva kolmas võistkond järjekorranumbriga 35 leidis võistluse jõukohase olevat. Reamees Olavi Ottas arvas, et ilmastikuolude karmus kaalub üles raja kurnavuse. "Füüsiliselt nii hull ei olegi, külm on lihtsalt," arvas Ottas. Reamees Lauri Lutsar täiendas: "Ei teagi, kust maalt piir ette tuleb. Sama hästi võiks praegu kodus naise kõrval olla, ise oled loll, kui jooksed siin mööda metsi."

Meeste võistluseelne ootusärevus oli nii suur, et küsimuse peale, mis oli hommikul enne võistlusele minekut ärgates esimene mõte, ei osatud midagi vastata, "sest kuidas saab üldse ärgata, kui magama ei mindudki", tõi üks võistleja seletuse. Võistluselt tagasi jõudes aga oli igal meestel kindel plaan, mida teha. Kes läks sauna, kes magama. Aga võistlust peavad nad tähtsaks siiski, kas või saadud kogemuse ja treeningu pärast. "Muidu passid kodus niisama ja vahid hommikust õhtuni telekat, mängid arvutimängu, see on ju mõttetu. Siin on aga hea, mõnus ja rahulik, kui jooksed ühe nädalavahetuse looduses," arvas Ottas.

Kadunud helikopter ja "laigulised"

Tänavune võistlus sattus saatuse tahtel aset leidma samas paigas, kus

Kaitseliidu Eel-Erna on ikka osavõtjatele uudseid ülesandeid pakkunud, seekord tuli näidata oma ämblikmehe osavust.

samal ajal juhtus traagiline helikopteriõnnetus. Nimelt läbisid võistlejad oma marsruudil sama piirkonda, kust otsiti allakukkunud helikopterit Robinson 44. Stardis pandi osalejatele südamele hoida silmad lahti, kuid, nagu juba teada, ei märganud võistlevad kaitseliitlased ega kopteri otsimismeeskonnad midagi. Politsei ja muude otsinguid teostavate instantsidega aga oldi pidevalt kontaktis, juhuks, kui kusagilt midagi leitakse. Otsingud olid raskendatud Otepää ümbrusele iseloomulike pinnavormide tõttu, ka segas vraki märkamist kevadiselt kiiresti tihenev, kõike oma rohelusse mattev taimestik.

Kaitseliit sihilikult kopteri otsimas ei käinud, piirduti võistluse käigus ju-

huslikule leiule lootmisega. "Kui aga oleks tulnud konkreetne abipalve politseilt, oleks Kaitseliidu ülem kindlasti asjaolusid arvesse võttes suunanud kõik jõud, umbes 250 meest, piirkonda läbi kammima," sõnas Valga maleva pealik kapten Tarmo Sütt.

Et aga abipalvet ei tulnud, liikusid otsijad ja võistlejad üksteist segamata omasoodu. Võistluste raskel võis juhtuda, et suurematest kungastest mindi energia kokkuhoiu mõttes kaarega mööda, mistõttu teekond venis mõnedel võistkondadel isegi üle viiekümne kilomeetri pikkuseks. Ääremärkusena olgu öeldud, et stardi ja finiši geograafiliste kõrguste vahe oli 130 meetrit, kusjuures teekond kulges kogu aeg ülespoole. Aja-

Kaitseliidu Tartu maleva jooksusilla meeskond õpetas retkelised mööda vett kõndima.

KAITSELIIDU EEL-ERNA

graafikus püsimine tähendas aga vähem karistuspunkte võistkonnale, samas kui kontrollpunktides sooritatavad ülesanded andsid boonust. Võitjad olid need, kellel oli lõppkokkuvõttes kõige vähem karistuspunkte.

Kõhutäitest ning kaotatud ja leitud asjadest

Et võistlejail rajal olles piisavalt rammu oleks ja lõpetanutel kaotatud energia taastada, töötas staabi ligiduses toitlustuspunkt. Eeskätt said seal kõhud täis korraldajad ja võistkondade tugiisikud. Kahe päeva jooksul söödi ära viis kilogrammi võid, 20 kilo keedist, 470 lihapiirukat, 300 kohupiimakorpi, 170 kaneeleisaia, 14 kilo makarone, 48 kilo kartuleid, 8 kilo hapukoort, 45 kilo leiba ja 21 kilo saia. Sinna juurde veel oli, sibulat, salatit, šnitsleid, šokolaadi, mahla, riisi, vorsti, viinereid, jogurtit ja siirupit, ühtekokku ligi 17 000 krooni eest.

Valga maleva tagalapealiku leitnant Jaan Krooni sõnul oli Valga maleva tagada ka see, et kõigil võistlusega seotutel oleksid kõhud alati täis. "Meie tagada on toitlustus ja valve. Toidud on meil head, sama head kui kokad. Kõik saavad süüa, kes tahavad," märkis Kroon. "Ise sõin just poolteist portsu seljankat, kaks jogurtit panin ka hinge alla."

Hoogsa võistluse käigus läks segastel asjaoludel kaduma ka üks ICOM-tüüpi raadiojaam. Leitnant Meelis Rätsepa kommentaar: "Lihtsalt kaotasid ära. Ei saagi aru, kus ja miks. Tegijatel ikka juhtub. Küll aga on vahepeal asju juurde ilmunud. Näiteks anti padroneid algul kätte vähem, kui finišisse jõudis. Aga see kadunud raadiojaam on kõige markantsem kadunud asi. Tõenäosus see üles leida on ka suhteliselt väike, sest trass on selleks üsna pikk. Ei ole parata midagi, tõenäoliselt tuleb uus soetada." Seda tüüpi jaam võib maksta kuni 6000 krooni.

Kaitseliidu ülem kiidab ürituse heaks

Kaitseliidu ülem major Benno Leesik ise Eel-Ernal osalenud ei ole ja ta peab osalusvõimaluse tekkimist suhteliselt väikeseks. Võistluse enda kohta aga arvab ta ainult head: "Võistlus on alati edasiviiv jõud. Ütleme, kui rutiintreening on selline koht, kus oskusi õpitakse ja treenitakse, siis võistlused on selli-

sed, kus leitakse uusi võtteid ja jagatakse kogemusi, et saavutada paremaid tulemusi järgmistel võistlustel. Kindlasti saab aimu, kuidas ja millist varustust peaks täiendama ja parandama.

Et katkestanud võistkondi oli suhteliselt vähe, arvan, et võistlus on jõukohane ja piisava raskusega. Samas ei ole see ka liiga lihtne. See tähendab, et üksused on end hoolikalt ette valmistanud ega ole tulnud mütsiga lööma. On tulnud täitma neid ülesandeid, mis on endale seatud.

Pidevat tuleb tähelepanu pöörata ohutustehnika nõuetele, selles plaanis tuleks pikemas perspektiivis läbi viia mõningaid muudatusi. Kindlasti peame saavutama sellise olukorra, et meil on võistluste käigus raadiosidevõimalus

iga üksiku võistlejaga. Üldiselt võib võistluse käiguga rahule jääda, korralduslikult saadi väga hästi hakkama ja ka võistlejad olid tublid."

Katkestamine käib asja juurde. Ei usu, et keegi poleks suutnud vastu pidada, pigem hõõrutakse jalad ära. Kindlasti oleks jõutud ka lõpuni, kuid see pole eesmärk.

Sõnaga, võistlus läks korda. Need, kes tahavad järgmine kord osaleda, peaksid enne uurima, millega tegu, mõtlema natuke ja kindlasti korralikult treenima. Ei tasu minna kohe jõuga murdma. Pole mõtet loota kiirele edule, võit tuleb alati raske tööga. Väga tähtis oskus on ka õigel ajal katkestada ja mitte tervist rikkuda. Kes aga vaeva näeb, sellele hüüavad kunagi pasunad. ■

KAITSELIIDU PATRULLVÕISTLUSE EEL-ERNA 2004 LÕPUPROTOKOLL

NUMBER	VÕISTKOND	KARISTUSPUNKTID	KOHT
35	Kaitseliidu Põlva malev III	311,79	1
4	Kaitseliidu Järva malev I	397,05	2
13	Kaitseliidu Tallinna malev I	438,26	3
27	Piirivalve õppekeskus	470,65	4
9	Kaitseliidu Pärnumaa malev I	482,49	5
30	Reservohvitseride Kogu	491,12	6
8	Kaitseväge lahingukool	509,13	7
18	Kaitseliidu Võrumaa malev I	520,09	8
29	Kaitseliidu Tallinna malev II	530,55	9
3	Kaitseliidu Jõgeva malev I	554,01	10
1	Kaitseliidu Alutaguse malev I	565,94	11
34	Kaitseliidu Harju malev III	573,09	12
14	Kaitseliidu Tartu malev	583,20	13
2	Kaitseliidu Harju malev I	589,95	14
33	Tallinna Üksik-Päästekompanii	597,75	15
10	Kaitseliidu Rapla malev	641,76	16
16	Kaitseliidu Järva malev III	642,67	17
15	Kaitseliidu Valgamaa malev	645,07	18
5	Kaitseliidu Lääne malev	650,32	19
12	Kaitseliidu Sakala malev I	670,28	20
28	Kaitseliidu Sakala malev II	689,99	21
7	Kaitseliidu Põlva malev I	693,61	22
17	Kaitseliidu Viru malev I	695,31	23
6	Kaitseliidu peastaap	695,93	24
31	Kaitseliidu Viru malev II	704,98	25
32	Naiskodukaitse Võru ringkond	741,90	26
20	Naiskodukaitse Alutaguse ringkond	772,99	27
23	Keskriminaalpolitsei	826,59	28
21	Kaitseliidu Harju malev II	899,17	29
24	Kaitseliidu Järva malev II	KATKESTAS	
25	Kaitseliidu Põlva malev II	KATKESTAS	
11	Kaitseliidu Saaremaa malev	EI TULNUD	
19	Leedu / Lithuania	EI TULNUD	
22	Läti / Latvia	EI TULNUD	
26	Kaitseliidu Pärnumaa malev II	EI TULNUD	

KAITSELIIDU TEGEVUS 2003. AASTAL

Kaitseliidu ülema major Benno Leesiku ettekanne Kaitseliidu keskkogu koosolekul Alus 27. mail 2004

Kõigepealt meie möödunud aasta ülesannetest. Meie 2003. aasta tegevus toimus vastavalt seadustele, kaitsejõudude arengukavale aastani 2015, kaitsejõudude operatiivstruktuuriüksuste ja staapide ettevalmistamise kavale, kaitseväge juhataja direktiivile aastaks 2003, Kaitseliidu põhikirjale ja Kaitseliidu arengukavale aastani 2008.

Kaitseliidu tegevuse peaesmärgiks 2003. aastal oli sõjalise võimekuse jätkuv arendamine vastavalt kaitseväge juhataja direktiivile ja Kaitseliidu arengukava aastani 2008 rakendamiseks vajalike ettevalmistuste tegemine.

Vastavalt kaitseväge juhataja direktiivile olid 2003. aasta prioriteetideks kiirreageerimisvõime, sh formeerimisvõime arendamine ja operatiivstruktuuri määratud üksuste ettevalmistamine.

Ülesanded

Kaitseväge juhataja direktiivist tulenevad järgmised ülesanded:

- tagada 2003. aastal ettevalmistatavate operatiivstruktuuri üksuste formeerimisvõime. Põhirõhk asetada üldotsustarbeliste üksuste, sealhulgas jalaväebrigaadi formeerimisvõime tagamisele;

- tagada territoriaalstruktuuri minimaalne võimekus, lähtudes kaitsejõudude arengukavast ja selle rakendusplaanist, NATOga koostööks ja kaitsejõudude operatiivstruktuuri ühisoperatsioonide toetuseks. Põhirõhk asetada territoriaalüksuste ettevalmistamisele;

- säilitada ja parandada Kaitseliidu liikmete sõjaliste oskuste taset.

Kaitseliidu arengukavast tulenesid järgmised ülesanded:

- korrastada malevate struktuur, viies selle vastavusse operatiivstruktuuri tootmise ülesande vajaduste ja Kaitseliidu arengukavas püstitatud eesmärkidega, ning paigutada kogu liikmeskond struktuurijärgsetele ametikohadele;

- viia läbi Kaitseliidu arengukava rakendusplaan detailplaneerimine kõigis

arengukavas käsitletud tegevusvaldkondades;

- võtta üle kaitseväge objektide valve vastavalt kavadele ja eraldatud ressursidele;

- jätkata koostööd Politsei, Päästametiga, Piirivalve ja kohalike omavalitsustega;

- planeerida 2004. aastal operatiivstruktuuri määratud üksuste ettevalmistamine.

Vaatlus valdkondade kaupa

Edasi vaataksime tehtut valdkondade kaupa.

Jätkasime Kaitseliidu **sõjalise võimekuse** arendamist. Vastavalt kaitseväge juhataja direktiivile olid Kaitseliidule 2003. aastaks antud sõjalise võimekuse alal järgmised ülesanded: tagada 2003. aastal ettevalmistatavate operatiivstruktuuriüksuste formeerimisvõime; ette valmistada ettenähtud operatiivstruktuuri üksused ja tagada nende minimaalne võimekus; säilitada ja suurendada Kaitseliidu liikmete sõjaliste oskuste taset.

2003. aastal suurenes oluliselt Kaitseliidus ettevalmistatud formeerimis- ja operatiivstruktuuri üksuste arv. Formeerimisvõime tagamiseks viisime läbi kaitseväge poolt nõutavate operatiivstruktuuriüksuste formeerimised ühe formeerimiskeskuse staabi ja 11 formeerimispunkti meeskonnaga. Formeerimisüksustest valmistasime ette ühe formeerimiskeskuse staabi koos tagamismeeskonnaga ja kümme formeerimispunkti meeskonda.

Operatiivstruktuuri üksustest valmistasime ette ühe pataljoni staabi koos staabikompaniiga, neli lahingukompaniidi ja kaks kohaliku kaitse allüksust (võitlusgruppi).

Kevadel osales Kaitseliit esmakordselt kaitseväge õppuse Kevadtorm 2003 vastutegevuses (jalaväepataljoni staabi ja kahe kompaniisuuruse üksusega) ning kaitseväge üksuste formeerimisel.

Novembris osalesime pataljoni staabi vähendatud koosseisuga Balti riikide vabatahtlike riigikaitseorganisatsioonide ühisstaabiõppusel Baltic Fox 3 Leedus.

Jätkus Kaitseliidu liikmete sõjaliste oskuste taseme tõstmine.

Väljaõpe

Kaitseliidu **väljaõppe** korraldamisel leidsid 2003. aastal aset mitmed muutused.

Väljaõppe korraldamise aluseks võtsime formeerimis- ja operatiivstruktuuri üksuste ettevalmistamise kavad ning väljaõppesüsteemi skeemid ja kirjeldused. Jätkasime ühtse väljaõppe andmist õppekogunemistel osalevatele ohvitseridele. Rühma- ja jaopealikute kursuste komplekteerimisel eelistasime nende malevate kaitseliitlasi, kellel seisis ees õppekogunemised.

Kaitseliidu Kool korraldas erinevaid pedagoogika-, juhtimis- ja erialakursusi kaadrikaitseväelastele ja vabatahtlikele kaitseliitlastele. Reservväelaste õppekogunemiste ohvitseride koolitusest võtsid osa lahingukompaniide ning jalaväepataljoni staabi ja staabikompaniidi ohvitserid, kokku 44 ohvitseri.

Formeerimiskursustel õpetati igasse malevasse välja üks formeerimisinstruktor. Formeerimisalane kursus korraldati ka formeerimiskeskuse staabile ning formeerimispunktide ülematele ja vanematele. 2003. aasta esimesel poolel lõpetas jaopealiku kursuse 22 ja rühmapealiku kursuse 27 kaitseliitlast. Aasta teisel poolel alustati kolmandate jao- ja rühmapealikute kursustega: rühmapealiku kursusel alustas 30 ja jaopealiku kursusel 29 kursuslast.

Kaitseliidu malevad

Kaitseliidu **malevad** täitsid suures osas neile püstitatud ülesanded. Probleeme oli õppekogunemistel osalenud allüksuste komplekteerimisel isikkoosseisuga.

Malevate väljaõppes oli 2003. aasta reformide aasta – hakati planeerima ja läbi viima üksusepõhist väljaõpet. Malevad viisid läbi baasväljaõppe- ja erialakursusi. Korraldati erinevaid taktikaõppusi (allüksuse kursuseid) jao ja rühma tasemel: rännak, varitsus, objekti kaitse, linnalahing, rünnak ja kaitselahing.

Laskeväljaõpet sai kogu Kaitseliidu isikkoosseis. Seoses möödunud aastal toimunud relvastuse vahetusega viidi laskeharjutusi läbi vähem kui aasta varem, kuid suuremat tähelepanu pöörati uute relvade tundmaõppimisele.

Vastavalt kaitsejõudude operatiivstruktuuri üksuste ettevalmistamise kavale viisime 2003. aastal Kaitseliidus läbi viis reservväelaste õppekogunemist jalaväepataljonide allüksuste ettevalmistamiseks. Alutaguse, Pärnumaa, Rapla ja Sakala malevas toimus vähendatud koosseisuga (ilma tulejuhtimis- ja miinipildujarühmata) lahingukompaniide väljaõpetamine ja Tallinna malevas valmistati ette pataljoni staap ja staabikompanii. Siinkohal juhiksin tähelepanu sellele, et reservväelaste õppekogunemine ei ole mitte eesmärk omaette, vaid ainult üks väljaõppeetappe.

Lääne malev viis läbi viieetapilise võitlusgrupi taktikalise õppuse kahele kohaliku kaitse allüksusele (võitlusgrupele).

2003. aastal viidi läbi formeerimiskursused ja koostööõppused ühele formeerimiskeskuse staabile koos tagamismeeskonnaga ja kümnele formeerimispunkti meeskonnale.

Õppuse Kevadtorm 2003 raames osalesid kaitseväge üksuste formeerimistel Alutaguse, Viru ja Võrumaa malev. Vastutegevuses osalesid rühmasuuruste allüksustega Tartu, Põlva, Harju, Järva, Võrumaa, Sakala, Valgamaa, Viru, Alutaguse ja Pärnumaa malev. Kõik Kaitseliidule antud ülesanded täideti.

Põlva maleva rühm osales Kaitseväge Lahingukooli õppusel vastutegevuses.

Sport

Kehalise kasvatuse ja spordi alal viidi läbi nii spordi- kui ka sõjalis-sportlikke üritusi. Korraldati malevasisesed spordiüritusi, osaleti üleriigilistel ja rahvusvahelistel üritustel. Kõige arvukamalt viidi malevates läbi laskevõistlusi, üldfüüsilise taseme tõstmiseks korraldati spordipäevi ja orienteerumisvõistlusi,

Võidupäeva paraadil Rakveres näitas ennast esmakordselt rahvale täies varustuses Kaitseliidu pataljon.

osaleti maakondlikel meistri- ja karikavõistlustel.

Toimused Kaitseliidu üleriigilised karikavõistlused laskmises ja selgitati meistrid väikesekaliibrilistest relvadest laskmises.

Juba mitmendat aastat viidi Kaitseliidus läbi erinevaid sõjalis-sportlikke patrullvõistlusi – Eel-Erna, Valge Laev, Sügistorm, Ulria dessant jne. Osaleti rahvusvahelisel suurvõistlusel Erna retk.

Planeerimine ja struktuur

Planeerimise ja struktuuri alal toimunud.

Kaitseliidu peastaabis töötati välja Kaitseliidu arengukava rakendusplaan aastani 2008 projekt ning koostati Kaitseliidu tegevuskava aastaks 2004, mis võeti aluseks meie 2004. aasta eelarve planeerimisel.

Koostati formeerimis- ja operatiivstruktuuriüksuste ettevalmistamise kavad.

Välja töötati Kaitseliidu väljaõppesüsteemi skeemid ja kirjeldused, koostati jalaväepataljoni staabi ja staabikompanii õppekavad. Koostati Kaitseliidu laskeväljaõppe eeskiri ja Kaitseliidu väljaõppe juhendi projekt. Planeeriti kolmeastmelisele väljaõppesüsteemile (Kaitseliidu Kool – tegevuskeskused – malevad) üleminekut.

Kaitseliidu ohvitserid osalesid kaitsejõudude sõjaaja üksuste formeerimishuendi eelnõu väljatöötamisel.

Planeeriti malevate struktuuride korraldamine – üksuste nimetused ja struk-

tuurid viidi vastavusse ülesannetega ja isikkoosseisu arvulise suurusega, määrati juhtmalevad ja nende vastutusala, tehti vastavad muudatused dokumentatsioonis (liikmekaartidel jne). Praegu on Kaitseliidus 15 malevat, millesse kuulub 22 malevkonda (neist kaks akadeemilist), 24 üksikkompaniid, üks üksikpatari ja meredivisjon.

Tsiviilkoostööst

Kaitseliidu peastaap valmistas ette koostööalase raamlepingu Päästeametiga, mis tänaseks on ka allkirjastatud, alustati lepingu uuendamist politseiga ja lepingu koostamist keskkonnaministeeriumiga.

Malevad jätkasid koostööd tsiviilstruktuuridega. Maakondade kriisikomisjoni tegevuses osales 13 malevat, sealhulgas kuus malevat kriisireguleerimisplaanide koostamisel.

Päästeteenistusi abistati metsatulekahjude likvideerimisel. Tallinna maleva päästereservi üksus läbis päästealase baasõppe ja sügisel alustati erialaõppe läbiviimisega.

Kaitseliitlastest abipolitseinikud osalesid avaliku korra tagamisel (kaheksa malevat).

Kaitseliidu Koolis viidi läbi politseifunktsiooni kursus. Abipolitseinike õpet viidi läbi Lääne, Põlva, Tallinna ja Alutaguse malevas. Tallinna malevas loodi abipolitseinikest korrakaitseformering. Malevad osalesid kadunud või eksinud inimeste otsingul (seitse malevat).

Malevate tasandil jätkus koostöö piirivalvepiirkondadega.

Malevad osalesid mitmel koolitusel ja õppusel: operatiivteenistuste koostöökursusel (Virus ja Järva malev), inimeste otsingu alasel seminaril (Alutaguse malev), maakondlikul päästealasel õppusel (Saaremaa malev), merepäästeõppusel Nargen 2003 (Tallinna malev).

Rahvusvaheline koostöö

Rahvusvahelises koostöös lähtuti Kaitseliidu 2003. aasta ülesannetest. Põhirõhk suunati formeerimis- ja operatiivstruktuuri üksuste ettevalmistamist toetavatele kursustele, põhiliselt juhtide ja erialainstruktorite väljaõppele.

2003. aastal toimusid Kaitseliidul kahepoolsed koostööüritused Rootsi, Norra, Taani, Soome, Läti ja Leedu vabatahtlike riigikaitseorganisatsioonidega. Kokku oli Kaitseliidul kahepoolseid koostööüritusi planeeritud 28, neist toimus 24. Üheks koostööürituseks Kaitseliidu, Norra, Rootsi, Taani, Läti ja Leedu vahel on iga-aastased staabikõnelused, millel täpsustatakse koostöö aastaplaanid ja määratletakse järgnevate aastate tegevused. Toimus ka samade organisatsioonide kolmepäevane ühisseminar, millel osales ka Soome Reservväelaste Liit. Seminaril arutati vabatahtliku riigikaitse arengut eri riikides.

Taani Kodukaitse instruktorite juhtimisel ja osalusel viidi läbi pedagoogika- ja juhtimiskursusi (väljaõppetehno-

loogia-, juhtimis- ja õpetajakursus). Lisaks viidi Taani Kodukaitse osalusel läbi avalike suhete, produtsendi ja poliitseifunktsiooni kursused.

Koostöös Taani Kodukaitsega alustas Kaitseliit ettevalmistusi värbamisstrateegia väljatöötamiseks. Kaitseliidu peastaabi avalike suhete osakond tutvus Taani Kodukaitse kasutusel olevate värbamisühikute ja -aktiividega.

Taani Kodukaitse toetas Kaitseliidu Kooli materiaalselt: elektroonilised töövahendid, olmevahendid ja sõidukid.

Norra Kodukaitse korraldas talvesõjakursuse edasijõudnutele, mis andis ettevalmistuse sõjaaja taktikaliste ülesannete planeerimiseks ja läbiviimiseks rühma tasemel.

Rootsi Kodukaitsega toimus planeeritud väljaõppeüritustest kaks: 90 mm tankitõrjekahuri õpe Kaitseliidu relvainstruktoritele ja pataljoni taseme juhtimiskursus malevate staabiülematele. Kompaniülema kursus muudeti kompaniülema kursuse õppekava koostamise kursuseks Rootsi ohvitseride osalusel.

Rootsi vabatahtlike väljaõppe katusorganisatsioon CFB (*Centralförbundet för Befälsutbildning* – Ohvitseride Väljaõppe Keskliit) korraldas Kaitseliidu üleelamisstruktoritele üleelamiskursuse linnatingimustes.

Rootsi vabatahtlikus õhuväes said täiendõpet Ämari Lennubaasi baasikaitsekompanii juhtkond ning jao- ja rüh-

mapealikul. Lisaks said baasõpet kolm malevate visuaalvaatlusjagu.

Rootsi Püstolilaskmise Liidu kursusel osalesid Kaitseliidu malevate laskeinstruktorid.

Soome sõjaline nõustaja osales Kaitseliidu tagalakursusel, formeerimiskursustel ja formeerimiste läbiviimisel ning õppekogunemistel. Kevadel viibisid Kaitseliidu formeerimisinstruktorid vaatlejatena formeerimisõppusel Soomes.

Läti ja Leedu organisatsioonidega koostöös toimus Leedus ühisstaabiõppus Baltic Fox 3.

USA Marylandi rahvuskaardiga toimus kaks koostööalast kokkusaamist, millel arutati tulevase koostöö võimalusi.

Valve- ja korrapidamisteenistus

Kaitseliidu kaheksas malevas loodi valvemeeskonnad. Vastavalt kaitseväge juhataja käskkirjadele ja Kaitseliidu ülema 2003. a direktiivile anti Alutaguse, Harju, Jõgeva, Pärnumaa, Tallinna, Valgamaa, Viru ja Võrumaa malevale ülesandeks valve alla võtta 17 kaitseväge objekti.

Kokku oli 2003. aastal kaitseväge objektide valveteenistusega hõivatud 225 kaitseliitlast. Selle arvu sisse ei kuulu reservega asendusliikmed.

Kaitseväge juhataja 9. juuni 2003. a käskkirjaga nr 119 "Kaitseväge valveobjektide toetusüksuste moodustamine" on paika pandud toetusüksuste moodustamine kaitseväge objektide valvemeeskondade abistamiseks erakorralistes olukordades.

Liikmeskonnast ja personalist

2003. aasta lõpuks oli Kaitseliidus täidetud 338 palgalist ametikohta (2002. aastal 319), nendel töötas 210 kaadrikaitseväelast (2002. aastal 231) ja 128 tsiviilteenistajat (2002. aastal 88). Nende hulka ei ole arvestatud 225 valvemeeskondade liiget. Kaadrikaitseväelaste hulga vähenemine ja tsiviilpersonalit arvu suurenemine võrreldes 2002. aastaga oli tingitud kaitsevägeametnike ümbernimetamisest riigiametnikeks (37 töötajat).

Aasta jooksul võeti Kaitseliidu teenistusse 12 kaadrikaitseväelast, teenistusest vabastati 22 (neist üheksa läks kaitseväge väeosadesse, ülejäänud reservi või pensionile). Teenistusse võeti 19 kaadrikaitseväelast. Kaitseliidus teenib praegu kuus naiskaadrikaitseväelast. Tsiviilpersonalit

FOTO: Ivar Jõesaar

Tänavusel kaitseväge suurõppusel Kevadtorm 2004 sai erinevate malevate lahingüksustest moodustatud Kaitseliidu Tallinna pataljoni oma lahinguristsed.

võeti tööle 23, neist kuuega on töösuhe lõppenud (kaks lahkus omal soovil, neli olid olnud asendajad).

2003. a lõpu seisuga õppis kõrgkoolis 36 Kaitsealiidu palgalist töötajat. Neist kolm on magistrantuuris ja 12 õpib Kaitsealiidu koolituslepingute alusel. Eelmisel aastal lõpetas kõrgkooli kaksa palgalist töötajat. 2002. a lõpetas sõjakooli üks, 2003. a kaks palgalist kaitsealiitlast.

Täiendkoolitusele ja tasemekoolitusele planeeritud eelarvesummad jäid eelarve piiridesse.

Vabatahtlike kaitsealiitlaste arv oli 2003. aasta lõpus 9301 (2002. aastal 8860, seega kasv 441 liikme võrra). Eriorganisatsioonide liikmete arvud 2003. aastal olid: noorkotkaid 4430 (vähenemine 312 liikme võrra), kodutütred 3783 (vähenemine 100 liikme võrra) ja Naiskodukaitse liikmeid 935 (kasv viie liikme võrra). Kokku oli Kaitsealiidu liikmeskonna suuruseks koos eriorganisatsioonidega 2003. aasta lõpuks 18 449 liiget.

Naiskodukaitse liikmed osalesid formeerimisüksuste ettevalmistamisel. Jätakati organisatsiooni arendamist ning baasväljaõppe ja erialakursuste läbiviimist.

Tagalakeskus

Kaitsealiidu peastaabi tagalakeskus osales Kaitsealiidu arengukava rakendusplaani koostamisel aastani 2008. Täiendati rakendusplaani juurde kuuluvaid kinnisvara-, transpordi ja sidevahendite arengukavasid, lähtudes Kaitsealiidu eesmärkidest ja ülesannetest. Alustati territoriaalsete logistikakeskuste (Tallinn, Tartu, Jõhvi) planeerimist. Kaitsealiidu peastaabi tagalakeskus viis aastal 2003 läbi kokku seitse riigihanget.

Reservväelaste õppekogunemiste käigus varustati Kaitsealiidu baasil moodustatud sõjaaja üksused ettenähtud üksuse- ja isikuvarustusega.

Investeeringuteks oli Kaitsealiidu eelarves ettenähtud 12 miljonit krooni. See summa kulutati Kaitsealiidu peastaabi neljakorruselise hoone renoveerimiseks ja parkla rajamiseks, Männiku lasketiiru ja Kaitsealiidu Kooli tarbeks.

Kaitsealiidu transpordivahendite halva tehnilise seisukorra ja suurte remondikulude tõttu pöörasime suurt tähelepanu autopargi uuendamisele. Nii jät-

kati 13 mikrobussi, ühe mahtuniversaali ja veoauto liisimist. Soetati ka kaks uut mahtuniversaali KIA Carens (Jõgeva ja Põlva malevasse).

Viidi läbi ka Kaitsealiidu transpordivahendite korraline ülevaatus, millele esitati 419 sõidukit, neist 392 sõidukit läbis ülevaatus. Reservõppekogunemised Kaitsealiidu malevates tagati transpordivahenditega koostöös Kaitseväe Logistikakeskusega.

Sidevahendite hankimiseks ja olemasoleva sidetehnika parendamiseks korraldati neli riigihanget.

Reservõppekogunemiste käigus varustati moodustatavad sõjaaja üksused side- ja traatsidevahenditega koostöös Kaitseväe Logistikakeskusega.

Infotehnoloogias saavutati eesmärk varustada kõik arvutitöökohta vajavad töötajad ajakohase arvutustehnikaga. Ühtlasi jätkati arvutustehnika kaasajastamise programmi täitmist, mis on pidev.

Täideti olemasolevate seadmete töökorras hoidmise ülesanne. Põhitöösunaiks oli seadmete üldise töökindluse suurendamine. Aastal 2003 dubleeriti ja tagati katkematu toitega kõik kriitilise tähtsusega seadmed (keskne failiserver, veebiserver, keskne "tulemüür" ja krüptoseade). Lõpetati lokaalsete võrkude rajamine Kaitsealiidu peastaabis ja malevates.

Teabekäitus, avalikud suhted

Avalike suhete tegevuses olid 2003. aasta põhimärksõnadeks Kaitsealiidu 85. aastapäev ja värbamise ettevalmistamine. Kuna möödunud aastal tähistas ka kaitseväge oma 85. aastapäeva, korraldasime avalikkuse suurema tähelepanu saavutamiseks ja ressurside säästlikumaks kasutamiseks ühiseid aastapäevaüritusi.

Värbamistegevuse ettevalmistamise raames koostati esialgne värbamismeetodika ning tutvuti Taani Kodukaitse värbamissüsteemiga. Samuti tegeldi aktiivselt värbamiseks vajaliku toetusüsteemi tugevdamisega – koostati Kaitsealiidu veebilehe reformimise kava, viidi malevate propagandapealikele ja noorteorganisatsioonide juhtidele läbi meediakoolitus ning võeti vastu Kaitsealiidu avalike suhete korraldamise juhend. Jätikus ajakirjade Kaitse Kodu! ja Sõdur väljaandmine.

Uuringufirma Factumi poolt läbi viidud avaliku arvamuse uurimuste kohaselt 2002. a oktoobris lõpus pigem usaldas või usaldas täielikult Kaitsealiitu 64% eestlastest ja 40% mitte-eestlastest. Aasta hiljem olid vastavad näitajad 65% ja 36% ning Kaitsealiit oli 15 institutsiooni seas usaldusväärse poolest ühelsandil kohal. (Ette rutates võib lisada, et tänavu veebruaris olid näitajad vastavalt 68% ja 38% ning kaheksas koht 14 institutsiooni seas.)

Seltsitegevus on piirdunud peamiselt malevate tähtpäevade tähistamisega. Naiskodukaitse korraldas taas traditsiooniks saanud Valge Roosi balli, valiti Aasta Militaarisa. Korraldatud on jõustruktuuride omavahelisi võistlusi. Malevates on läbi viidud regioonide ja malevate suvepäevi. Kaitsealiidu juures jätkavad tegutsemist kaheksa huviklubi.

Vahejuhtumid

2003. aastal toimus kaitsealiitlastega ühtekokku 31 vahejuhtumit.

Kaitsealiidu sõidukitega oli 14 liikluseõnnetust, neist üheksal korral oli süüdi kaitsealiitlane, kellest ühel tuvastas politsei alkoholijoobe. Kaitsealiidu teenistuskohuste täitmisel toimus kaitsealiitlase isikliku sõidukiga kaks avariid, millest ühes oli süüdlaseks kaitsealiitlane.

Relva ja laskemoona hoidmise või kandmise eeskirju rikkusid kaitsealiitlased kokku 15 korral. Neist viiel korral oli tegemist Kaitsealiidu relva või laskemoona vargusega kaitsealiitlaselt.

Kahel korral haavas kaitsealiitlane tulirelvast teda rünnanud kallaletungijat. Mõlema kaitsealiitlase tegevus oli õiguspärane.

Viiel korral rikkusid kaitsealiitlased väljaspool teenistuskohustusi üldtunnustatud kõlblusnorme. Eeltoodud rikkumiste tõttu arvati kolm kaitsealiitlast organisatsioonist välja, teised süüdlased said eri raskusega karistusi.

Kokkuvõtteks võib öelda, et täitsime 2003. aasta kolm olulist eesmärki: vaheatasime relvastuse terves Kaitsealiidus, korrasime malevate struktuuri ja saime hakkama Kaitsealiidu uue ülesandega võtta üle kaitseväge objektide valve. Nende ülesannete täitmine nõudis malevatelt suuri pingutusi, aga samas löi see hea aluse tegutsemiseks nii 2004. aasal kui järgmistel aastatel. Soovin teile kõigile selleks jõudu ja edu! ■

SOOMES TEEB 240 000 NAIST VABATAHTLIKKU RIIGIKAITSETÖÖD

Maikuu keskel korraldati Soomes Tuusulas maakaitsekoolitusorganisatsiooni (Maanpuolustuskoolutus) õppused Kiuru 2004, millest võttis osa 350 naist, kes kuuluvad Naisten Valmiusliitto kaudu erinevatesse riigikaitseorganisatsioonidesse.

Rita Loel

Kokku ühendab Naisten Valmiusliitto 11 organisatsiooni, kuhu ühtekokku kuulub 240 000 naist. Eestil on vastu panna ainult Naiskodukaitse oma 1000 liikmega.

Kiuru tähendab eesti keeles lõokest. "Tegemist on linnuga, kes teeb oma pesa tugevalt maa peale," rääkis õppustel Naisten Valmiusliitto esinaine, endine Soome parlamendi spiiker **Riitta Uosukainen**, kes ise on teinud vabatahtlikku riigikaitsetööd 30 aastat – olnud tegev Sõdurikoduliidus.

Kui osalesin poolteist aastat tagasi koos teiste naiskodukaitsjatega Helsingis peetud Läänemere maade riigikaitsekonverentsil Baltic Sea, tuli toona spiikriametit pidava Riitta Uosukaisega juttu sellest, miks ühiskonnas nii kõrgelt aktsepteeritud naised tahavad Soomes oma riiki kaitsta (Naisten Valmiusliitto eelmine esinaine oli Elisabeth Rehn), arvas mu jutukaaslane, et ehk Eestiski pole need ajad kaugel ja miks ei võiks Kristi Savi astuda Naiskodukaitsesse. Veidi prohvetlikud sõnad. Ehkki proua Savist pole naiskodukaitsjat saanud, on Kaitsealiidu naisorganisatsiooniga ühinenud auliikme staatuses olev proua Ingrid Rützel.

Oma riik on oluline

Küsimusele, miks aga üldse soome naised kodust välja tulevad, et õppida oma riiki kaitsma, vastab enamik neist üllataval kombel: "Me tahame oma riigile kasulikud olla." Või: "Meil on auvõlg oma esivanemate ees, kes võitlesid kunagi Soome vabaks." Ning alles siis tuleb juttu kasulikest teadmistest ja oskustest, põnevatest kogemustest.

Soomlased on tõesti uhked oma riigi, selle ajaloo ja suurkujude üle. Mõnedki praegu tegutsevad kaitseorganisatsioonid on alguse saanud ammu enne

FOTO: Rita Loel

Soome üks olulisemaid naisfiguure poliitikas Riitta Uosukainen (paremal) koos Kiuru 2004 üldjuhi Merja Kukkoneniga.

Teist maailmasõda. Aastail 1921–1944 tegutsenud Lotta-Svärdi pidas oma vanemaks õeks ka 1927. aastal loodud Naiskodukaitses. Praegu Soomes küll "päris" lottasid ei ole, on vaid Lotta-perinelliitto (Lotta Pärimusliit) ning Seinäjoel endises Lotta-Svärdi koolituskeskuses asub muuseum. Sealt saab huviline aimu põhjanaabrite ennastalgavast tegevusest nii Talve- kui ka Jätkusõjas. Ning kinnitust sellelegi, et esmaabi ja massitoitlustamine on need alad, millega õrnem pool kriisisituatsioonis kõige paremini toime tuleb.

Igal organisatsioonil on omad tavad, mis tegijate ideid igati kaunistavad, räägib Lotta-Svärdi muuseumi vitriinis olev mõrsjakroon. Selle said pähe kõik lottad, kes abiellusid. Kroonil on üheksa kalliskivi, mis sümboliseerivad Soome üheksat maakonda.

Tõeline kriisiõppus Kiuru 2004

Kui nüüd aga tagasi tulla õppuse Kiuru 2004 juurde, siis kuuendat aastat

toimuva ürituse eesmärgiks oli anda kokkutulnud naistele erinevaid oskusi ja teadmisi, mida on tarvis kriisisituatsioonides. Kogu 350 inimesest koosnev seltskond jagunes 11 õpperühma. Igal rühmal oli oma teema, mida kahe päeva jooksul läbi võeti ja kolmandal "kokku mängiti". Nii sai õppida esmaabi, psühholoogist kriisiabi, massitoitlustamist, sõdurikodutööd, tänavaturvalisust, käitumist suurõnnetuse puhul ja sõdurioskusi. Viimase puhul oli näiteks väga oluline sidepidamise kunst.

Õppuste viimasel päeval viidi läbi tõeline rahuaja katastroofiõppus. Stsenariumi järgi oli kokku varisenud korrusmaja ja rusude alt oli vaja päästa 40 inimest. Kui meil kasutatakse kriisiõppustel palju professionaalsete päästjate abi, siis soomlased üritasid toime tulla n-ö tavainimestega. Ainus "professionaalne" abijõud oli kohale jõudnud tuletorje. Kõik muu tuli ära teha vabatahtlikel. Naised tulid oma ülesandega toime, sest "surnuid" loeti hiljem kokku vaid paar – needki olid tegelikkuses n-ö planeeritud – nukk-mannekeenid, kel päris eluvaimu ka enne sees polnud.

Kuidas aga päästa inimesi varisemisohlikust hoonest? Mida hakata peale vigasaanutega? Kuidas tulla toime imekombel üle kõrge tara metsa jooksnutega, kes istuvad šokis puude-põõsaste all? Kuidas toimida kõige õigemini professionaalse abi saabumiseni?

Neile küsimustele polegi alati kerge vastust leida. Kriisiabi- ja katastroofiõppusel loengut pidanud politseinik Maarit Pikkarainen soovitas kõigil aeg-ajalt analüüsida ajalehtedes ilmuvaid, ka mõnerealisi politseiteateid ja vastata mõttes küsimusel: kui ma oleksin seal olnud, mida oleksin siis teinud? Olgu siis tegemist tulekahju, autoõnnetuse või poerööviga. ■

Rita Loel on Naiskodukaitses keskjuhatuse liige.

KAITSELIIT VÕITIS TEIST AASTAT JÄRJEST LASKURLIIDU KARIKA

Hannes Reinomägi

Peakohtunik on oma allkirjaga kinnitanud 5. juunil 2004 Männiku lasketiirus korraldatud Eesti Laskurliidu karikale peetava Kaitseliidu laskevõistluse protokoll. Ja sõnum selles on ülimalt rõõmustav: teist aastat järjest ühe Kaitseliidu maleva – Põlva maleva – võistkond saavutanud võidu ja pälvinud karika. Varasemal aastail oli Eesti Laskurliidu poolt Kaitseliidu laskevõistlusele annetatud trofee langenud alati teiste ametkondade laskurite saagiks.

Tänavune võistlus oli tasavägine. Et võistlusjuhendi järgi tuli eelistada rohkem esikohti saanud võistkonda, pidid Politseiameti laskurid, kes kogusid Põlva kaitseliitlastega võrdselt 1539 silma, leppima teise kohaga. Piirivalveameti võistkond jäi neljasilmalise kaotusega kolmandaks. Väärrib märkimist, et võistkondliku neljanda koha hõivas Kaitseliidu Põlva maleva II võistkond.

Võistlusharjutused eraldi

Kaitseliitlaste "leivanumbris" ehk laskmises automaadist 3x10 lasku kolmest asendist võidutsesid Kaitseliidu malevate laskurid: esimene oli Toomas Juksaar Pärnumaa malevast, teine Peeter Pops Viru malevast ja kolmas Sulev Lomp Tartu malevast.

Laskmise teenistuspüstitol Makarov (20 lasku ühe käega – nagu teada, võib Kaitseliidu klassimärkide normide täitmisel hoida relva ka kahe käega) võitis Meelis Lehtpuu Kaitseliidu Tallinna malevast, teine oli Endel Kaasiku Rapla malevast ja kolmas Lembit Peetri Pärnumaa malevast.

Harjutuses 3x20 lasku täiskaliibrilisest püssist võitis Aivar Kuhi Kaitseliidu Põlva malevast, Ain Muru Politseiametist oli teine ja Matti Kanep Piirivalveametist kolmas. Kõik kolm tulemust kuuluvad Eesti Laskurliidu meistriklasi.

3x20 lasku väikekaliibrilisest püssist võitis Anne Oberg Kaitseliidu Põlva malevast, Liivi Erm Rapla malevast oli teine

ja Ljudmila Kortsagina Tallinna malevast kolmas. Kahe viimase harjutuse võitjad on tuntud Eesti tipplaskesportlased ja seetõttu oleks malevate lasketaseme hindamine nende tulemuste alusel ebaõiglane ülejäänud malevate suhtes.

Siit küsimus, millised oleksid sobilikud kriteeriumid selle võistluse tulemuste ja kaitseliitlaste üldiste laskeoskuste hindamiseks. Ehk võiks tunnustada malevate propagandatöö head taset tipplaskurite veenmisel liituma Kaitseliidu liikmeskonnaga, kuid see pole peamine. Küllap on määravam laskmise kui tehnilise spordiala kulukus ja erinevused, mis ometigi väga tihedalt haakuvad Kaitseliidu eesmärkide ja olemasolevate võimalustega.

Kaitseliidu tänavune laskevõistlus tekitab veel teisigi küsimusi. Kui 2002. aastal osalesid võistlusel neljateistkümne maleva võistkonnad ja üheksa külalisvõistkonda, 2003. aastal kolmeteistkümne maleva võistkonnad ja neli külalisvõistkonda ning tänavu kahteistkümne maleva võistkonnad ja kaks külalisvõistkonda, siis siit vaatab ju vastu langustendents.

Vähenenud on ka osalevate võistkondade arv: kahel esimesel aastal oli neid kaksikümmend viis, tänavu üheksateist. Järeldus saab olla üks: neile malevaile, kellel on võimalik kasutada spordilasketiire ja spordirelvi ning kes teevad koostööd kvalifitseeritud treenerite või tipplaskuritega, sobib praegune Kaitseliidu karikavõistlus. Kes aga jäävad aastast aastasse võistlusprotokoll lõppu, sest nende harjutustingimused on kehvapoolsed, kaotavad huvi asja vastu. Kuuldud arvamused, et kes neil keelab osta-teha-harjutada, ei ole mõistlik jutt, sest spordiõhupüssi hind algab 6000 kroonist ja cal 22 spordipüssi hind umbes 60 000 kroonist. Ja ega hea püsski ole senini ilma hea laskurita hakkama saanud. Heade laskurite koolitamiseks aga tuleb alustada kooliealiste noorte treenimisega. See suund peaks saama Noorte Kotkaste ja Kodu-

tütarde kasvatustöö, s.o Kaitseliidu noortetöö lahutamatuks osaks.

Mis puutub laskekohtadesse, siis on meil sportliku laskmise harjutamiseks vaid need neli tiiru (Tallinnas Männikul, Põlvas, Narvas ja Elvas), mis meil vene ajast kaasa võtta olid, kuid juurde pole ehitatud midagi. Kaitseväge, tõi küll, on kulutanud oma tiirudele või pigem laskeväljadele miljoneid kroone, aga nendes ei saa sportlikku tulemust lasta, sest seal puudub sportlaskmisele vajalik märklehtede vahetamise võimalus. Pealegi on näiteks Tapa laskeväljal lausa äraspidine korraldus: kui mujal maailmas on märklehed muldvalli ees ja lühematel distantsidel tulevad laskjad sellele lähemale, siis Tapal püsivad laskjad paigal ja märklehed püstitatakse muldvallist eemale. Sportlaskmisele vajalikust seadeldisest, mis võimaldaks iga viie lasu järel märklehte vahetada, pole siin juttugi.

Laskesport vajab muutusi

Lasketulemuste paranemine nõuab järjekindlat ning mõtestatud tööd. Eesti Laskurliit sai ju oma alguse pärast 1930. aasta Kaitseliidu üleriiklikke laskevõistlusi. Siis kogunesid parimad laskurid ning otsustasid tegelda organiseeritumalt ja sihikindlamalt laskesportiga.

Eesti Laskurliidu 2004. aasta tööplaanis on koostöö arendamine kaitseväge struktuuridega ja mitmed töökordadust puudutavad uuendused. Laskurliidu tänavuses tööplaanis kavandatakse Eesti meistrivõistluste kava täiendamist sõjaväeliste harjutustega, klassinormide ümbervaatomist ja täiendamist, käsitletakse tiirude haldamist, remonti ja ehitust, Kodutütarde ja Noorte Kotkaste laskealast koolitust ja treeninguid, tippsportlaste treeningutingimuste ja võistluste korraldamist jne.

Pöördudes tagasi tänavuse võistluse juurde, näeme, et 50 ja 300 meetri n-õ vabarelvaharjutustes pole praeguse juhendi järgi sõjapüssiga laskvatel "ma-

KAITSELIIDU 2004. AASTA KARIKAVÖISTLUS LASKMISES EESTI LASKURLIIDU KARIKALE

Võistkond	Laskeharjutuste silmad				Silmi kokku	KOHT
	Makarov	Väikekal. püss	Automaat	Täiskal. püss		
Põlva malev I	158	570	243	568	1539	1
Politsei	159	558	260	562	1539	2
Piirivalveamet	160	558	261	556	1535	3
Põlva malev II	156	543	256	549	1504	4
Rapla malev I	154	565	253	526	1498	5
Pärnumaa malev	164	525	275	531	1495	6
Tallinna malev	173	560	211	546	1490	7
Järva malev	152	548	221	552	1473	8
Tartu malev I	160	511	266	528	1465	9
Alutaguse malev	164	554	196	548	1462	10
Nõmme malevkond	157	537	260	501	1455	11
Rapla malev II	167	552	247	440	1406	12
Tartu malev II	153	534	257	461	1405	13
Viru malev I	146	474	272	502	1394	14
Sakala malev	129	484	251	442	1306	15
Saaremaa malev	102	540	260	380	1282	16
Jõgeva malev	153	484	242	293	1172	17
Viru malev II	162	460	249	187	1058	18
Lääne malev	146	397	183	242	968	19

levameestel" esimese kümne hulka pääsu lootagi – see on spordirelvi kasutatavate laskjate pärusmaa. Automaadist ja Makarovist laskmises on aga sportlaste ülevõim juba mitmel aastal murtud.

Automaadist lastud tulemuste võrdlemisel kehtivate Kaitseliidu klassinormidega näeme, et esiküti tulemuse saavutas 2003. aastal viis ja 2004. aastal kuus kaitseliitlast, küttide hulka jõudis oma tulemusega vastavalt kolmteist ja kuusteist kaitseliitlast. See on asjatute kartuste ümberlukkamiseks, et klassinormid selles harjutuses said liiga madalad. Praegu olemasolevate laskevõimaluste juures peab kaitseliitlane malevas nendest normidest jagusaamiseks väga palju pingutama.

Karikavõistluse 20-lasuline püstoliharjutus on välja kukkunud väga omapärane: ei kõlba see Eesti Laskurliidu 30 lasku arvestavate klassinormide täitmiseks ega kõlvanud see Kaitseliidu klassinormide koostajatele, kes võtsid arvestuse aluseks 10 lasku. Ometigi veereb ja veereb see kummaline harjutus nagu aastast aastasse. Ehk ainult võitja sellisest relvast (PM) oleks kolmekümne võistluslasu puhul võinud mõnel aastal pretendeerida Eesti Laskurliidu madalaimale, III klassinormile.

Kaitseliidu klassinormide alusel sautsid möödunud ja käesoleval aastal

kõik võistkondadesse kuulunud kaitseliitlased kõigi lastud seeriatega täita kas või madalaima ehk II Kaitseliidu laskurklassi normi. 2003. aastal vastasid seitse seeriat esiküti normile ja kokku kakskümmend üks seeriat küttide klassidele, mille saavutasid kaksteist kaitseliitlast. 2004. aastal lasti kuusteist esiküti normi ületavat seeriat ja kokku kolmkümmend neli kütiklassidesse kuuluvat seeriat kaheksateistkümmend kaitseliitlase poolt.

Karikavõistluse üle võib arutleda kindlasti veel mitme kandi pealt ning loodan väga, et need arvamused jõuavad ka selle ajakirja veergudele. Võttes lahti võistlusjuhendi ja esimeses punktis püstitatud eesmärgid, näeme, et karikavõitja meeskond on selgitatud, laskurite meisterlikkuse tase on ka kahtlematult tõusnud. Selle veenvaks tõestuseks on osa malevate huvi tulla võistlema üha suurema hulga laskuritega. Üldiselt oleme aga laskespordi propageerimise ja selle viimisega laiemale kandepinnale veel kõvasti jännis.

Seni tavaks olnud tugevamate ja nõrgemate laskurite ühte patta panemisega oleme saavutanud osa malevate ja (ilmselt nõrgemate) külalisvõistkondade, näiteks kaitsejõudude väeosade, võistlustest kõrvalejäämise. Võib-olla hakkab taas päralt jõudma aeg, kus kütid ja laskurid ning klassita kaitseliitlased saa-

vad taas isekeskis jõudu katsuda, sest selleks need erinevad laskuriklassid ju loodud ongi.

Aga miks mitte teha laiemat kandepinna saavutamiseks Eesti Laskurliidule ettepanek lugeda seda karikavõistlust kaitsevaeliste harjutuste osaks Eesti meistrivõistluste sarjas. Muidugi pärast juhendi vajalikku korrigeerimist. On ju lausa imelik, et kaitseväe osana kirjas seisev Kaitseliit ei ole kuulnud midagi kaitseväe laskemeistrivõistlustest ega ole kutsutud sellest osa võtma. Kindlasti lisaks kaitseliitlastest ja kaitsevaelastest laskuritele indu laskurliidu klassinormide korrastamine sõjaväeliste harjutuste täitmisel.

Siinjuures tahan aga vaigistada liigset kiirustamist ja kutsun asjaosalisi üles eelnevalt põhjalikult analüüsima senist olukorda. Kodutöö nõuab korralikku vormistamist ning seostamist Kaitseliidu klassinormide, kaitseväe seniste kriteeriumide, Politseiameti klassinormide ja muude tingimustega.

Kokkuvõtteks

Lõpuks on minul kui Kaitseliidu laskuriklasside loomise komisjoni liikmel palve malevate laskmisega tegelejatele. Kaitseliidu klassilaskmise hetkesisust selgema ülevaate saamiseks ja ühtsete võistlusjuhendite loomiseks ning malevates laskealal välja kujunenud tegeliku seisuga väljaselgitamiseks on vaja koguda informatsiooni. Seetõttu palun saatke oma maleva selle aasta kõige osavõturohkemat klassinormide täitmist võimaldanud võistluse juhend, läbiviimise võimaluste ja arusaamade kirjeldus ja protokoll ning kokkuvõte, kui palju on teie malevas klassinorme täitnud kaitseliitlasi klasside kaupa, Kaitseliidu Viru maleva e-posti aadressil: viru@kaitseliit.ee. Samal aadressil on oodatud ka kõik laskeasjandusalased ettepanekud ja arvamusteavaldused.

Saadud informatsiooni põhjal oleks mul võimalik teha ettepanekuid Kaitseliidu karikavõistluste tehnilisele komisjonile järgmise aasta võistlusjuhendisse muudatuste sisseviimiseks. Samuti saab saadud andmete põhjal luua tõesema pildi laskeoskuste olukorrast Kaitseliidus. ■

Hannes Reinomägi on Kaitseliidu Viru maleva propagandapealik.

BALTI MERE LASKEKARIKAS JÄI ROOTSI

Mart Puusepp, major

Juba kaheksandat korda viidi läbi Läänemeremaade vabatahtlike riigikaitseorganisatsioonide karikavõistlused laskmises. Tänavu oli korraldajaks Rootsi Kodukaitse Stockholmipataljon. Võistluskohaks oli üks Rootsi sõjaväe ettevalmistuskeskustest, mis asub 40 km kaugusel Stockholmist.

Võitluste alguseks olid 4. juunil kohal Soome, Taani, Leedu, Eesti ja korraldajamaa võistkonnad. Kaitseliidu Tallinna maleva võistkonda kuulusid Argo Altmäe, Gerry Saarep, Kalvi Abel ja Oliver Purik. Võistkonna esindajaks allakirjutanu. Esimesel päeval tutvuti võistluskohtadega ja -relvadega. Nimelt on üheks võistlustingimuseks see, et alati lastakse nendest relvadest, mida pakub välja korraldajamaa. See muudab võistluse huvitavamaks ja edu sõltub sellest, kui kiiresti laskurid relvadega kohanevad.

Võistlus algas 5. juuni hommikul nn medalilaskmisega AK4st. Võistlusala koosnes kolmest harjutusest 100 meetri distantsilt. Esiteks 10 lasku lamades elektroonilisse märklauda. Võitjaks tuli see, kellel tabamistihedus kõige suurem. Teiseks laskmine põlvelt neli lasku 10 sekundi jooksul. Medaliarvestusse läks

tulemus siis, kui vähemalt kolm tabamust oli märklehes. Kolmandaks harjutuseks oli neli lasku püstiasendist 10 sekundi jooksul. Tingimused olid samad mis põlveltlaskmisel. Kokkuvõttes oli parim Tallinna laskur Kalvi Abel. Võistkondlikult jagas Eesti Rootsi esikohta. Kõik Eesti võistkonna liikmed said medalinormidega hakkama.

Järgmine võistlusala oli liikuvate märklehtede laskmine AK5st kolmelt distantsilt ja kolmest asendist. Märgid tuli kõik maha lasta, seetõttu jäi ainsaks hindamise aluseks aeg. Juba teist aastat järjest sai see võistlusala meie meestele komistuskiviks. Harjutuse võitis soomlane Arto Vainikka tulemusega 90,4 sekundit. Meie parim oli Argo Altmäe 105,3 sekundiga. Võistkondlikult said eestlased neljanda koha ja kaotasid suurelt võitjatele soomlastele.

Kolmas võistlusala oli laskmine snaipripüssist PSG90: 10 lasku 300 meetri pealt tiheduse peale elektroonilisse märklehte. Siin saavutas esikoha taanlane Mikael Bern-Martens (10,1 cm). Eestlastest oli parim Argo Altmäe 15,9 cm ja viienda kohaga. Võistkondlikult oli parim Rootsi, Eesti sai selles harjutuses kolmanda koha.

Viimane võistlusala oli praktiline laskmine püstolist Glock hoones sees.

Et Kaitseliidu Tallinna malevas on juba aastaid praktilise laskmise võistlusi läbi viidud, siis pidasime mõistagi seda ala oma tugevaimaks. Kuid uus situatsioon – laskmine ruumis, ette teadmata, kus märgid asuvad ja kui palju neid on, tekitas mõningase stardieelse ärevuse. Et taas ei tohtinud ühtegi märki laskmata jätta, oli jälle ainukeseks hindamise aluseks aeg. Eesti võistkond oli väga ühtlase tasemega ja tegi oma tööd hästi. Vaid napp kaotus rootslastele jätis mehed teisele kohale. Individuaalse esikoha sai taanlane Jörgen Koch, parimana eestlasena oli Gerry Saarep neljas.

Võistkondliku rändkarika nelja harjutuse kokkuvõttes sai Rootsi võistkond Soome ja Eesti ees. Taanlased, kelle kord on järgmisel aastal võistluste korraldamine, pidid leppima neljanda kohaga, kuid esinesid tunduvalt paremini kui varasematel aastatel.

Rõhutan, et meile on vaja rohkem rahvusvaheliste võistluste kogemusi. Vaid nii saame olla tulemuslikud. 1933. aasta Kaitse Kodust! on lugeda, et Kaitseliidu Tallinna maleva laskurid pidasid aasta jooksul üheksa rahvusvahelist võistlust. Ja ega need meistrid ikka muidu ei kasva, kui teistega mõõtu ei võta. ■

KAITSELIIDU VÕRUMAA MALEVA PEALIK KAPTEN KALEV ADER

Sündinud 20. detsembril 1955 Tallinnas

Haridus:

1975 Tallinna Ehitus- ja Mehhaanikatehnikum

Sõjaline haridus:

1994 Kaitsejõudude peastaabi nooremohvitseride ettevalmistus- ja täienduskursused

1995 Staabiohvitseride kursus Taani Kuningriigis

Teenistuskäik:

1975–1977 ajateenistus Nõukogude armee õhudessantvägedes, jaotülem

1994 Kaitseliidu Tallinna maleva Nõmme malevkonna instruktore

1994–1999 Kaitseliidu Nõmme malevkonna staabiülem

2000–2001 Kaitseliidu Tallinna maleva staabiülema I abi

2001–2004 Kaitseliidu Tallinna maleva staabiülem, vaneminstruktor

alates 2004 Kaitseliidu Võrumaa maleva pealik

Auastmed:

1994 – nooremleitnant

1997 – leitnant

2000 – kapten

Autasud:

Kaitseliidu Valgeristi III järk

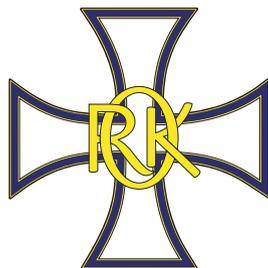
Kaitseliidu Tallinna maleva Nõmme malevkonna hoolsusmärk

Nõmme Rist

Perekonnaseis: abielus, kaks tütart

Tagavaravägi

Nr 6

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne

juuni 2004

Sõjaväe jätkusuutlikkuse ja laiapinnalise toetuse võti on reserv

Suurbritannia riigimees Winston Churchill, kes juhtis Briti impeeriumi läbi Teise maailmasõja, on öelnud, et reservohvitser on kahekordne kodanik. Sir Winston mõistis ohvitseriks olemise vastutust ja au, sest ta oli lõpetanud Sandhursti sõjakooli, osalenud ohvitserina Buuri sõjas, Esimeses maailmasõjas ja põgenenud sõjavangist. Sir Winston oli Briti territoriaalarmee major. Territoriaalarmee on praeguse Eesti mõistes reservarmee. Täna teenivad Briti territoriaalarmee ohvitserid Iraagis, Afganistanis ja Balkanil. Neis kriispiirkondades teenivad ka Eesti ohvitserid. Peatselt lisanduvad Eesti rahuvalvajate ridadesse ka meie kaitsejõud.

On hea meel tunnustada, et reservohvitserid jagavad meie, kaadrikaitseväelastega, samu väärtusi. Mõisted ustavus, ausus, õiglus, vastutustunne, distsipliin ja kaalutletus ei ole meile tühipaljad sõnad. See on meie teenistuse ideoloogiline alus, väärtushinnangud, mis kujundavad meie maailmavaadet. Ühine väärtuste süsteem loob tugeva sise- sideme, milline hoiab moraali ja kasvatab tahtet. Iga sõjalise operatsiooni ee-

märk on murda vastase tahe. Kui ei ole tahtet, nimetame seda kaitsetahteks, ei ole tegelikult midagi. Ei ole väge, riiki ega ühiskonda. Raud üksi ei södi, kõige tähtsam on inimene ja inimese paneb liikuma tahe.

Oma tahtet osaleda sõjalises riigikaitstes näitasite te mõjuvalt maaväe suurõppusel Kevadtorm 2004. Kevadtormis õppisite teie ja õppisid kaadrikaitseväelased. Elukutselised kaitseväelased õppisid muu hulgas hindama teid võrdsete ja usaldusväärsete partneritega. Täna teid Kevadtormil 2004 osalemise eest ja loodan siiralt, et võimalikult paljud teist leiavad võimaluse osaleda Kevadtormil 2005 ning koolitada reservi meie 1. jalaväebrigaadi kolmas pataljon.

Reserv on väikesele Eestile oluline, sest reserv annab meile jätkusuutlikkuse võetud rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks ja oma maa kaitse korraldamiseks. Isegi suured riigid, nagu näiteks USA ja Suurbritannia, kasutavad välisoperatsioonidel ka reservüksusi ja reservväelasi. Sõjaliselt väljaõpetatud reservväelaste hulgast on võimalik värvata kaitsejõude ja elukutselisi sõdureid.

Teiseks on reserv oluline, sest ta relvastab meie rahva kaitsetahtega. Mida rohkem kodanikke osaleb sõjalises riigikaitstes reservväelastena, seda rohkem usub ühiskond, et oma riiki on võimalik kaitsta ning seda kõrgem ja kindlam on kaitsetahe. Just reservvägi annab sõjalisele riigikaitsele laia kandepinna. Seepärast on oluline, et ka reservohvitseride liikumine oleks võimalikult lai ja haaraks erinevaid ühiskonnagruppe.

Soovin teile jõudu ja tahtet reservohvitseride liikumise arendamisel!

Tarmo KÕUTS,
viitseadmiral,
kaitseväge juhataja

EROK võeti CIORi eriistungil Firenzes organisatsiooni täisliikmeks

Tiit MEREN, leitnant, EROK delegatsiooni juht CIORis

Itaalias Firenzes peeti 21.–22. mail 2004 CIORi Täidesaatva Kogu (EC), uue nimetusega CIORi Nõukogu (Council), kevadine eriistung. Tavaliselt on kohal kaks esindajat igast täisliikmelisest ning assotsieerunud riigist, peale selle komiteede ja komisjonide esimehed ning muidugi presidentuur ise. Eriistungil ülesandeks oli konsensuslikult ja juriidiliselt kinnitada CIORi talvekongressil otsused ning valmistada ette materjalid ja kuulata ära komisjonide esimehed, et suvekongressi töö kulgeks selliselt, nagu presidentuur on kavandanud.

Eestit esindas seekord allakirjutanu üksi, saades ka ülesandeks anda CIORi presidendile Lt Cdr (Lieutenant Commander) Giuseppe Filippo Imbalzanolle üle EROK esimehe leitnant Heino Piirsalu ametlik avaldus koos Eesti Vabariigi kaitseministri Margus Hansoni kaaskirjaga CIORi täisliikmeks saamise kohta. EROK pidulikl inauguratsioon CIORi täisliikmeks pidi toimuma koos kuue ülejäänud NATO liikmeks saanud riigiga 2004. aastal Wiener suvekongressil.

Eriistung peeti rangete turvameetmete kohaselt ja avalikkuse eest varjatult, sest erine-

valt Eestist põhjustavad NATOga seotud üritused mujal maailmas alati nn globalistide "erilisi" tähelepanuavaldusi.

Seekord ilmes-tasid tööõhkkonda lahkuva Itaalia presidentuuri ettekanded kahe aasta jooksul CIORis toi-

bilisatsiooni korral eksisteerivatele kohtadele nad jätkukoolituse lõppedes asetuvad.

Dokumendivormi on kirjeldatud Rahvusliku Reservväe loomise eeltingimused: tööandjate (kui töövõtjatel lubatakse põhitöö kõrvalt reservistide koolitusel käija) toetamine, töövõtjate (kes sõjalise jätkukoolituse lõppedes reservistiks hakkavad) endi toetamine, nende töövõtjate toetamine, kes oma raha eest läbivad sõjalise jätkukoolituse kursusi aladel, millest kaitsejõud on erilisel huvitatud. On võetud kasutusele selline lepinguline vorm, mis mobilisatsiooni olukorra tekkides esitab reservistidele kindlad kohustused.

Kirjeldatud Poola rahvusliku reservväe loomise kontseptsiooni etapp lõppeks aastal 2004, s.o reservisti staatuse lõpliku kin-

nitamisega, teine etapp 2005. aastal, s.o. rahvusliku reservi loomise ja funktsioneerimise kava väljatöötamisega, mille kohaselt rahvuslik reservvägi oleks võimeline Poola kaitsekohustust täitma.

Mõtlemapanevaid fakte

Ja veel mõningaid mõtlemapanevaid fakte Poola reservi kohta: PRVF ühendab endasse 25 assotsiatsiooni, millesse kuulub kokku 35 600 reservisti. Neist 10 600 reservohvitseri, 4680 reservallohvitseri ja 20 320 reservisti-veterani. Saab selgeks, miks reservohvitseride liikmete arvu järgi tasutav CIORi aastamaks on poolakatele hell teema.

Või näiteks: Poola riik on saatnud maailma eri nurkadesse missioonidele 4042 sõ-

javäelast (Iraaki 2475), neist vaid kümme reservisti. Nii saab mõistetavamaks ka järelaruteludes kuulud mõte, et kui Iraagi konflikti reguleerimisel jõutakse ÜROs ühisresolutsiooni vastuvõtmiseni, õnnestuks ehk missioonil viibivat väekontingenti vähendada ja seeläbi säästa Poolale vahendeid uuetüübilise reservi tekitamiseks ja arendamiseks.

Järgmisel hommikul osalesime muljetavaldaval jumalateenistusel Poola sõjameeste mälestuskirikus, kus katoliku, õigeusu ja luteri piiskopid õnnistasid PRVFi lipu. Tund hiljem leidis Varsavi keskväljakul langenud Poola sõduri hauamonumendi kõrval ja auvahtkonna ülesrivistusel aset PRVFi lipu naelutamine VIPide poolt.

Vahetu kogemus on kõige parem

Heino PIIRSALU, leitnant, EROK juhatuse esimees

Kevadtormamine on selleks korraks läbi. Lühidalt õppekogunemisel nähtust ja kogetust.

Formeerimine Tagalapataljonis järgis varasemaid stsenaariume: olime kohale kutsutud kella 9ks, tegelema hakati meiega kella 10 paiku. Kohal oli meid EROKst, kui õigesti mäletan, umbes kümme ja lisaks sama palju muid reservväelasi.

Pärast varustuse kättejagamist formeerimispunktis asusime bussi, mis sõidutas meid Kevadtormi juhtstaapi Uljastesse. Uljastes andsime korraldajatele oma pangarvete numbrid ja meid suunati määratud teenistuskohadesse. Mind oli määratud brigaadi staapi ja koos minuga olid seal veel leitnant Tõnu Noorits, kes töötas CIMIC ohvitserina (S-1) ja nooremleitnant Arvo Sagur (S-4 ehk tagalaohvitser). Juhtstaapi määrati ka leitnant Heiki Arike, leitnant Olavi Tammemäe, nooremleitnant Andrus Padar ja nooremleitnant Margus Hergauk.

Ette rutates võib öelda, et nii nooremleitnant Hergauk kui ka lipnik Padar (ilmselt veel nii mõnigi teine) polnud rahul oma paigutuse ja rakendatuse intensiivsusega.

Tempo lummuses

Nüüd enda poolt kogetust. Olin määratud 1. jalaväebrigaadi staabi S-3 operatiivjaoskonna operatiivohvitseriks. Esimene päev anti sisseelamiseks. Sel päeval kulutasin suurema osa ajast operatiivkorrapidaja juures ennast asjaga kurssi viies ja korrapidajat jõudu mööda abistades. Kahjuks ei saanud ega jõudnud ma tutvuda kõigi vajalike operatiivkaskude ning dokumentidega, mis hilisema tegevuse juures sageli tunda andis. Operatsioonikaskudes antud operatsiooni plaani jm vajaliku info mittetundmine aeglustas sündmustele reageerimist ning raiskas asjatult nii enda kui ka kolleegide aega. Tulevikus

tuleks reservväelased õppustele kutsuda mõned päevad enne õppuste tegelikku algust, et nad jõuaksid ennast tulevase tööga rohkem kurssi viia.

Teisel õppuse päeval olin juba ise brigaadi operatiivkorrapidaja ja peab ütleva, et nautisin tööd kogu täiega. Et päevane umbes 14-tunnine töö (mille sisuks oli teadete vastuvõtmine, nende edastamine, sündmustele reageerimine, lahingupäeviku pidamine, mitmesuguste ettekannete koostamine nii oma staabi kui ka juhtstaabi tarbeks, infopäringute tegemine, tegevuse kooskõlastamine teiste staabi jaos- ja osakondadega, olukordade kaardile kandmine, brigaadi juhtkonna olukorrast teavitamine nelja tunni tagant jne, jne), võttis vahetuse üleandmise ajaks päris võhmale. Edaspidi sain seda rõõmu tunda veel viiel korral. Vahelahe tulid ka korrapidamisest vabad päevad, mille sisuks oli S-3 ülemal näpunäidete järgi osakaskude koostamine ja muud staabitööd.

Sündmuste kulg õppuste käigus oli üsna tempokas. Maha vajus tempo aga laupäeva hommikul ja oli loid kuni pühapäeva õhtuni. Selle kivi viskan juhtstaabi kapsaaeda, kes stsenaariume ette mängib. Pinge oleks võinud tõusta kuni esmaspäevani ja siis haripunkti jõuda.

Kõigest muust

Palju käis külalisi (peaminister, kaitseminister, kaitseväge juhataja, Kaitseliidu ülem ja vanematekogu esindajad, Rootsi, Taani, USA, Soome, Briti jt ohvitserid, press jne), mis oluliselt tööd segas, sest brigaadi ülem pidi neile tegema väljaspool tavalist rutiini briifinguid.

Et olin pidevalt rakked staabis, jäi nägemata see, mis tegelikult väeosades ja ka eesmisel juhthetuspunktis toimus. Sellest on töö-

siselt kahju, kuid sinna poleks parimagi tahtmise juures jõudnud.

Veidi ka kolleegidest, s.t kaardiohvitseridest, kes mitmetest väeosadest ja Sõjakoolist brigaadi staapi olid komandeeritud. Seltskond oli minu meelest väga hea: osakondade ja jaoskondade ülemad ning ohvitserid oma ala spetsid, sama võib öelda allohvitseride-veebilete kohta, keda tuletan siinkohal hea sõnaga meelde. Ei kohanud erilist seanaha vedamist ega ülesannete tegemata jätmist, või mis kõige hullem, lausa teiste kaela veeretamist. Distsipliin oli hea, kuigi ülemad kõva häält ei teinud – ka normaalse häälega antud käsud täideti täpselt. Situatsiooniga ja probleemide lahendamata sakaalukalt, rabelemata ja olukorda valdavalt enesekindlalt viisil.

Et julgesin palju küsida asjade kohta, milles olen võhik, sain teada väga palju uut. Minu harimisse suhtusid kaardiohvitserid ülimalt heatahtlikult. Igatahes pean vedamiseks seda, et sain viibida ühe organisatsiooni (brigaadi) ning Eesti ohvitseri ja allohvitserkonna kujunemise protsessi juures.

Kui olmelistest asjadest rääkida, siis kõik toimus normaalselt. Väga head on Rootsi poolt annetatud staabitööks mõeldud furgoonid-kongid, kus sees kõik tööks vajalik. Furgoonid on kätetavad ja omavahel ühendatavad. Toit oli söömiskõlbulik, telk ja koi-ku kroonu poolt. Ainult side toimus nagu alati, s.t puudulikult.

Kümne päeva kokkuvõtteks julgen öelda, et otsus osaleda oli õige. Paremini üks kord näha, kui sada korda kuulda. Palju oli positiivset, kuid ka seda, mida võiks paremini teha. Kõige tähtsam oli ise näha Eesti kaitsevõime tugevnemist, selles protsessis osaleda ja veenduda, et Eestis on oma elukutsele pühendunud ja motiveeritud ohvitserid.

Kevadtormist vastutegevuse silme läbi

Andre LILLELEHT, kapten, EROK aseesimees

EROK liikmetel oli käesoleval aastal huvitav võimalus osaleda Kevadtormi kõikidel pooltel ja juhtimistasanditel. Kaitseliidu baasil moodustatud vastutegevusüksuse tegevustest võtsid osa vaprad võitlejad leitnant Raul Hindov, leitnant Kalev Muru, lipnik Kuido Külm, lipnik Ralf Neemlaid, lipnik Mart Alliku ja allakirjutanu.

Üksuse formeerimine kulges ülioptimistlikult koostatud plaani järgi ja 10. mai hilisõhtuks jõudsidki kõik vastutegevusüksused üle laia ilma kokku oma esimesele paiknemisalale. Väga heast küljest näitasid end rännakul Taani Unimogid. Kuigi transportivahendeid oli ikkagi vähe, ei jäänud seekord ükski ülesanne katkiste autode taha pidama. Väiksemaid tõrkeid tuli ette, kuid logistika ja tagalatoetus olid paremad kui kunagi varem. Paar päeva ja vajalikud varuosad olid olemas ning vead õppuste tagalakeskuses kõrvaldatud.

Lahinguks valmis

Teisel õppuse päeval oli vastutegevuse rivistus Võrnu tuulisel lagendikul ja jälle saime uue positiivse kogemuse – nägime reaalselt Kaitseliidu pataljoni suurust üksust koos kogu tehnika ja juurde antud "Peetritega" (BTR) pikal väljal ühes rivis. Staabi poolt rivi eest vaadatuna olid rivi teise otsa üksused ikka kaugel küll. Kõigil näod värvitud, rakmed, relvad ja põlevad silmad lahinguks valmis. Õppuste üldjuht kolonelleitnant Peeter Hoppe võttis rivistuse vastu. Tavapärased tervitused ja jõudu soovimised ning ka palve mitte üle pingutada ja meeles pidada, et oleme siin brigaadi koolitamiseks. Õppuste juhi esimene sõnavõtt vabatahtlikele kaitseliitlastele mõjus igatahes motivatsiooni tõstvalt, mida ei saa küll kahjuks ütelda hilisemate kommentaaride kohta, mida saime ajakirjanduse vahendusel.

Olgu siinkohal meelde tuletatud, et peaaegu kogu vastutegevuse meeskond tuli õppustele vabatahtlikult. Seega oli kaitseliitlaste moraal nii enne lahingutegevuse

algust kui ka pärast kümnet päeva vintsutusi ülimalt kõrge. Üksusi lahingusse saates tuli arvestada, et reservi jäävad nagu mehed on solvunud ning käivad nagu uni peale, et ka neid eesliinile lastaks. Eriti aktiivsed olid väikesed snaipri- ja luureüksused. Pärnu snaiprid ootasid mõne päeva ja siis ei suutnud staap enam nende mangumist välja kannatada ning grupp saadeti jalgsi vastase tagalasse ööpäevapikkust ülesannet täitma. Kui te nüüd oletate, et nad pärast naasmist ja lühikest uneaega meid rahule jätsid, siis eksite rängalt – juba nende meeste staabi läheduses nägemine tähendas, et hakka aga kaardil uut ülesannet välja nuputama.

Õppuse käigus, kui ma ka ise põhijuhtimispunktist n-ö välja peale sain, nägin unustamatut pilti. Rapla löögigrupi kolonn liigub kell 6 hommikul läbi sombuse ilma ja külma vihma oma ülesannet täitma. Viimises lahtises masinas kõssitavad telkmantlite all üpris mornid mehed. Mõtlesime, et väsinud juba ja moraal langeb. Küsimusele: "Kuidas läheb?" tuli vastuseks: "Kurat, istu siin viimases masinas ja vaata, kuidas teised ees madistavad." Mehed olid pahased, et eesliinile ei lasta.

Tuleristsed

Mõni tund hiljem, kui löögigrupp kotti jäi ja vastse soomuskolonn tagant piki sirget sihti sisse sõitis, said kõik oma osa kätte. Vahekohtunike hinnangul kaotasime selles lahingus 40% isikkoosseisust, aga eesmärgi täitsime sellegipoolest.

Selles lahinguepisoodis sain ka ise vahetud tuleristsed. Olime välijuhtimispunktiga ennast eesliini taga sisse seadnud, kui seesama tiibhaaret teostav vastase kolonn nähtavasti teetsaga eksis ja Rapla löögisuuna asemel hoopis meile sisse sõitis. Staapi kaitsev luurerühm ja meeskond käitused nagu profid. Vaid hetkega oli vastase esimene soomuk Carl Gustaviga maha võetud ja MGD andsid tuld kõikidest torudest. Staap korjas end paari minutiga kokku: generaa-

torid, kaablid, antennid masinatele ja kohe minema.

Kurvist vaatasin tagasi – meie luuremeeskondade lttised kihutasid nagu tigidad herilased teetsa suunas vastase kolonni tõkestama. Võtsin ühe kuulipilduri kaasa ja liikusime joostes auto kõrval kilomeetri eemale, lttised meeskondadega tagant järjale: üks katab, teine taganeb ja siis vahetus – pilt nagu taktikaõpikust.

Hindamatud kogemused

Pärast kottijäämist liikusime staabiga ühe Rapla rühma kaitsva varju alla ja staabiülema korraldusel läksin ise rünnaku pease olukorda hindama. Nii reaalselt tegevust, nagu sain kogeda järgneva paari tunni jooksul, ei olnud ma saanud kõigi eelmiste õppuste peale kokku. Kogemused, mida said mehed üksikvõitlejast brigaadi ülemani, on hindamatud. Kõige rohkem said praktikat minu hinnangul kompaniülema. Seda põhjusel, et nende vastutusallas oli tegevus kõige reaalsem. Reaktsioone ei tabanud arvatavasti üldist pilti ja pataljoni staabist alates on aru saada ka tegevuse mängulisus.

Järgmisel aastal soovitan vabatahtlikele reservohvitseridel juba varakult selgitada, mida ja kus nad teha tahavad. Lahinguüksustes on rohkem reaalsust ja staapides rohkem planeerimist. EROK omalt poolt üritab teha kõik, et tema liikmed ka saaksid just sinna löiku, kus neid kõige rohkem vajatakse.

EESTI RESERVOHVITSERIDE KOGU JUHATUS

Valitud EROK üldkoosolekul
13. veebruaril 2003

Juhatuse esimees
leitnant **Heino Piirsalu**
(heino.piirsalu@baltflex.ee, tel 0 502 6797)

Üld- ja finantstoimikond
leitnant **Andre Lilleleht**
(andre@falck.ee, tel 0 501 6178)

Personali- ja väljaõppetoimikond
leitnant **Olavi Tammemäe**
(olavi@seit.ee, tel 0 501 1675)

Personali- ja väljaõppetoimikond
leitnant **Raul Hindov**
(raul.hindov@rk.ee, tel 0 693 5778)

Välisloimikond
leitnant **Tiit Meren**
(meren.est@neti.ee, tel 0 502 4084)

Autasud

Kaitseväe juhataja andis Kaitseväe Eriteenete Risti:

kapten Harald Nugiseks

Maaväe ülem andis Maaväe Teeneteristi:

leitnant Olavi Tammemäe

CIORI Itaalia Presidentuur andis oma Kuldsed Aumedali:

leitnant Tiit Meren

leitnant Heino Piirsalu

EROK Teeneteristide saajad võidupühal 2004:

Teeneteristi Kuldrist:

viitseedmiral Tarmo Kõuts

LtCdr Giuseppe Filippo Imbalzano

Teeneteristi Raudrist:

major Aare Uind

leitnant Andres Kutser

leitnant Kalev Muru

nooremleitnant Madis Päts

lipnik Aivar Ridamäe

Eesti Reservohvitseride Kogu infoleht
Tagavaravägi ilmub ajakirja *Kaitse Kodu!* vahelehelena.

Toimetaja leitnant Lauri Kurvits
(lauri.kurvits@eek.ee, tel 0 508 6355)

TREENINGUSÜSTEEMI TAKTIKATREENER RAKENDAMISEST KAITSOLIIDU KOOLIS

Kaitseliidu Koolis toimus 11.–13. maini allüksuse ülematele ja staapidele mõeldud taktikalise väljaõppe treeningusüsteemi Taktikatreener rakendamine ja sellekohane esmane väljaõpe kooli ja malevate instruktoritele.

Alar Ehala, kapten

Süsteemi on arendatud pikemat aega ja selle rakendamisel on suured teened Taani Kodukaitse Akadeemial. Põhiõpetaja süsteemi rakendamisel ja väljaõppel oligi major Knut F. Nielsen Taani Kodukaitse Akadeemiast. Major Nielsenil on kümneaastane kogemus sellise süsteemi juhtimisel Taani Kaitseväe Lahingukoolis Oxbuelys.

Analoogseid treeningusüsteeme kasutatakse paljudes välisriikides ja need on Taani kaitseväes üheks põhiliseks õppevahendiks erinevate protseduuride harjutamiseks enne välismissioonide minekut. Analoogne treeningusüsteem on välja kujundatud ja üles seatud Balti Kaitsekolledžis (BaltDefCol) ning seda kasutatakse ohvitsride treenimiseks enne praktiliste staabi- ja taktikaharjutuste ning erinevate lahinguliikide õppuste läbiviimist. Sellest tuleneb ka treeningusüsteemi tinglik nimetus Taktikatreener. BaltDefColi Taktikatreenerit haldav meeskond on ka üks Kaitseliidu Kooli põhiline koostööpartner.

Süsteem võimaldab mängida kaardil vähese ajakulu ja vähete vahenditega läbi erinevaid taktikalisi olukordi ja analüüsida õpetatavate tegevust side-, staabi- ja lahinguprotseduuride läbiviimisel ilma maatikule mineku ning reaalseid allüksusi ja relvasüsteeme kasutamata. Treeningusüsteem võimaldab treenida allüksuse ja üksuse ülemaid (alates rühmaülemast) ning erinevate staapide koosseise. Võimalik on treenida ka staapide koostööd. Treeninguseade võimaldab imiteerida ka erinevaid hädaolukordi ja päästeoperatsioone. Seega on Taktikatreener rakendatav ka erinevate jõustruktuuride rahuaegsete ülesannete ja õppevajadus-

Balti Kaitsekolledži Taktikatreeneri spetsialistid andmas Kaitseliidu Kooli kolleegidele juhtnõore uue väljaõppekeskkonna kasutamisel.

te treenimiseks. Kaitseliidu Koolis on treeningusüsteem rakendatav rühma- ja kompaniipealike väljaõppel ning loodavate lahinguüksuste ülemate ja staapide treenimiseks reservõppekogunemiste käigus ja suurõppusi ette valmistades.

Süsteem koosneb suurest pöranda-kaardist, kus 1 cm kaardil võrdub 25 meetriga looduses, ning side- ja audiovideosüsteemist. Treeningu korraldus näeb välja järgmine. On vaja kolme omavahel isoleeritud ruumi. Treenijad, kes imiteerivad pörandakaardil stsenaariumikohaseid olukordi, treenitavad, kes lahendavad etteantud ülesannet, ja vastutegevuse- ehk treeningumeeskond paigutatakse eri ruumides-

se, vajadusel ka staabimasinatesse, ning teavet vahetatakse raadio-, data-, telefoni- ja vajadusel audiovisuaalse side abil. Kogu olukorda ja selle vastavust etteantud stsenaariumile ning õppeprotsessi eesmärkidele jälgib süsteemi üldjuht koos vahekohtunikega, kes vajadusel annavad treenitavatele ja treeningumeeskonnale vajalikku lisateavet ning hindavad treenitava(-te) tegevuse adekvaatsust ja vastavust kehtestatud normidele.

Süsteemi edasiarendamise ja kasutamise eest Kaitseliidu Koolis vastutab leitnant Meelis Pernits. ■

Alar Ehala on Kaitseliidu Kooli väljaõppeülem.

MIKS JA MILLAL AMEERIKLASED SÖTTA LÄHEVAD? KAS KA EESTILE OMA WEINBERGERI DOKTRIIN?

Erik Reinhold, kapten

Oli 1983. aasta 23. novembri hommik Beirutis lennujaamas. Kell 6.25 märkas lähedal asuva Iisraeli baasi vaatluspost suurt Mercedesi veoautot lennujaamale lähenemas. Veoauto läbis takistusteta Liibanoni armee kontrollpunkti ja pööras vasakule, parkimisplatside poole. USA merejalaväe valvepost lennujaama väravas märkas ehmatusega, et veok liigub nende suunas ja lisab kiirust. Enne, kui keegi suutis midagi ette võtta, sööstis sõiduk läbi värava lennuohutusteenistuse hoone suunas. Hoone oli kasutusel rahuvalvemissioonil oleva USA merejalaväe 8. pataljoni staabi ja kasarmuna. Lükanud enda teelt liivakottidest ehitatud valveposti ja veel paar tõket, rammis Mercedes hoone sissekäiku ja plahvatas sellise jõuga, mis pühkis kogu hoone hetkega maa pealt, kattis lennuvälja ala varemete ja rusudega ning purustas kõigi ümberkaudsete hoonete aknad. Selles plahvatuses hukkusid 241 USA merejalaväelast.

Tegemist oli ameeriklaste suurima kaotusega pärast Vietnami sõda – ja ka sellest sõjast mäletati vaid üht juhtumit, kui ühe päeva jooksul kaotati rohkem mehi (Tet'i rünnak 13. jaanuaril 1968; 246 hukkunut). Loomulikult põhjustas see traagiline vahejuhtum USAs laialdase pahameele ja aktiivse diskussiooni julgeolekupoliitilistel teemadel. Miks ja mille nimel pidid noored ameeriklased Beirutis surema? Kasutusele tulid võrdlused, nagu “uus Pearl Harbor” ja “uus Vietnam”.

Milleks meenutada seda enam kui kümne aasta tagust plahvatust praegu, kui pommirünnakud on igapäevaste uudiste lahutamatu koostisosa? Ajaloos on tihti ette tulnud olukordi, kus üks konkreetne, võib-olla suhteliselt väikesel tähtsusega sündmus saab märksa olulisemate ja pikaajaliste protsesside ajendiks.

Tollane USA kaitseminister Caspar W. Weinberger oli mees, kelle soovitusel

president Ronald Reagan Ameerika merejalaväelased Liibanonist välja tõmbas. Weinbergerile jäi ka ülesanne analüüsida sellest fiaskost tulenevaid õppetunde ja töötada välja poliitika analoogsete olukordade vältimiseks tulevikus.

28. novembril 1984 aastal esines Weinberger Washingtoni Rahvusvahelises Pressiklubis kõnega “Sõjalise jõu kasutamine”. Seal tõi ta välja kuus põhimõtet, mida peaks järgima USA sõjajõudude kasutamisel väljaspool USA-d. Need kuus põhimõtet moodustavad dokumendi, mida tuntakse “Weinbergeri doktriini” nime all.

Sellise doktriini sõnastamine ja selle põhimõtetest hilisem kinnipidamine oli üks olulisemaid arengusamme USA sõjalises strateegias. Doktriin on oluliselt mõjutanud USA sõjalis-strateegilist mõtlemist ja käitumist külma sõja järgsel ajastul ning on oma sisult aktuaalne ja järgitav ka praegustes otsustes.

Praegu, kus oleme harjunud, et USA sõjaline kohalolek on peaaegu ülemaailmne ja kogu maailma julgeolekupoliitika keskendub peamiselt ameeriklaste

Caspar Willard Weinberger oli USA kaitseminister president Ronald Reagani ajal 1982.–1987. a.

poolt või nende vastu olemisele, tuleks meelde tuletada, et see pole nii olnud sugugi mitte alati. Kuni 20. sajandini ajas USA üldiselt isolatsionistlikku välispoliitikat. Esimene maailmasõda oligi sisuliselt esmakordne ameeriklaste suuremastaabiline sõjaline interventsioon väljaspool Ameerika mandrit.

Pärast Teist maailmasõda oli USA sõjaline strateegia allutatud suuresti päevapoliitilistele kaalutlustele ja mingeid üheselt sõnastatud sõjajõudude kasutamise põhimõtteid ei eksisteerinud. See oli ka põhjus, miks ameeriklased sel saatuslikul 1983. aasta novembripäeval Beirutis olid. Tegemist oli ilma selge poliitilise ja sõjalise ülesandeta rahuvalveüksusega, mis avastas end ühtäkki keset kontrollimatut vägivalda ja kodusõda ilma selgete volituste ja eesmärkideta, muutudes kodusõja erinevatele osapooltele lihtsalt mugavaks ja prominentseks sihtmärgiks.

Weinbergeri doktriin – täiesti selge segadus

Ajendatuna nii Vietnami fiaskost tehtud järeldustest kui ka Liibanoni pommirünnaku tagajärgedest formuleeris Weinberger kuus põhimõtet. Ainult nende põhimõtete järgimisel saab USA-poolne sõjajõu kasutamine väljaspool USA-d olla põhjendatud ja edukas.

1. USA ei peaks oma vägesid lahingusse saatma ilma, et see oleks seotud USA või tema liitlaste eluliste huvidega.

2. USA vägesid tuleb rakendada ainult selge kavatsusega võita.

3. USA lahinguüksusi tuleks rakendada ainult selgelt defineeritud poliitiliste ja sõjaliste eesmärkide täitmiseks, andes neile ka võimekuse vastavate eesmärkide saavutamiseks.

4. Eesmärkide ja nende täitmiseks vajalike vägede mahu ja koosseisu suhe peaks olema alalise vaatluse all ja seda tuleb vajadusel muuta.

5. USA vägesid ei peaks saatma lahingusse ilma USA avaliku arvamuse ja Kongressi “mõistlikult kindla” toetuseta.

6. Vägede rakendamist tuleb käsitleda kui võimalikku viimast lahendust (lootust).

Need kuus põhimõtet näivad esmapilgul väga lihtsad ja loogilised, isegi elementaarsed. Samas leiame nende lähemal analüüsimisel mitmeid tõsisid vastuolusid ja küsitavusi.

Esimene punkt, USA huvide elulisus, on üks vaieldavamaid küsimusi. Millal on siis tegemist eluliselt oluliste huvidega? See on ikkagi konkreetsete otsustajate subjektiivse arvamuse küsimus. Probleem, mis on eluline huvi ühtedele, ei pruugi seda olla teistele. Samuti võivad protsessid, mis algselt USA elulisi huvisid otseselt ei riiva, teha seda kaudselt või progresseeruda niisugusteks, mis muutuvad pikemas perspektiivis USA-le väga oluliseks. Lisaks sellele pole välistatud, et mõne USA liitlase eluline huvi ei ühti USA enda elulise huvi või on koguni sellega konfliktis. Siis tuleks küsida, kas eelistada iseenda või oma liitlase huve.

Niisiis on antud põhimõte väga lihtne ja selge ainult pealiskaudsel uurimisel. Ka Weinberger ise tunnistas hiljem, 1987. aastal, Kongressile esitatud aastaaruandes: "Ameerika huvid pole kusagil kivisse raiutud. Otsus meie huvide elulisuse suhtes sõltub mõnikord spetsiifilise olukorra asjaoludest ja arengutest ning ka meie loomupärastest väärtushinnangutest. Meie elulised huvid saavad olla määratletud ainult meie eneste poolt ja ainult meie enese ohuhinnangu alusel."

Teine, sõja võitmise kavatsus on loomulikult igati kiiduväärt eesmärk, samas ei ole mitte kõik sõjad võidetatavad. Nii nagu tänapäevane sõda tervikuna, on ka sellise sõja võitmise fakt suhteliselt raskelt defineeritav. Nagu näitas Vietnami kogemus, ei pruugi sõjaline edu taktikalisel tasandil automaatselt tuua kaasa võitu strateegilises plaanis.

Sõjaliste ja poliitiliste eesmärkide selge defineerimine on samuti justkui väga lihtne kriteerium. Samas ei tohi unustada, et sõjalis-poliitiline olukord mis tahes kriisikoldes on pidevalt arenev ja muudatused võivad olla väga kiired ja drastilised. Niisiis võivad ka kriisi puhkemise hetkel selgetena näivad eesmärgid kriisi arenedes muutuda, hägustuda või üldse kaduda.

USA merejalaväe eelasetuslaevad Eesti rannikul suurõppusel Baltic Challenge '97. Eestil tuleks endale selgeks teha, milliste Weinbergeri kriteeriumide korral oleks võimalik USA sõjaline sekkumine Eesti kaitseks.

Sõjaliste ja poliitiliste eesmärkide ning nende saavutamiseks vajalike vahendite suhe, mida käsitleb neljas kriteerium, on olnud suur strateegiline probleem aegade algusest. Kui eesmärgi saavutamiseks tehtavad kulutused on suuremad kui eesmärgi täitmisest saadav kasu, tuleks eesmärk kuulutada saavutamatuks ja tegevus lõpetada. See põhimõte võib aga minna vastuollu 2. punktis toodud põhimõttega – igal juhul ettekalkuleeritud võidu saavutamise sega.

Viies punkt tuleneb otseselt Vietnami sõja õppetundidest. Just seal sai selgeks, et demokraatlikul riigil on väga keeruline, kui mitte võimatu, pidada edukat sõda ilma oma elanikkonna ja poliitikute laialdase toetuseta. Ka siin pole asi nii lihtne, kui see esmapilgul näib. Näiteks Winston Churchill kirjeldab oma memuaarides Prantsusmaa ja Suurbritannia valitsuste järeleandlikkust oma elanikkonna patsifistlikele meeleoludele 1930. aastate teisel poolel kui üht natsliku Saksamaa tugevnemist võimaldavaid faktoreid, mis lõppkokkuvõttes aitas kaasa Teise maailmasõja puhkemisele.

Loomulikult ei ole mõeldav, et sõjalised aktsioonid saavad alati tugineda justkui iseenesest olemasolevale avalikule heakskiidule. Selle saavutamiseks tuleb ikkagi teha tõhusat tööd ja seda Ameerikas ka tehakse. Oma elanikkonna meelsuse mõjutamine kavandatavale sõjalisele sekkumisele toetuse saamiseks on kujunenud üheks sõjalise sekkumise ettevalmistamise lahutamatuks osaks.

Kuues kriteerium – sõjalise jõu kasutamine kui viimane argument juhuks, kui kõik teised võimalused on ammendunud – on samuti ilus ja eetilisele rõhuv. Samas võib "viimase võimaluse" äraootamine ja kahtlase edušansiga teiste meetodite visa "lõpuni äraproovimine" halvendada lõppkokkuvõttes olukorda kuni sinnamaani, et ka sõjaliselt sekkumiselt võetakse edu võimalus.

Vaatamata sellele, et doktriinis on küsitavusi ja vasturääkivusi, on tegemist tähelepanuväärse dokumendiga, sest see fikseerib vähemalt mingisuguse konkreetse lähtepunkti vastavate diskussioonide läbiviimiseks. On võimalik esitada kuus selget küsimust ja hinnata nendest lähtuvalt sõjajõu rakendamise vajalikkust ja võimalikkust. Ilma sellise doktriinita hõljuks diskussioon lihtsalt maa ja taeva vahel ning oleks avatud täiesti suvalistele poliitilistele spekulatsioonidele, mis oleksid iga konkreetse otsuse tegemisel erinevad.

USA SÕJALISED AKTSIOONID JA WEINBERGERI DOKTRIIN VIETNAMIST BOSNIANI (MICHAEL I. HANDELI JÄRGI).

	Vietnam	Grenada	Liibanon	Kesk-Ameerika	Panama	Lahesõda	Somaalia	Bosnia
Kriteerium								
1. USA elulised huvid on olemas	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei
2. Ette kalkuleeritud võit	Ei	Jah	Ei	Ei	Jah	Jah	Ei	Ei
3. Selged poliitilised ja sõjalised eesmärgid	Ei	Jah	Ei	Ei	Jah	Jah	Jah alguses, hiljem ei	Ei
4. Pidev eesmärkide ja jõudude vahekorra jälgimine	Ei	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah
5. USA valitsus mobiliseerib avaliku arvamuse enne sõjategevuse alustamist	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Jah	Jah, alguses	Ei
6. Sõda kui "viimane võimalus"	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei
Otsus sõjaliseks sekkumiseks	Ei	Jah	Jah, alguses	Ei	Jah	Jah	Jah	-
Edu või ebaedu	Ebaedu	Edu	Ebaedu	-	Edu	Edu	Esialgne edu hilisem ebaedu	-

Sõnadelt tegudele

Analüüsid USA reaalselt käitumist Weinbergeri doktriini kontekstis, näeme, et mitte alati ei ole kõigist kriteeriumidest kinni peetud. Lisatud tabel annab mõningase ülevaate USA sõjalise sekkumise otsuste, sekkumise edukuse ja Weinbergeri doktriini kriteeriumide täitmise seostest. Vaatamata sellele, et mitte ühelgi juhul pole täitmist leidnud kõik kuus kriteeriumi, on tähelepanuväärne, et eduka sekkumise puhul on vähemalt kolm kriteeriumi alati olnud täidetud. Asjaolu, et viimane, kuues kriteerium, sõjalise jõu kasutamine "viimase võimalusena", pole kordagi täidetud, annab meile ilmselt tunnistust sellest, et ameeriklased on otsustanud õppida eespool mainitud Churchill'i Teise maailmasõja õppetundidest, kuid rüütanud selle tõsiasja mingitel kaalutlustel idealistlikku retoorikasse. Tõenäoliselt on siin tegemist seosega viienda ja kuuenda kriteeriumi vahel. Inimesi on lihtsam mõjutada toetama sõjalist sekkumist, mis näib "viimase võimalusena" millegi veel hirmsama ärahoidmisel.

Weinbergeri doktriin, nagu paljud teisedki strateegiat määratlevad dokumendid, on kirjutatud üsna üldistavalt ja konkreetsetes olukorras otsustamiseks piisavat tegevusvabadust lubavalt. Samas formuleerib see ikkagi teatud kindlad strateegilised põhisuunad ja annab otsustusprotsessile konkreetse raamistikku.

Võime olla päris kindlad, et nendel või sarnastel põhimõtetel rajaneb USA

otsuseprotsess ka tänapäeva ja tuleviku sõjaliste konfliktide puhul.

Mis meil sellest?

Kas Eestile peaks üks kahekümne aasta vanune võõramaine doktriin huvi pakkuma? Mulle näib, et ilmselt peaks. Ja seda kahel põhjusel.

Esiteks oleme me nüüdseks NATO liikmesriik. NATO sõjaline selgroog on USA ja ameeriklaste osalemine või mitteosalemine mingis konkreetsetes sõjalises operatsioonis määrab suuresti NATO edušansid. Weinbergeri doktriini põhimõtted laienevad ka USA sõjalisele sekkumisele NATO raames. Ka NATO lepingu 5. paragrahvi rakendamisel ei lähe ükski väeosa liikvele "automaatselt", vaid ikka hoolikalt kaalutud ja mõõdetud poliitilise otsuse ja sõjalis-strateegilise plaani alusel.

Selliste USA konkreetset sõjalist tegevust määravate otsuste juures on kehtivad Weinbergeri doktriini põhimõtted üldjoontes ka nüüd ja tulevikus. Puhtheoreetiliselt peaksime endalt küsima, kui paljudele Weinbergeri kriteeriumidele vastaks USA võimalik sõjaline sekkumine Eesti kaitseks. Milliste ohupildi arengute puhul oleks täidetud kriteeriume rohkem, milliste puhul vähem? Arvestada tuleks ka sellega, et võimalik ohuallikas püüab olukorda kujundada selliseks, et täidetud kriteeriume oleks võimalikult vähe – see tagaks juba ette suure strateegilise edumaa.

Weinbergeri doktriini kui ühe meie peamise poliitilise ja sõjalise liitlase sõjalis-strateegilise mõtlemise põhimõ-

tete olulise näite tundmine annab meile võimaluse tunnetada oma asukohta üleilmises julgeolekupildis. Ka peaks sellest olema abi meie enda kaitsestrateegia kujundamisel, eriti selles osas, mis puudutab Eesti kaitse vastutuse piiri määramist meie endi ja meie liitlaste vahel.

Teine õppetund, mille Weinbergeri doktriin võiks meile anda, on meie osalemine välismissioonidel. Võib-olla vajaksime meiega üht selgelt formuleeritud põhimõtete loetelu, millest lähtuvalt teha Eesti sõjaväelaste välismissioonidele saatmise otsused. Kellelgi pole kahtlust, et välismissioonide tähtsus ja osa Eesti julgeolekupoliitilistes aktsioonides kasvab tulevikus nii mahu kui ka olulisuse poolest. Samas poleks ilmselt arukas jätta otsused, mis mõjutavad oluliselt nii meie üsna tagasihoidlikku kaalukust välispoliitilisel areenil kui ka konkreetset kümnete kaitseväelaste elusid, lihtsalt pävapoliitiliste tõmbetuulte meelevald. Algatuseks võiksime kaaluda kas või seda, kas mitte needsamad Weinbergeri kuus kriteeriumi ei oleks suhteliselt väikeste muudatustega ka Eesti oludesse ülekantavad.

Weinbergeri doktriini sündimiseks läks tarvis Vietnami sõja õuduste õppetundi ja 241 merejalaväelase hukkumist Beirutis lennujaamas. Iga rida selles dokumendis on kirjutatud noorte ameeriklaste verrega. Loodetavasti suudab Eesti alalhoidlik meel ja terve talupojamõistus õppida kogenumate vigadest, ilma neid omal nahal järele proovimata. ■

TUPSU-TRALLA 04 SAATIS VÕISTLEJAD KODUTEELE

Eesti militaarsüsteemis on väga populaarseks saanud sõjalis-sportlikud patrullvõistlused.

Indrek Raudsepp, kapten

Kaitseliidu Tartu malev korraldas 11. ja 12. juunil patrullvõistluse Tupsu-Tralla 04. See on juba teine Tupsu-Tralla-nimeline üritus. Tänavuse võistluse alatiitel oli "Kõik tulevad koju!".

Võistluse legend

Võistluse legend oli järgmine:

Vastikud lillatriibulised õgardid plaanidilt NKVD-2 on tunginud kallale rahuarbastavale Tupsulandile ja võtnud vangi metsakustutustöödel viibinud Kaitseliidu liikmed. Vangide ülesanne on paaride kaupa erinevaid kavalusi ja oskusi tarvitades koju tagasi jõuda. Kodutee on raske ja nõuab ääretult keerukate olukordade lahendamist minimaalsete vahenditega.

Seega täiesti tavaline situatsioon: ei ole abiks püssi ega pussi, aga kodu kutsub. Kes ikka tahaks koledaid lillatriibulisi orjata.

Vangid põgenema!

Võistlejad riietati vastavatesse vangiriietesse ja seoti meetrise nõõriga jalgupidi kokku. Esmalt tuli ületada planke ja muid raskusi ning kodutee algas. Vaenlase hingeõhku oli ikka kuklas tunda. Selleks, et kodutee käegakatsutavam oleks, aitas põgenikke kohalik vastupanuliikumine, mis kandis säravat nime Põlvastani Vabastusarmee. Et vangilangemise koht oli Kiidjärve kandis, aitasid kojuruttajaid toidu ja tsiviilriietega just Põlvastani poisid.

Veel tuli teekonnal peale õiges suunas ja varjatult sibamise tappa kiviga papist märklauda tabades teel "kana", mida oli kindlasti tarvis kehakinnituseks, ja loomulikult võltsida "propusk" mis aitas vaenlaste vahelt mittemidagi-ütleva näoga läbi marssida.

Kuid nagu selliste peente asjadega ikka, tuli propuskit kokku kleepides olla tähelepanelik: kui ikka koju ihkav põgenik kasutas kiirustades blanketti, kuhu oli trükkali vea tõttu sattunud tekst "selles dokumendi esitaja on saamatu võltsi-

Üks trallajate paar "propuskit" võltsimas. Ühel võistlejal ei ole õnnestunud veel vabaneda luminestsentslillade triipudega vangirüüst. Taamal paistab õnnelik "Metsa-Tupsu".

ja ja kuulub kohesele vangistamisele", või vale pitsatit, ei olnud midagi teha – tuli kontrollpunktis vangis istuda ja hiljem aja tagasivõitmiseks kiiremaid jalgu kasutada.

Õnnelikud võitjad kodus

Võistlus lõppes üldiselt õnnelikult: 16 paarist jõudis 13 õnnelikult koju. Õnnelikeks karikaomanikeks said mitte

sugugi üllatuslikult Margus Klais ja Alar Kõöbi.

Seni on üritus olnud malevakeskne ja nn B-kategooria üritus (odav), kuid on võimalus, et järgmisel aastal lubatakse trallama ka mõned külalised. Eks aeg näita. ■

Indrek Raudsepp on Kaitseliidu Tartu maleva vaneminstruktor.

KAITSELIITLASED HARJUTASID USAs LINNALAHINGUT

11. juunil sõitsid Ameerika Ühendriikidesse 11 kaitseliitlast, et osaleda kahe-nädalasel linnalahinguõppusel Patriot 2004.

Õppuse eesmärgiks oli mitmerahvuseliste sõjaliste ühendoperatsioonide harjutamine tänapäeva lahinguvälja tingimustes.

Eestist osalesid õppusel lisaks Kaitseliidu jaole (Tallinna, Harju, Lääne, Võrumaa, Viru ja Alutaguse maleva kaitseliitlased) Scoutspataljoni rühm, mis kokku moodustavad 41-mehelise jalaväerühma. Lisaks neli

staabiohvitseri, neist üks Kaitseliidu Tartu malevast.

Jalaväerühm sai õppuse esimeses faasis linnalahingualast väljaõpet ning seejärel viis läbi 72-tunnise väliharjutuse Suurbritannia jalaväekompanii koosseisus.

USA Rahvuskaardi poolt New Yorki osariigis, Fort Drum'i sõjaväebaasis korraldataval kahe-nädalasel õppusel osales ligi 2000 kaitseväelast Eestist, Kanadast, Suurbritanniast ja Ameerika Ühendriikidest. ■

VÖRUMAA NOORKOTKASTE JA KODUTÜTARDE SUURPÄEV

Võrumaa Noored Kotkad said oma lipu

Silver Sild, instruktor- noortejuht

Noorde Kotkaste Võrumaa maleva lipp pühitseti 25. mail. Samal päeval võtis malev oma ridadesse ka uusi noorkotkaid ja kodutütred.

Noorde Kotkaste organisatsiooni aastapäeva eel peeti Võru Kesklinna Gümnaasiumis noorkotkaste ja kodutütarde pidulik koondus. Misso noorkotkaste puhkpilliorkestri marsihelide saatel kogunesid noored peaaegu kõigist maakonna rühmadest kooli aulasse.

Pärast Kesklinna kodutütarde ja noorkotkaste esitatud luulepõimikut ja laulu ning piduliku küünalde süütamist algas lipu naelutamine (s.t tseremoniaalne kinnitamine lipuvardale). Lipunaelad löid Noorde Kotkaste peavanem leitnant Aivar Sarapik, Võrumaa maavanem Mait Klaassen (ülemisel pildil), Kaitseliidu Võrumaa maleva pealik kapten Kalev Ader, Meremäe valla arendusnõunik Aare Hörn, Noorde Kotkaste Võrumaa maleva pealik Tiit Varblane (alumisel pildil), Noorde Kotkaste Kesklinna rühma pealik Külliki Mattus ja Vana-Antsla rühma noorkotkas Allan Laidoner.

Lipu pühitses Eesti Apostliku Õigeusu Kiriku preester Aleksander Sarapik. Puhkpilliorkestri saatel lauldi koos laulu "Eesti Lipp". Leitnant Aivar Sarapik andis lipu üle Noorde Kotkaste malevapealikule Tiit

Varblasele, soovides noorkotkastele kindlat sihti tegutsemises. "Hoidke lippu kui sümbolit. Ta ühendab teid ja näitab, et te kuulute ühte organisatsiooni," lausus leitnant Sarapik.

Lipupühitsemise tseremooniale järgnes uute noorkotkaste ja kodutütarde pidulik vastuvõtmine. Piduliku töötuse andsid 14 kodutütart ja 19 noorkotkast. Kaelarätte aitasid kaela siduda lippu naelutanud külalised (keskmisel pildil).

Tervituskõnedes rõhutasid nii kapten Kalev Ader kui ka valla arendusnõunik Aare Hörn noortele äsjase koonduse tähtsust nende elus. "Olge alati väarikad noorkotkad ja kodutütred," pani kapten Kalev Ader noortele südamele.

Koonduse lõpus anti parimatele kodutütardele üle hoolsuspaelad. Noortejuhid andsid väikesed meened üle ka maakondliku omaloomingukonkursi parimatele. Auhinnad said ka kauneimad ja sisukaimad rühmapäevikud esitanud rühmad.

Kodutütarde hoolsuspaela vääriliseks tunnistati 12 maakonna kodutütart: Mirjam Rauba, Janeli Aasa, Marin Klaas, Merle Piiskop, Siret Leeland, Mari Allik, Heleen Vene, Merlin Järvepõld, Diana Vene, Kaija Kibal, Maarja Liiv ja Garri-Kerto Rägastik.

Eeskujuliku Noorkotka märgi said Kristjan Uiho, Tõnis Uiboupin, Priit Kõiv, Juss Raudsepp, Ain Tuvikene, Ahti Pariots, Hellar Loorits ja Hardi Parker.

Aastatepikkuse koostöö eest sai Noorde Kotkaste Aitaja mägi treener Sarmite Sild, Noorde Kotkaste teenetemärgiga autasustati Kesklinna rühma pealikut Külliki Mattust, Krabi rühma pealikut Merike Aleksejevat ja instruktor-noortajuhti Eve Tähte.

Puhkpilliorkestri marsihelide saatel liiguti õue, kus tehti ühispilt, jäädvustamaks seda meeldejäätavat päeva. ■

Võrumaa tublimaid noorkotkaid on Rene Tuvikene Varstu rühmast. Ta tahab sarnaneda elunäinud ja ka ise ilmaelu parandanud 90-aastase naabrimehega.

I 6-aastane Noorte Kotkaste organisatsiooni liige meenutab senini, kui oluline hetk oli kotkatootuse andmine Krabi koolis.

Noorkotkas saab hakkama ka väljaspool koduseinu. Väga palju ollakse looduses. Iga inimene, kes on loodusega sina peale saanud, on oma ellu saanud juurde palju põnevust, samas ka selgust – arusaama, kuidas käituda ja olla.

Noorkotkaste tegemiste peale mõeldes meenutab Rene Tuvikene oma esimest Mini-Ernat Karulas 2003. aastal. See oli midagi uut ja põnevat.

Varstu rühm polnud sellest üritusest juba mitu aastat osa võtnud, kuid need, kes kuiniagi olid Mini-Ernat käinud, olid kõigi silmis kõvad tegijad. Kohale saabudes selgus, et polnud nad sugugi ainukesed esmaüritajad. See lisas julgust, ootusärevust jätkus nagunii. Kaks retkel veedetud päeva pakkusid põnevust ja seiklusi. Koju tuldi villis jalgadega, kuid rahulolevaina.

Rene soovitusel eakaaslastele on: “Olge rõõmsad ja nautige elu sellisena, nagu ta teil on! Kui tunnete soovi midagi head oma kodupaigas või riigis ära teha, hakake kindlasti noorkotkaks. Meilt saab alati tuge ja julgust edasi minna.”

Võrumaa tublimaid kodutütreid on Merle Piiskop Võru malevast. I 6-aastane Merle on Kodutütarde organisatsioonis saanud end proovida juhina. Ta tõdeb, et paljud inimesed kardavad võtta juhirolli. Aga elus tuleb kõike ette, ka vajadust osata metsas hakkama saada, lõket süüdata, esmaabi anda jmt.

Täieõigusliku kodutütre on ta käinud paljudes laagrites, kus võib leida palju uusi sõpru. Meeldejäädvalt vahva oli Ranna suurlaager, kus oli palju erinevaid tegevuspunkte ja kõigepealt oli planeeritud piisavalt aega. Just toredatele laagritele viidates arvab Merle, et kõigil tasub kodutütardega liituda.

SAAGEM TUTTAVAKS: VÄÄRT VABATAHTLIK!

Võru Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Mõniste rühma juht EDA TUVIKE

Eda Tuvike on kahe poja ema, Mõniste kooli huvijuht, kuulub õpetajate segakoori, juhib Mõniste vallas seiklusrada, Kivioja seltsingut. Kes palju teeb, see palju jõuab. Eelmisel aastal lõpetas ta Tallinna Pedagoogilises Seminaris noorsootõtaja erialal. Noortel on, kellest võtta eeskujuga ja kellele loota.

Eda kohta on arvatud, et ta on väga seltsiv ja igati tore rühmajuh. Teda usaldatakse ja talle antakse ka vastutusrikkaid ülesandeid. Oma rühmas on ta suur autoriteet nii uutele tulijatele kui ka vanadele olijatele. Tema oluliseks plussiks on see, et ta räägib kõik asjad lõpuni.

Ka laagrites on Eda abivalmis ja teeb kõike kaasa. Tema väljamõeldud asjad on sellised, mis järgivad noorte soove. Aga kui juhtub, et teed mingi pahanduse, saad riielda ja see jääb kauaks meelde. Aga on ta õiglane, nii et 10 palli süsteemis pole noortel teda hinnates kahju ka panna hindeks 11.

Eda suhtub ümbritsevasse huumoriga ja loovalt. Eda on töös ja elus lähtunud sellest, et üheskoos olemisele ja tegutsemisele järgneb alati arutelu, analüüs ja kogemustest järelduste tegemine. Me kõik kuulume kuhugi, seega mõjutame üksteist. Teised inimesed aitavad meil endid avastada ja vahel ka ületada.

Eda ei ole pelgalt õnneseen, kel on inimlikult vedanud, kuid ta on hinnatud kolleeg ja noortejuht, kes tegutsedes on leidnud tasakaalu ja suudab sellelt baasilt toetada teisi – lapsi ja nende vanemaid. ■

KODUTÜTARDE JA NOORTE KOTKASTE LASKEJOOKS 2004

Hannes Reinomägi

Kaitseliidu noorteorganisatsiooni-
de Kodutütred ja Noored Kotkad
esivõistlused lasketeatejooksus
peeti 16. aprillil 2004 Lääne-Virumaal
Mõedaku spordibaasis.

Tüdrukud pidid läbima kaks üheki-
lomeetrist jooksuringi maastikul ja mõ-
lema ringi lõpus tabama õhupüssitiirus
viis langevat märki. Poistele lisandus
pärast teist tiiru veel üks jooksuring.
Tabamata märgid tiirus andsid võistle-
jatele lisa-aega tegelikule jooksuajale.

Kodutütarde jõukatsumise võitis
Rapla võistkond, jättes teiseks Viru ja

kolmandaks Võru esinduse. Indivi-
duaalselt oli võitja Miina Lillepruun
Harjumaalt, teine Eo Kimberg Raplast
ja kolmas Mirjam Rauba Võrust. Võitja
sai teises tiirus ühe püstijäänud märgi
eest kolmkümmend sekundit trahviaega.
Teise koha saavutanud Eo Kimberg lõ-
petas võistluse aga ilma lisaajata.

Järgmisena startisid poiste jooksu
võitis Võru võistkond. Teiseks tulid Sa-
kala ja kolmandaks Harju noorkotkad.
Nooremas vanuseastmes võitis Madis
Kass Sakala malevast ilma trahviajata,
jättes teiseks Juhan Toompuu Harjust ja
kolmandaks Jürgen Kauri Võrust, mõle-
mad kahe tabamata märgiga.

Vanematest poistest said võrukad
Tõnis Uiboupin ühe püstijäänud märgi
ja puhtalt lasknud Kristjan Uibu vasta-
valt esimese ja kolmanda koha. Teise
koha napsas vahelt Taavi Nummert Jär-
va malevast.

Võistluse vastutavaks korraldajaks
olnud Kodutütarde peavanem Angelika
Naris tänas pärast võitjate autasusta-
mist kõiki noori südikuse ja hea sportli-
ku vaimu ülesnäitamise eest. Tänuõ-
nad kuulusid ka korraldajatele (sh ja ilu-
sa kevadilma eest), ja kohtunikeks ol-
nud Viru maleva kaitseliitlastele.

Mõedaku spordibaasi rahvas lubas
ka tulevikus noorsportlasi võõrustada. ■

KAAREL KÜBAR

15. JAANUAR 1907 – 28. MAI 2004

Maikuu lõpul lahkus 97-aastase-
na meie seast neljakordne laskmise
maailmameister ja 1939. aasta Ar-
gentiina karika võitnud meeskonda
kuulunud Kaarel Kübar. Kaarel Kü-
barat on autasustatud Valgetähe V
klassi teenetemärgiga.

Kaarel Kübar kasvas üles Tartu-
maal Vara vallas. Kahekümneaasta-
selt tuli Tartusse, kus teenis aega rat-
sarügemendis. Seejärel, töötades elekt-
rimontöörina, tekkis tal huvi laske-
spordi vastu. 1933. a astus Kaarel Kü-
bar Kaitseliitu. Kaitseliidus laskmise-
ga silma paistnud Kaarel Kübara võt-
tis oma hoole alla Eesti Laskurliit.

1937. a laskespordi MM-võistlus-
tel Helsingis tegi Kaarel Kübar kaa-
sa mitmes väike- ja sõjapüssi meda-
li- ning seeriavõistluses. Ta teenis
välja suurmeistri märgi, sai viis kuld-
medalit ja muid auhindu. Eesti mees-
kond võitis samal võistlusel esma-
kordselt Argentiina karika. See oli
Eesti laskespordi triumf, sest seni olid
parimad olnud enamasti ikka Šveitsi
ja USA laskurid.

1938. aastal püstitas Kaarel Kü-
bar 1133 silmaga Eesti rekordi, mis

oli maailmarekordist üheksa silma pa-
rem. Samal aastal arvati ta Eesti vaba-
püssi meeskonda. 1939. a Luzernis pee-
tud võistlustel kuulus Kaarel Kübar juba
rahvusmeeskonda. Vabapüssimatš 300
meetri tiirus oli viimasel võistluspäeval.
Muutliku suunaga tugevad tuuleliid, vihmahood ja sähvivad välgud segasid.
Kaarel Kübar sai lamadesasendist oma
elu ühe nõrgima võistlustulemuse. Pä-
rastlõunal läks ilm imeilusaks ja põlvelt-

laskmises said tema ja Harald Kivi-
oja mõlemad 379 silma. Kübaral oli
rohkem kümnelisi ja seetõttu sai tema
maailmameistri tiitli, lisaks sellele
veel kolm meeskondlikku maailma-
meistri tiitlit. Taas tuli võit ja suudeti
kaitsta Argentiina karikat.

Nõukogude võim arreteeris Tartu
vanglas töötanud Kaarel Kübara 4. ok-
toobril 1944. Süüdistus oli: kodanlik
natsionalist, nõukogude võimu vastu
töötamine ja Kaitseliitu kuulumine.
Talle määrati kümme aastat töö- ja kas-
vatuslaagrit ning viis aastat asumist.
Siber-aastad lõppesid pärast Stalini
surma. Kaarel Kübar tuli tagasi Ees-
tisse ja töötas ETKVLi Ehitusvalitsu-
ses kuni pensionile jäämiseni.

Pärast Siberit 1955. aastal kroo-
niti Kaarel Kübar armeepüssiharju-
tuses Eesti meistriks.

Kaarel Kübar oli kõrge heani rei-
bas ja pidas lugu jalutuskäikudest.

Kaarel Kübar oli viimane nendest
kuuest mehest, kes Eesti laskespordi
kuldajastul 1937. aastal Helsingis ja
1939. aastal Luzernis kuulsa Argen-
tiina karika võitsid.

Kaitseliit

TULETÕRJE- JA PÄASTEALA KORRALDUS EESTIS III

FOTOD: 2 x erakogust

Orm Tammepuu

Koostöö Kaitseliiduga

Spontaanselt on kaasatud kaitseliitlasi suuremate tulekustutus- ja päästetöödele alates Kaitseliidu taasloomisest 1990. aastal. Näiteks möödunud kümnendi ühe suurema tulekahju, Vihterpalu metsatulekahju kustutamise võttis 1994. aastal osa arvukalt kaitseliitlasi kogu Eestist.

Formaalne koostöökokkulepe sõlmiti Kaitseliidu ja Päästeameti vahel 2000. aastal, sellele järgnes rida koostöökokkuleppeid lokaalsete päästeteenistuste ja vastavate Kaitseliidu malevate vahel. Sõna "formaalne" rõhutan siinjuures spetsiaalselt, sest ainuüksi paber pole kuskil viljakat koostööd sünnitanud. Määravaks on olnud juhtivate ametnike soov koostööd teha või mitte teha – kahjuks on olnud Kaitseliidu kui sõjalise jõu tsiviilotstarbel kasutamise vastaseid mõlemal poolel.

Nüüdseks on siiski selge poliitiline tendents Kaitseliidu tsiviilkaitseliste rakenduste laiendamise suunas. Kaitseliidu arengukava aastani 2008 sätestab ühena kahest peamisest arengusuunast võime toetada tsiviilvõimude tegevust hädaolukordade lahendamisel. Dokument "Kaitsejõudude struktuur ja arenguplaan kuni aastani 2010" nimetab ühena riigikaitseüsteemi nõutavatest põhivõimetest tsiviilvõimudele abi osutamise võimet eelkõige Kaitseliidu baasil.

Kaitseliitlaste rakendamise juriidiliseks aluseks on ühelt poolt päästeseaduse 16. paragrahvi 2. lõike järgi tulekustutus- ja päästetööde juhi õigus rakendada tulekustutus- ja päästetöödel töövõimelisi füüsilisi isikuid alates 18. eluaastast, teiselt poolt Kaitseliidu seaduse § 18: (1) *Tuletõrje- ja päästeteenistuse volitatud isiku taotlusel võib Kaitseliidu lähima üksuse pealik anda oma alluvatele hädaolukorras käsu osaleda tuletõrje- ja päästetegevuses, kandes sellest ette oma vahetule pealikule. (2) Tulekustutus- ja päästetöödes osalemise ajal allub Kaitseliidu liige päästetööde juhile.*

Kaitseliidu päästerühm õppusel: Tallinna Nõmme malevkonna naiskaitseliitlased annavad esmaabi Aegna suurtükipatarei varemetesse kukkunud kannatanule.

Kaitseliidu abi kasutamisest

Kaitseliitlaste abi on seni kasutatud just suurt elavjõudu, ent vähest erialast ettevalmistust vajavatel juhtudel, nagu metsatulekahjude kustutamine, inimeste otsimine, maa-ala piiramine ja sündmuskoha valve. Mõnedes malevates on formeeritud ka spetsialiseerunud üksused, nn katastroofigrupid, ning soetatud ka mingil määral päästetehnikat.

Uusimad koostöösuunad on kirjutatud uute, 6. mail 2004 allkirjastatud Kaitseliidu ja Päästeameti koostöölepingusse. Erinevalt 2000. a suhteliselt pealiskaudselt koostöökokkuleppest on tegemist konkreetseid tegevusi kirjeldava dokumendiga, eesmärgiga määratleda Päästeameti ja Kaitseliidu koostöö arengusuunad ja luua ühtsed alused koostöö korraldamiseks kogu riigis. Koostöövaldkondadena on ette nähtud: 1) teabevahetus; 2) päästetööde teostamine; 3) päästetööde toetamine; 4) ennetustöö; 5) koolitus ja õppused; 6) pooltele ühist huvi pakkuv õigusloome; 7) planeerimine.

Lepingu eesmärkide saavutamiseks kaardistatakse 2004. aasta jooksul Kaitseliidu päästetöödel osalemise võimed nii inim- kui ka materiaalse ressursi osas ja alustatakse vastastikuse koolitusega. Kaitseliidu malevad moodustavad asjast huvitatud kaitseliitlastest päästeüksused, mille suurus, tegevusvaldkonnad ja muud iseärasused määratakse kindlaks kohaliku päästeteenistuse ja Kaitseliidu maleva vahel sõlmitava koostöökokkuleppega, arvestades poolte vajadusi ja võimalusi.

NB! Vastavalt lepingule on iga kaitseliitlase kohus päästetöötajaid nende töös igati abistada. Iga päästetöötaja peab auasjaks Kaitseliidu tegevuse toetamist. Vastastikuse lugupidamise märgiks heiskavad Kaitseliidu üksused 7. septembril, tuletõrjujate päeval ning päästeasutused 11. novembril, Kaitseliidu aastapäeval oma hoonetel riigilipud.

Kodanikeühendused

Paljudes maailma riikides domineerib tuletõrje- ja päästetöödel vabatahtlik

tuletõrje, mida finantseerivad vastutus- ja päästeüksused, kohalikud omavalitsused ja muudugi kindlustuskompaniid. Nõnda oli see ka okupatsioonieelses Eestis Vabariigis, mil Eesti Vabatahtliku Tuletõrje Liitu kuulus ligi 300 organisatsiooni enam kui 73 000 liikmega. Massiline vabatahtlik tuletõrje kindlustas abi käepärasuse nii linnas kui ka maal, tagas elementaarsete tuleohutus- ja päästeteadmiste jõudmise igapäevani ning pakus sarnaselt Kaitseliiduga mehiste ja mõtestatud tegevust aktiivsetele kodanikele. Praegu on Päästeameti andmebaasis alla saja seltsingu ja mittetulundusühingu, liikmeskonna täpne suurus pole teada.

Üldjoontes võib tõdeda, et kaitseliitlaste osalemine tulekustutus- ja päästetööl on pöördvõrdeline piirkonna vabatahtlike tuletõrjajate aktiivsusega. Ehk siis seal, kus on piisavalt vabatahtlikke pritsimehi, on harva vajatud Kaitseliidu abi.

Vabatahtlikud tuletõrjajad, koondununa seltsingutesse ja mittetulundusühingutesse, mehitavad nn abikomandosid (vt I osa). Tüüpiliselt on depoos valves üks tuletõrjuja-autojuht, häirekorral teised valves olevad vabatahtlikud kas kogunevad kiiresti depoosse või sõidavad otse sündmuskohale või sõi-

dab autojuht kodudest läbi ja korjab meeskonna peale.

Vabatahtlike tuletõrjajate ühendustel on oluline roll tuletõrje- ja päästealas- te teadmiste levitamisel ning sellealases noortetöös, korraldades seltskondlikke üritusi, tuletõrjeõppusi ja tuleohutus- päevi, spordivõistlusi, noortelaagreid jne. Mõnel pool jälgib kohalik tuletõrje- ühing ka tuleohutusnõuete täitmist val- laasutustes ja kodudeski, samuti on tra- ditsiooniliselt tegeldud esmaste tulekus- tustusvahendite korrashoiuga.

Tallinna reservpäästerühm

2002. aasta sügisel moodustati Tal- linna Tuletõrje- ja Päästeameti (TTPA) juurde reservpäästerühm. Kava kohaselt pidi Kaitseliidu Tallinna malev kom- plekteerima oktoobri lõpuks üksuse, kuhu kuulunuks 30 kaitseliitlast. Päästerühm pidi arvatama välja Kaitseliidu lahingu- struktuuridest ja jääma Päästeameti n-õ kuumaks reserviks.

Tulekustutus- ja päästevarustuse ostmiseks eraldas Tallinna linn üle poole miljoni krooni.

Et Tallinna malevas ei leidunud tar- vilisel hulgal ainult päästetööle kesken- dud soovivaid kaitseliitlasi, kaasati et- tevõtmisesse vabatahtlikud pritsimehed Tallinna Tuletõrjeühingust. TTPA õppe-

ja treeningukeskuses asuti rühma välja õpetama vabatahtlikele päästeasutuste- le kehtestatud 40-tunnise programmi järgi. Esimene suurem õppus korraldati 14. detsembril 2002, edasi jätkus kooli- tus laupäeviti kord või kaks kuus.

2003. aasta suvel rakendati pääste- reservi Aegna saare (tule)valveks. Kahe- kaupa nädalapäevad valves olevate päästjate ülesanneteks oli kustutada kontrolli alt väljunud lõkketuld, anda kannatanutele esmaabi, vajadusel kut- suda kohale abijõud Tallinnast. Valve- posti kasutusse anti ujupump, vooli- kud, joatorud, käsikustutid ja muu vaja- lik varustus, samuti paar jalgratast pat- rullimiseks ning ATV varustuse veda- miseks. Peagi said saarevalvurid ka tu- leristsed, kui asjatundmatult ehitatud küttekolle põhjustas tulekahu ühes puh- kemajas. Päästjad likvideerisid koos majaanikega tulekahju edukalt.

Praegu on (reserv)päästerühmas 26 liiget, neist pooled on kaitseliitlased. Talve jooksul on rühm saanud koolitust erinevates valdkondades: psühholoogia, esmaabi, turvalisus, tulekustutus- ja päästetööd (sidepidamine, varustus, Aegna eripärad). Alates 21. maist algas kolmepäevase õppusega jälle Aegna saare valve.

Äriühingud

Vastavalt päästeseadusele ja selle alusel antud õigusaktidele tohivad rea tuletõrjealaste küsimustega, näiteks es- maste tulekustutusvahendite kontroll ja hooldus ning igasuguse tuletõrjeauto- maatika projekteerimine, ehitamine ja hooldamine, tegelda vaid vastavusser- tifikaati omavad isikud. Loomulikult kaubastavad äriühingud kõikvõimali- ku tuletõrje- ja päästetehnikat suitsualar- mist kuni tuletõrjeautodeni. Ka tuleohu- tusalane nõustamine, koolitus ja tarvili- ku dokumentatsiooni koostamine on reeglina nn tuleohutusfirmade pärus- maa.

Äriühingutele on delegeeritud mit- mel pool vetelpääste ehk rannavalve, pakutakse ka kiirabiteenust. Tulekustu- tusega oma põhitööna äriühingud Ees- tis ei tegele.

Tänuväärne on soliidsemate firma- de roll päästeala ürituste sponsorina. Toetatakse tuletõrjespordi võistlusi, te- maatilisi loomingukonkursse, tuleohu- tuse teavituskampaaniaid jne. ■

Päästeameti ja Kaitseliidud koostöö: tuletõrjuja Orm Tammepuu hindab tulekustu- tus- ja päästeüksuste täitmist Kaitseliidu Tallinna maleva Lääne malevkonna patrullivõistlusel Maitäht 2004.

KAITSELIIT VÕITLES KEVADTORMIL

Möödunud kaitseväe suurõppus Kevadtorm 2004 oli juba teine samalaadne õppus Eestis. Võrreldes eelmise aastaga oli kogutud juurde palju teadmisi, analüüsitud tehtud vigu ja proovitud nendest õppida. Loomulikult ei saa unustada, et seekordne Kevadtorm oli esimene suurõppus olukorras, kus Eesti on NATO ja Euroopa Liidu liige.

Jaanika Ojaköiv

Kevadtorm 2004 oli ka põhjalikum kui eelmine, sest pataljoni kontrollõppusest on edasi arenetud ja seekord saadi harjutada brigaadi koostööd. Õppusest võttis osa üle 2000 kaitsevälase. Nii nagu eelmisel aastal ei jäänud õppusest kõrvale ka Kaitseliit. Kaitseliidu pataljoni ülesanne õppustel oli olla kaitseväe jalaväebrigaadi aktiivne ja sõjakas vastane ehk arendada tuntavat vastutegevust. Lisaks pakkus õppus malevates moodustatud lahinguüksustele suurepärase võimaluse harjutada koostööd.

Kevadtorm 2003

Kevadtormil 2003 moodustasid kaitseväe ajateenijate pataljonile sõjaka vas-

tase 11 Kaitseliidu malevast kohale tulnud 370 kaitseliitlast, kes vabatahtlikult tulid üheks nädalavahetuseks suurõppusest osa võtma. Kevadtorm 2003 viidi läbi Aegviidu lähistel kaitsejõudude keskpõlvüoonil ja kaitseliitlastest vastutegevuse jaoks kestis see 16.–18. maini.

Kaitseliitlastele oli õppus küll ühe nädalavahetuse õppuse mõõtmetes, kuid sellegipoolest unustamatu. Olulist osa mängisid Kaitseliidu formeerimis-meeskonnad, kes said tuleristsed 10. ja 11. mail reservväelaste formeerimisel. Meeldejääv oli see ka otseselt vastutegevusest osavõtnuile, kes ründasid merejalaväebrigaadina kaitstes olevat Kalevi jalaväepataljoni. Vaatamata väga kehvale ilmale ja pidevale ootamisele jäid kaitseliitlased ka eelmise aasta õppusega rahule.

Kevadtorm 2004

Kaitseliidu pataljonile algas Kevadtorm 2004 11. mai hommikul rivistusega, kus Kaitseliit kandis õppuste üldjuhile ette oma saabumisest vastutegevuse vastutusosalale. Reservõppekogunemisele ehk õppusele Kevadtorm vastutegevust etendama kutsutud kaitseliitlasi oli avarivistusel 381.

Oma kõnes kaitseliitlastele tänas õppuste üldjuht kolonelleitnant Peeter Hoppe kaitseliitlasi nende vabatahtlikuse eest ning soovis jõudu ja vastupidavust tulevaseks õppuseks. Tervitusõnnavõtus rõhutas ta, et Kaitseliidu roll suureneb Eesti riigikaitstes tulevikus veelgi ja kavas on paigutada ligi 5000 kaitseliitlast kaitseväe operatiivstruktuuri, maakaitseüksustesse. Samuti ei kao kuhugi ka kohaliku kaitse võitlusgrupid,

neid hakatakse NATO partnerite keeles nimetama *ranger detachments*.

“Maavägi ei unusta, et suurema ja tõenäoliselt ka parema osa meie kaaderkoosseisust moodustavad tegelikult Kaitseliidust tulnud mehed. Kaitseliit oligi taimelavaks maaväele ja kogu kaitseväele,” sõnas õppuste üldjuht. “Olge siis ka seekordsel Kevadtormil justkui meie vanema venna rollis ja vaadake, kuidas nooremad vennad, kes lähevad reservi, seekord hakkama saavad.”

Kaitseliitlastele tuletati meelde, et kogu õppuste ajal on väga oluline pida kinni loodushoiust ja hea läbisaamine kohalike elanikega peab säilima õppuste lõpuni.

Saabunud üksuste esmasteks kohustusteks oli isikkoosseisu majutamine, masinate maskeerimine ja positsioonide kindlustamine. Suurem osa lahingueelsest ajast kasutati siiski rünnaku harjutamiseks. 12. maist alates kinnitasid kaitseliitlased oma vormidele ja masinatele kollased lindid ning vastutegevus oli rünnaku valmis.

Osavõtjad

Reservõppekogunemisele oli algselt kutsutud 700 kaitseliitlast. Avarivistusele saabus kohale ainult 381, neistki ei olnud kõik reservväelased. Väheste osavõtu põhjuseks polnud siiski kaitseliitlaste loidus, vaid lihtne ja kurb tõsiasi, et kutsed reservõppekogunemisele ei jõudnud õigeaegselt kohale ja paljud võitlejad ei saavutanud tööandjatega kokkulepet, et kümme päeva töölt ära olla. Mõnigi pidi suure osavõtusoovi tõttu isegi puhkusele jääma, et saaks sellisel suuremõttelisel õppusel oma vabast ajast ja tahtest kaasa lüüa. Seetõttu läksid õppuse üldjuhi tänusõnad meeste vabatahtlikkuse kohta asja ette.

Vastutegevuse pataljoni moodustasid osavõtjaid kaheteistkümnest Kaitseliidu malevast: Alutaguse malevast 83, Tallinna malevast 63, Rapla malevast 62, Pärnumaa malevast 52, Harju malevast 43, Sakala malevast 43, Saaremaa malevast 18, Järva malevast kolm, Tartu, Jõgeva ja Lääne malevast igauhest üks ning Kaitseliidu peastaaibist neli, Tallinna erikaitsepiirkonnast üks ning reservohvitseride kogust kuus inimest. Lisaks vastutegevusele võtsid kaitseliitlased osa õppust tagavate üksuste tööst.

Saabunud vastutegevuse võitlejatest moodustati Kaitseliidu Tallinna pataljon, kuhu kuulus kolm lahingukompaniid, staap ja staabikompanii. Vastutegevusüksuste ülemaks oli Kaitseliidu Harju maleva pealik kapten Urmas Susi. Need üksused olid komplekteeritud eelmisel aastal Kaitseliidus moodustatud nelja kaitseringkonna ja erikaitsepiirkonna kompaniide põhjal. Sel aastal kutsuti antud kompaniid õppekogunemisele, et harjutada koostegutsemist.

Väheste osalejate arvu tõttu oli vaja struktuure ümber paigutada, et reservõppekogunemisele tulnud kaitseliitlased saaksid praktiseerida oma sõjaaja ametikohtadel. Nii moodustati neljast kompaniist kolm põhjalikumalt formeeritud üksust. Mõningad probleemid tekkisid erinevatest malevatest pärit üksuste kokkupaigutamisel, kuid ka need leidsid lahenduse ja vastutegevuse üksuste koostöö sujus plaanipäraselt.

Susi Rebase vastu

Kaitseliidu Kevadtormile kutsumise põhjuseks oli vajadus tagada jalaväebrigaadi teisele pataljonile võimalus harjutada oma tegevust reaalse vastase olemasolul. Jalaväebrigaadi teise pataljoni ülemaks oli VÕK Pärnu Üksik-jalaväepataljoni ülem kapten Margus Rebane. Niisiis kujunes piltlikult välja olukord “Susi versus Rebane”.

Kaitseliidu ülesande tegi raskeks olukord, et erinevalt seni harjutatud kaitsetegevusest pidid nad tegutsema ründajadena ehk hüppama vette suhteliselt tundmatus kohas. Situatsioonisõja pidamise tegi suhteliselt raskeks ka olukorra pidev muutumine, mille tulemusena ei saanud pataljoni staap korralikult koos tegutseda ja oma plaane ellu viia. Lahingutegevust planeeriti küll kavalalt, aga kui vahekohtunikud otsustasid lahingute eel üksused ümber paigutada, polnud staabi suurepärasest sõjaplaanidest suuremat kasu.

Õppuste alguses kardeti, et entusiastlike ja hoogu sattunud kaitseliitlasi on suhteliselt raske ohjeldada ja nad ei pea mängureeglitest kinni. Tegelikuses jäid Kaitseliidu üksused vahekohtunike poolt loodud olukorra raamidesse ja lähivõitlusele ei astunud keegi. Vaatamata ette teada tingimusele, et Kaitseliit peab lõpuks kaotama, oli võitlejate motiivatsioon siiski kõrge.

Probleemid

Kaitseliidu pataljoni suuremaks probleemiks õppuse jooksul oli side. Reaalselt komplekteeritud pataljonis peaks normaalse töö tagamiseks olema neli sidevõrku. Kaitseliit pidi aga kogu oma asjaajamises hakkama saama ainult ühega. Kui lahingutegevuseks läks, oli võrk umbes. Sellest pidi läbi käima luureinfo, lahingu juhtimine, tule tellimine ja tagala tegevus. Rohkem lihtsalt ei olnud võimalik ühte võrku koormata, sest pidevalt oli sidesüsteem niivõrd umbes, et toimis nagu mobiilside aastavahetusel. Viletsa side tõttu kannatasid kõige enam mobiiliomanikud, kes kasutasid palju oma isiklike mobiiltelefone ja tekitasid endale suuri arveid.

Probleemiks oli ka tagalakompanii puudumine. Ühegi Kaitseliidus seni moodustatud üksuse juurde ei ole jõutud veel luua tagalaüksust. Sõjalukorras lahinguüksused eelkõige sõdivad ja tagala tagab. Meil aga pidid kõik üksused ise ka tagamisega tegelema.

Iga kompanii pidi olema võimeline ennast ise majutama, toitma, transportima ja pesema. Toitlustamine toimus kompaniis kohapeal. Kuivtoidupakke tarbiti ainult esimesel ja viimasel päeval, muul ajal oli tagatud katlatoit. Kuivtoitu kasutasid vastavalt vajadusele ka luuregrupid.

Õppuste käigus tekkisid küll mõningad pisiprobleemid loodushoiuga, aga need leidsid kiiresti lahenduse.

Tehnika

Motoriseeritud rännakuks õppusele kasutati isikkoosseisu transpordiks enamasti Taanist märtsi lõpus kingituseks saadud Unimogi veoautosid ning õppusel kokku 19 nimetusega transpordivahendeid. Sõidukid ei olnud kitsaskoht ainult sellel õppusel, vaid on teada ja tuntud probleem kogu Kaitseliidus.

Taani masinad on andnud Kaitseliidule juurde tunduvalt suuremad transpordivõimalused. Unimoge kasutati lahingutegevuses ja need imiteerisid BTRe. Sellest tekkis ka mõningaid arusaamatusi, sest kaitsjad kas ei olnud sellest tinglikkusest teavitatud või nad lihtsalt ei tahtnud sellest aru saada ning sellest tulenesid mitmed lahkarmused.

Vastutegevuse kasutada oli ka kolm Rahuoperatsioonide Keskusele kuuluvat BTR 80-te, mis omakorda imiteerisid

tanke. Luurajate kasutuses oli 10 VW Iltist.

18 padrunit päevas

Relvastusena olid Kaitseliidul kasutada Galil AR, Galil SAR, AK-4, MG-3, M-14 Sniper, Galil Sniper, CG ja püstol PM. Nimekiri on küll pikk, kuid paljusid relvi ei olnud siiski võimalik laskmiseks kasutada. Põhjus väga lihtne: kõigi relvade jaoks lihtsalt ei olnud paukmoona ning osaliselt ei olnud relvadel ka paukpadruniga laskmiseks vajalikke kompensatooreid.

Kui muud takistused sõjapidamisel olid kuidagi ületatavad, siis imitatsioonimoona vähesus mõjus kehvasti sõdurite teotahetele. Lõhkepakette ja rakette enam-vähem jagus, kuid paukpadruneid oli väga vähe. Esmalt arvati, et imitatsioonimoona kogus on piisavalt suur. Kuid kui moon oli meestele kätte jagatud, selgus, et iga mees saab päevas kasutada ainult 18 padrunit. Aktiivsetele kaitseliitlastest võitlejatele oli seda pealetungilahinguks ilmselgelt vähe. Kuid kui moon vähesus siiski kimbutama hakkas, tuli kasutada kaitseliitlastele teada ja tuntud piiramatut laskemoonavaru, nagu lask-lask ja valang-valang.

Kõigele vaatamata jätkus kaitseliitlastel tegutsemisindu lõpuni ja jäi ülegi. Kogu õppuse ajal oli motivatsioon üksustes väga kõrge, sest ega alati ole võimalik sellisest suurest õppusest osa võtta. Kaitseliitlased olid Kevadtormile tulnud ju suuremas osas vabatahtlikult ja tahtsid õppustelt võtta kõik, mis võtta andis. Väljaõppinud mehed teavad, mida nad peavad tegema, see hoiab nende moraali kõrgel ja kõrge motivatsiooniga on kergem sõdida.

Suure töö reaalse sõjaolukorra tagamiseks tegi ära Kevadtormi imitatsioonimeeskond, mis koosnes valdavas osas kaitseliitlastest, kes on välja õppinud staabiveebel Aado Metsa käe all. Üheks õppuse meeldejäävamaks osaks olidki raskemate relvade tulelöögiimitatsioonid, mis võitlejatele väga meeldisid. Kui üksuse ülem teadis, kuhu ja kuidas tuld tellida ja kui siis käiski pauk ning seeläbi tekkis vaba tee rünnata, tundus see väga elulähedane ja oli praktiliseks kogemuseks kõigile võitlejatele.

“Ma olen ütelnud oma juhtidele, et isikkoosseisu tuleb hoida. Sõdur peab

tundma ennast mugavalt niikaua, kui vähegi võimalik, et tal oleks raskel hetkel võimalikult palju jõudu,” rõhutas vastutegevuse pataljoni ülem kapten Urmas Susi.

Lõpetamine

Kaitseliitlastele lõppes selleaastane Kevadtorm lõpurivistusega 19. mai hommikul kell 10. Enne rivistust korjasid kõik üksused oma laagri kokku ja panid varustuse masinatele, et võtta kohe pärast rivistust kodutee rataste alla.

Pisukese hilinemisega jõudis kohale Kaitseliidu ülem major Benno Leesik ja tol hetkel õppuste üldjuhi kohusetäitja major Meelis Kiili. Major Leesik ja major Kiili tänasid oma sõnavõtus kaitseliitlasi nende aktiivsuse ja õppusel tehtud

suure töö eest. Sõnavõttudele järgnes maaväe ülema tänukirjade ning Kevadtormi logoga kruuside jagamine. Kõigile Kevadtormist 2004 osavõtjatele anti sertifikaadi näol ka tunnustus, et nad on sellel õppusel viibinud.

Kuid pataljoni rõõmustas omalt poolt võitlejaid meenetega, milleks seekord olid puust medalid. Tänuhäeks hea töö eest pataljoni juhina kinkis pataljoni omalt poolt ülemale tõhusa sõjanuia.

Kaitseliitlaste vastutegevuse pataljoni jäädi õppusel väga rahule. Eriti rõhutati kaitseliitlaste head olukorra analüüsi võimet ja juhtimisoskust. Kaitseliitlastele endile jäi Kevadtorm meelde kui põnev ja tegevusrohke õppus, kus sai palju harjutada ja kasutada seni omandatud teadmisi. ■

Taani riigilt kingituseks saadud Unimogid etendasid Kevadtormil vastase soomukeid. Lahingkontakti sattudes soomukis sõitev jagu jalastus ja asus lahingusse.

Vahekohtuniku loovad õppelahtingud reaalsust

Ivar Jõesaar, leitnant

Kaitsejõudude tänavuse suurõppuse Kevadtorm 2004 kordaminekul oli suur osa vahekohtunikel, kes kogu olukorda kontrolli all hoidsid ja jälgisid, et õppelahtingud püsiksid toesuse piires. Vahekohtunike meeskonda juhtis kapten Urmet Reimann, kes teenistuskoha järgselt on Üksik-vahipataljoni väljaõppesektsiooni ülem. Tema on Eesti kaitseväge vahekohtunike institutsiooni loomisele kulutanud rohkesti energiat ja kirjutanud sellel teemal sõjakooli keskkastmes õppides ka diplomitöö.

Kui mullu oli kogu õppuse ajal väljas vaid neli vahekohtuniku, siis tänavu oli neid kokku 25 ehk 12 mõlemal pool rindejoont. Koos üksuste tegevuse hindajatega liikus seega n-ö eikellegimaal 43 inimest, kelle taga oli olukorra kontrolli all püsimine.

Kapten Reimann polnud aga kaugelki rahul sellega, kuidas tänavune "sõda" välja kukkus. Selleks, et selline suur ja kulukas õppus annaks jalaväebrigadi järjekordsele ajateenijate pataljonile ja Scoutspataljonile ning ka Kaitseväe pataljonile ja teistele osalevatele kaitseväge struktuuridele parima õppetunni, tuleb tema hinnangul veel mõndagi täiustada. Ta ei varja, et viimistleb ettepanekut luua järgmise Kevadtormi ajaks 95 inimesest koosnev vahekohtunike-hindajate meeskond. Neist ainuüksi Kaitseväe juurde on ta kavandatud 30 vahekohtuniku, et igale kompaniile saaks neid kümme. Praegusele kaitsevägele on selline ülesanne täiesti jõukohane, kuigi see nõuab põhjalikku eeltööd.

Suurõppuse iga manööver

ja lahting peab andma osavõtjatele kogemuse kui millestki tõepärasest. Positsioonid, mida tuleb looduses sisse võtta, vahemaad, mida tuleb varustust tassides läbida või vastase pihta tule avamisel arvestada, manöövrid, mida tuleb sooritada oma üksustel või mille sooritamist eeldada vastaselt, jpm on vägagi ehtsad. Ja kuigi tulistatakse paukmoonaga ja tellitud kaudtule eest hoolitsevad varem laengud paika seadnud imitatsioonimeeskonnad ning vastase soomusmasinaid etendavad veokid, annab kõik muu õige lahtingu möödu välja.

Et kõike seda juhtida ja hinnata, peavad vahekohtunikel ja hindajatel olema põhjalikud teadmised erinevate riikide armeede taktikast ja relvasüsteemide tõhususest.

Vahekohtunike pädevuse parandamiseks on kapten Reimanni arvates vaja alustada vahekohtunike järjepidevat ettevalmistamist. Selleks paneb ta ette hakata korraldama lahtingukoolis, sõjakoolis ja ka Kaitseväe nädalapikkusi vahekohtunike kursusi. Mõned aastad tagasi alustasid soomlased Eesti vahekohtunike väljaõpetamist, kuid siis ei olnud Eesti kaitseväes selleks veel piisavalt kasvupinda ja üritus kidus. Nüüd on tekkinud aga vajadus. Kui väljaõpe käima lükata, on kümne aasta pärast täiesti tavaline, et väeosades ja Kaitseväes on väljaõppinud vahekohtuniku kõigi õppuste tarvis.

Kõik see peab tulema koostöös sõjakooliga ja sealse õppejaoskonnaga on juba koostööd alustatud. Oleks vaja, et vahekohtuniku koolituse läbinu teeks ka vastava eksami ja saaks tunnistuse, mis eristaks teda tavalisest instruktoriga.

Lahingu hindamine

Suurõppus on ajateenijate pataljoni lõpueksam ja osa kutseliste kaitseväelaste õppeprotsessist. Et ühtede või teiste suutlikkusest ülevaadet saada, ongi tööle rakendatud hindajad. Kapten Reimann tunnistab, et selle hindamissüsteemiga on parajasti nii ja naa. Kuni pole kinnitatud Eesti oma lahingumäärustikku, jääb liiga palju sõltuma hindajate pädevusest ja subjektiivsusest.

Meie vahekohtunike süsteem on laenatud Soomest, aluseks Soome kõrgema sõjakooli sõjamängude korraldamise põhimõtted. Hindamissüsteemi loomisel on kasutatud Soome ja Briti materjale. Ka hindamislehed on valmistatud Soome ja Briti eeskujul. Lisaks töötab kap-

FOTOD: 2 x Ardi Hallismaa

Suurõppusel langeb vahekohtuniku õlule vastutus lahingutegevuse reaalsuse piirides hoidmise eest. Ta peab koostöös üksuse ülemaga looma võimalikult tõese lahingulahenduse.

ten Reimann läbi ka USA vastavaid materjale, et siis lõpuks USA, Briti ja Soome hindamissüsteemide alusel teha Eesti enda oma ja seda jätkuvalt arendada. Selles oleksid käsitletud nii osapoolte jõudude võimekuse hindamine ja lahinguolukordade lahendamise kui ka üldised vahekohtunike ülesanded.

Tänavusel suurõppusel oli hindajate ülesanne hinnata jalaväebrigaadi teise pataljoni allüksuste ja pataljoni staabi tegevust. Et hindajad saaksid oma tööd rahulikult teha, peab osapoolte juures olema rohkem vahekohtunikke. Kapten Reimann meenutab mullust õppust, kui ta pidi olema koos abilise-ga Bravo kompanii hindaja, aga nad pidid vahekohtunike puudumise tõttu pidevalt olukordade lahendamiseks ringi jooksuma ja kogu hindamistöö muutus nulliks.

Nii vahekohtunike kui ka hindajate meeskonna ressursiks saame arvestada õppusel osalevate väljaõppekeskuste (VOK) kaadriohvitseride. Seekord olid üksusi väljaõppeperioodil ette valmistanud ohvitserid kaasas justkui oma aspirantidest rühmaülemate kontrollijate-na. Kuid lahingute käigus ei leitud neile rakendust ja nad jalutasid niisama ringi. Parem on õpetada nad juba ametlikult kas vahekohtunikeks või hindajateks ja nad täidaksid oma ülesannet.

Kapten Reimann peab oluliseks ka Kaitseliidu kaadrikaitsevälaliste kaasamist. Miks mitte kaasata nende Kaitseliidu malevate ohvitseride, kelle teha jääb näiteks ületuleval aastal vastutegevus. Nad tunnevad oma inimesi ja teevad koostöös kaitseväe ohvitseridega väga head tööd.

Ning loomulikult on reservis veel reservohvitserid, kes tunnevad selle vastu väga suurt huvi. Kui lähiajal selguvad lõplikult järgmise aasta suurõppuse kontrollarvud, saaks ka reservohvitseride kogu hakata planeerima endi seast vahekohtunikke. See on hea kogemus teha taktikat ja kaudselt juhtida üksusi ning näha palju paremini tegevuse tulemust. Vahekohtunike saavad nad info palju paremini kätte ja see võimaldab neil analüüsida olukordi palju paremini kui vahetult üksust juhtides.

Eelkoolitus

Tänavuse suurõppuse eel said vahekohtunike ja hindajad kaks päeva eel-

koolitust, kuid seda on vähe. Kõik peaks algama hoopis varem. Eelnevalt tuleks kohale määrata vahekohtunike gruppide ülemad. Peavahekohtunikud peavad olema kõige pädevamad ja teadma harjutuse eesmärgi kõigis üksikasjades. Selleks, et nad suudaksid ise vahekohtunike koolitada ja suunata, peab nende koolitus kestma vähemalt paar nädalat. Ülejäänud vahekohtunike ja hindajad saaksid koolitust viis-kuus päeva, mille kestel tehakse neile selgeks situatsioonide lahendus.

Kapten Reimann mõnab, et see nõuab planeerimisel arvestamist, et õppuse aeg venib pikemaks. Kuid vahekohtunik peab väga hästi teadma taktikat, üksuste struktuure ja tegevuspõhimõtteid. Vahekohtunik peaks olema kas sama pädev või veel pädevam kui allüksuse ülem, kelle juures ta on. Seega peaks kompaniülema juures olema vähemalt kapten ja rühmaülema juures vähemalt leitnant. Ja Kaitseliidu üksustes samamoodi. Kuni rühma tasandini saab vabalt kasutada ka meie väga pädevaid veebleid.

Kaitseliidu suur seiklus

Kaitseliidu koondpataljoni väljatu- lekut tänavusele Kevadtormile võrdleb kapten Reimann suure seiklusega. Pat- aljon oli koostatud erinevatest malevatest pärit allüksustest, seda polnud kokku harjutatud ja seegi, et õppusel tuleb kasutada mitte õpitud Eesti, vaid ühe suurriigi taktikat, tuli võitlejaile ootamatult. Siiski loodab ta kolmesajalt küsituslehelts saadud hinnanguid arvestades, et õppuse tagasiside saab olema hea.

Esile saab tõsta kaitseliitlaste moti- vatsiooni, mis oli hulga parem kui aja- teenijail. Kaitseliitlaste aktiivsus ja uudishimu olid ülisuured ning ka kä- sutäitmine ja distsipliin suurepärased. Kui vahekohtunike ütlesid, et lahing on läbi, siis lahing saigi läbi. Kaitseliit- lased lasksid peale suruda vahekohtu- nike otsustused. See näitab, et kui seda pataljoni rohkem kokku harjutada, saab sellest suurepärase lahinguüksus.

Kapten Reimann hindab ka head koostööd Kaitseliidu pataljoni staabiga. Kaitseliitlased said aru, et mõnikord pi- did nad kaotama. Vahekohtunike püüdsid teha kõik kaotused nii reaals- seks kui võimalik. Kaitseliitu tuli palju-

des lahingutes tagasi hoida. Kuigi nad pole välja õppinud kui mehhaniseeritud pataljon, tegutsesid nad päris hästi. Mit- mesugune kriitika, mis siit-sealt tuli, on tühine võrreldes sellega, mida õppusel saavutati. Kritiseerida võib siis, kui niisugust tegutsemist oleks eelnevalt kuu- de kaupa õpitud.

Kiita tuleb ka üldmuljet, mille Kaitse- liidu pataljon jättis. Meeste välimus, varustus, relvastus ja paremad Uni- mogid kui Vahipataljonis hajutas tema sõnul n-õ harjumuslikuks saanud mulje kaitseliitlastest.

Kõige selle alusel lubas kapten Reimann, et järgmisel aastal tahab kaitse- vägi pisikeste arusaamatuste ärahoid- miseks koolitada kaitseliitlasi paremini ja mängida lahingud läbi ka virtuaal- selt. Selleks, et järgmisele Kevadtormile vastast mängima tuleb järgmine Kaitse- liidu pataljon saaks end paremini kokku harjutada, on tema arvates vaja korraldada ka neile sarnaselt ajateenijate pataljoniga õppuse-eelne vähemalt ka- hepäevane eelharjutus ehk *battle camp*. Siis ei peaks mehed õppuse käigus üm- ber õppima ja igasugused kohatud kom- mentaarid jääks tulemata.

Eelharjutuse võiksid koos Kaitselii- du ohvitseridega läbi viia needsamad vahekohtunike, kes on just lõpetanud oma eelharjutuse. Nii saaksid nad kont- rollida oma teadmisi ja tutvuskid Kaitse- liidu üksustega, kellega neil tuleb õp- puse käigus tegemist teha. Ühtlasi oleks selline eelharjutus hea koht, kus õppida vastastena käitumist. Kaitseväe ohvitse- ridel on väga kasulik saada aru, kuidas võimalik vastane käitub. Seda lahti mõ- testades saame aru, milliseid vastumeet- teid kasutusele võtta.

Kaitseliitlased vastase taktikaga

Kapten Reimann mõnab, et praegu- se õppuse korralduse juures jäi Kaitse- liidul puudu kahjuks see aeg, kui nad saanuks õppida tegutsema Eesti kom- paniidena. Seetõttu ei saa edaspidi vä- listada, et ka Scouts-pataljon võib tulla osaliselt vastast mängima. Miks mitte lasta järgmisel aastal ajal, mil scoudid ründavad, võtta kaitseliitlastel sisse ta- valine kergejalaväe kaitse, mida siis tu- levane kolmas pataljon omakorda õp- puste lõpul ründab. Tänavu lõppes õp- pus ootamatult, kuigi oleks võinud jät- kuda veel kaks päeva. Kaitseliit oleks

saanud harjutada oma põhilist taktikat – kaitset – ning neile oleks see õppus läinud siis ka täie ette.

Eesti suurõppuste suurim pidurda ja on oma lahingumäärustiku puudumine. Vastase taktika kohta on meil olemas kolm kollast määrustikku, mille on tõlkinud kindralmajor Ants Laaneots. Kaitseleiidule saab neid tutvustada kui arvatavat suuri taktikat. Vahekohtunikud teevad endale need asjad selgeks.

Selleks, et õppuse käigus poleks liiga palju üleõppimist, tuleks kaitseleidlastele teatud lõigud, nagu rünnak, kaitse, ümberpaiknemine jne, üle korrata. Vabatahtlikud rühmaülemad ja ka väiksemad ülemad võiksid teha enne õppust läbi distantsõppe. Ka võiks malevate kaudu teavitada reservväelasi-kaitseleidlasi. Male-

vates on ju olemas õppekirjandus ja seal saab individuaalselt eeltööd teha.

Kui teha ära kogu ülaltoodud eeltöö (eelnev informeerimine, eelnev väljaõpe, vahekohtunike väljaõpe), saavutame edaspidi igas mõttes hea tulemuse seni, kuni Kaitseleiti käib õppustel vastutegutsejana.

Kaitseleiti kaitsevää suurõppustel

Kapten Reimann on kindel, et järgmist sellist õppust oodatakse Kaitseleiidus huviga. Kui kaitseväge tahab näidata, et ta tunneb Kaitseleidu kui võrdse partneri vastu huvi, peab ta pakkuma koolitust ja tagama õppuseks vajaliku side- ja tagalavõimekuuse varustuse. Võib-olla siis suureneb

tung õppusele vastutegevusse tulla veelgi. Meie rahvas on väike ja nende osa, kes tunneksid sõjanduse vastu huvi, ka väike. Samas ei näe ma kuskilt tulemas sellist raha, millega saaks Kaitseleiidust teha Rahvuskaardi-taolise maheda armee. Seetõttu tuleks tema sõnul suhtuda Kaitseleitu hoopis teistmoodi, kui on harjutud. Kaitseleitu võetakse sageli nagu hädavarianti, mis on nagooni olemas. Seetõttu ei taheta teda teha eest õieti tänada ega kaitseleidlasi kas või vormidegagi motiveerida. Seetõttu leiab kapten Reimann, et kui kaitseväge suudab pöörata Kaitseleiidule rohkem tähelepanu, teda koolitades ja vajaliku varustades, avaldab Kaitseleidu moraal ja energia positiivset mõju ka kaitseväge kaaderkoosseisule ja loomulikult ajateenijate õppepataljonile. ■

Kaitseleidu pataljoni ülem õppusel Kevadtorm 2004 kapten Urmas Susi, mida peaks arvestama järgmisel Kevadtormil, et õppus läheks kaitseleidlastele täie ette?

Kaitseleiidule oli see nädalane õppus võimas kogemus. Kõik allüksuste ülemad said väga hea reaalse üksuste juhtimise koolituse ja mehed äksi. Ka mina pole seni juhtinud täispataljoni lahingut.

Normaalne oluks, kui oleksin nädal enne õppust käsu kätte saanud, staabi kokku võtnud, koostanud rännaku- ja paiknemiskäsu ning kompaniidele laiali saatnud. Nead oleksid teinud oma rännakäsu ja maastikuluure enne ära ning kõik oleks kohe algusest peale laabunud. Metsas pole enam aega õppuse manuaali lugeda ja paberid toota, kõik juba tegutsevad.

Kolmandal või neljandal päeval saime aru, et tegelikult juhivad olukorda vahekohtunike meeskond. Kui kohtunikud lahingupäeva hommikul tulevad, antakse pataljoni staabi edasi üksnes olukorra muudatused ja staap peab olukorra operatiivselt lahendama. Me võime küll mängida, et teeme nagu päris ja anname käsud ja asjad kohapeal välja. Kuid parima tulemuse saame rohkema ettevalmistustööga.

Kui järgmise aasta õppuse eesmärk on ka Kaitseleidu pataljoni välja õpetada, peaks see veidi varem kokku tulema. Rühmapealikest alates tuleks kõik ülemad enne kokku võtta ja näiteks tänavuse pataljoni staabi liikmed võiksid anda edasi oma kogemusi. Sinna võiksid tulla ka vahekohtunikud ja rääkida, millised on nende töö põhimõtted.

Järgmise aasta eelarvesse peaks võrdvärsena planeeritama ka Kaitseleidu osa. Ei saa nii, et kui kaitseleidlased kohale jõuavad, siis anname neile asjad kätte. Isegi Kaitseleiti ei saa

kõiki asju jooksu pealt lahendada. Kaitseleidu pataljonil peaks olema tagalakompanii, kes teda varustaks. Toidu- ja laskemoona võiks vabalt anda Kaitseleidu kätte.

Ei ole päris õige, et Kaitseleiti ostab ise autokütuse. Ei aita, et saame pärast selle kütuse tagasi, sest meil oli seda raha vaja mujal. Mul on nüüd kahekümnel autol paak suvekütust täis. Aga ma ei sõida nendega iga päev nagu kaitseväge. Seega peame sügisel selle kütuse sealt välja laskma. Kaitseleidu Harju malev pidi selleks õppuseks tegema kuni 45 000 krooni lisakulutusi ja ma ei saa seda kuskilt mujalt võtta kui väljaõppeprotsessi arvelt. Kõik õppusel käinud malevad tegid kaitsevägele selliseid kingitusi. Ja kingituse tegi Taani riik Unimogidega, et me üldse liikuma saime.

Õppuse ajal peaks olema neli sidevõrku. Kolmega ajab asja ära, aga nii, et kahest kasutatavast sidevõrgust teise annavad isiklikud mobiilid oma isikliku tasku peal, sõda ei peeta. Sõda ei peeta ka selliste käsijaamadega, mille akud pool aega laadimist vajavad. Rühmaülemal peab olema sidemees kõrval, tal peab olema korralik sõjaväe raadiojaam, millega ta peab õppima sidet saama.

Kartus, et Kaitseleiti võib-olla ei saa aru, et nad peavad lõpuks kaotama, oli asjatu. Kõik said väga täpselt aru, milleks me seal olime. Samas avaldused, mida õppuste juht lehes tegi, ei mõjunud sugugi hästi selle seltskonna moraale. Mehed, kes tänavu välja tulid, olid tegelikult ju vabatahtlikud, kes rääkisid oma tööandjale augu pähe või võtsid õppuse ajaks puhkust. Kutsed ei tulnud õigeks ajaks kohale ning tööandjail polnud formaalselt kohustust mehi vabaks lasta. Samas andsid need mehed endast kõik ja kohtunikud kirjutasid õppuste lõpus, et moraal oli kõrge ja mehed olid indu täis, sest sel aastal said nad tõesti voliit sõidida.

Juhtimine on raske töö. Alluvad peavad juhtidele nende vigu andestama ning juhivad peavad oma mehi hoidma. Ehk järgmisel aastal saab hoida end ööpäev läbi lahingukontaktis. Siis pole seda võimalust, et "Sõda seis!" ja paneme pillid kokku. Transpordi, meeste magamise ning pesemise peale tuleb rõhku panna. Ja oma elu ei tohi väga laialt laotada. Pataljoni staap peab paiknema ööpäevas vähemalt korra ringi, ei saa olla suurt killavoori.

Ja huumorimeel tuleb kaasa võtta ning nalja peab saama. Me andsime näiteks välja oma lehte.

ROOTSI "RAUASAAG"

ON EESTI KAITSEJÕUDUDES TEENIMATULT PÕLU ALL

Koos teiste Rootsi relvade ja tehnikaga saadeti Eestisse ka Carl Gustav M 45 B püstolkuulipildujad. Kindlasti on paljud kaitseliitlased seda nurgelist 9 mm kaliibriga püstolkuulipildujat näinud, kuid väga vähesed on seda käes hoidnud ja vaid üksikud on seda ka kasutanud.

Heikki Kirotar

Paraku ei taha või ei oska Eesti kaitsejõud seda töökindlat ja sõdades proovitud relva hinnata. Ometi on kaitsejõududes sadu sõjamehi, kelle peamine ülesanne ei ole päästikule vajutamine, vaid lahinguüksuste toetamine. Ka nemad vajavad relva, et kaitsta ennast vastasega silmitsi sattudes.

Lisaks autojuhtidele ja meedikutele ning tankitõrjajatele võib üles loetleda hulga sõjaväelisi ameteid, kus pikk ja kohmakas relv on pigem tüliks kui abiks. Näiteks kokad, sidemehed-käskjalad, soomukijuhid ja -komandörid, suurtükiväelased, staabipersonal, luurajad, päästeüksuste võitlejad. Samuti objektikaitse- ja sisekaitseüksused.

M 45 B täpsus on täiesti piisav, et inimkuju kuni 100 m kauguselt tabada. Viimaste linnas toimunud kokkupõrgete analüüs näitab, et see on käsirelvade maksimaalne praktiline kaugus.

Rootsi Kodukaitse kasutab seda relva laialdaselt just tagalaüksustes. Peatselt peaks see asendatama veel kompaktsema Belgias valmistatud automaadiga FN P90. Ehk leitakse püstolkuulipildujale ka Eestis rohkem kasutust, kui ainult näitusele inimestele vaatamiseks välja panna.

Carl Gustavi ajaloo

Esimesed M 45 mudelid loodi Rootsi riiklikus relvatehases suure sõja kogemuste põhjal. Eeskujuks võeti sakslaste MP 40 ja brittide Sten ning püstolkuulipilduja Suomi M 39. Alguses kasutati soomlaste trummelsalve, mis mahutas 70 padrunit. M 45 saab vajadusel kasutada ka Suomi natuke pikemat raua, kaliiber ja raua kinnitus on identsed. Hiljem töötati välja 36-lasuline sirge padrunitisalg, mille kinnitamiseks pidi relvale panema vahetüki.

M 45 B oli parandatud mudel, mida hakati tootma 1954. aastal. 1955. aastal lõpetati relvade katmine musta oksiidiga ja need värviti roheliseks. Kui relv on kaotanud poole värvist, saadetakse ta uuesti värvimisele. Põhiline väline erinevus seisnes vahetüki kinnitamises relva külge, seega sai kasutada ainult 36-lasulist salve. Lisaks tugevdati relva lukukoja kaant ja kergendati taandurvedru. Trummelsalved olid oma suurest mahutavusest hoolimata altimad söötmistõrgetele ning kallimad valmistada.

Ka USA ja Nõukogude Liit, mille armeed kasutasid sõja alguses püstolkuulipildujatel trummelsalvesid, läksid peatselt üle sirgetele salvedele. M 45 C rauakattele saab kinnitada Rootsi nuga-täägi. M 45 BE oli Rootsi politseitellimusele tehtud relv, millele lisati tule ümberseadur. Laskur sai valida üksiklaskude või valangute vahel. M 45 BET oli Rootsi politsei teenistusrelv pisargaasigranaatide laskmiseks.

Arendati ka padrunit. Rootsised osalesid aastatel 1960–1964 ÜRO vägede koosseisud Kongo kodusõja osapoolte maharahustamisel. Praktilises kasutuses leiti, et seni kasutatud padrunit M 39 algkiirusega 360 m/sek oli väikese löögijõu ja mõõduka läbistavusega. Olukorra parandamiseks loodi tänapäevani kasutusel olev M 45B. Suu-

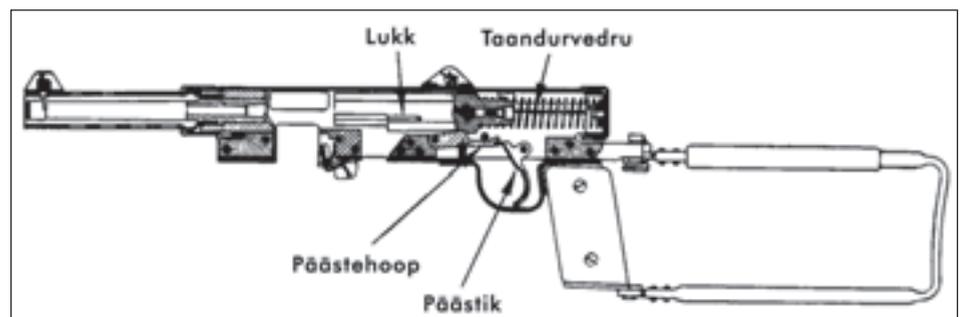
rendati püssirohulaengut ja vähendati kuuli kaalu, saavutades algkiiruseks 410 m/sek.

Oluliselt muudeti kuuli ehitust. Kuuli põhiline läbistav osa on paks terasmantel, mis on kuulile kaalu andmiseks pliid täis valatud. Terasmantel on kaetud pehmemast metallist kattega, et vähendada relvaraua kulumist. Katsetel selgus, et 50 m kauguselt läbis kuul enamiku sel ajal kasutusel olevate teraskiivrite seinad ning killuvestid.

Padrunid on tehases pakitud 36 kausi karpidesse. Karbis on nad juba kuuekaupa reas kiiralaadijas, hõlbustades seega salvede täitmist.

Odav ja töökindel relv nii tagalameestele kui eriüksustele

Tegemist on väga odava relvaga. Esimeste aastate omahind oli 60 Rootsi krooni, tänastes hindades oleks see 700 Rootsi ehk 1200 Eesti krooni. Rootsis on neid valmistatud nii oma tarbeks kui ka ekspordiks kuni 300 000. Lisaks valmistati neid litsentsi alusel ka Egiptuses (mudeli nimeks Port Said) ja USA-s (Smith & Wesson, mudel 76). Püstolkuulipildujat kasutati ka Indoneesias ja Iirimaal. Kuna M 45 toodeti mitmes riigis, on valmistatud relvade hulk segane. Hinnanguliselt on neid kokku toodetud 500 000–600 000.

Rootsi püstolkuulipilduja Carl Gustav M 45 B.

Poliitiliste paradokside hulka võib arvata ka Rootsi relvaeksporti USAsse. Kongo konflikti lahendamise käigus satutsid ameeriklaste kätte esimesed Rootsi püstolkuulipilduja mudelid. Seejärel telliti suurem partii Rootsist ja neid relvi kasutati laialdaselt Vietnamis sõja lahingutes. Kasutajateks olid USA eriüksused, näiteks Roheliste Barettide luurajad, mereväe SEALi võitlejad ja tuukrid, LKA Air America lendurid ning igasugu erariides sõjalised nõunikud, kes vajasisid töökindlat relva lähivõitluseks või enesekaitseks.

Allakirjutanal õnnestus kohtuda noore mehena Vietnamis sõdinud Roheliste Barettide vanemveebli Billiga, kes oli nõus oma kogemusi jagama. Billi teenistuse ajal oli tabelrelvastuses M16 A1, mis oli küll väga täpne, kuid ei hiilanud töökindlusega.

Vihmametsas võideldi reeglina varitsusrünnakutega, samuti pidid mehed

ennast kaitsma vastase üllatusrünnaku korral. Vastaste vahemaa oli mõnest sajakonna sammuni, 12-mehelise rühma põhilised relvad olid AK47 ja M 45 B. Kõige rohkem hinnati Venemaal valmistatud AKMe, mis olid töökindlad ega kartnud eriti niiskust. Sama kehtis ka M 45 B kohta. Hiina relvi AK47 eriüksus ei armastanud, nende metall ja töötamise kvaliteet olid kehvad ning relvad roostetasid kergesti (nagu ka Kaitseliidule ostetud Hiina automaadid). Kõik kandsid ka Colt M1911 püstolit või 9 mm Browning Highpowerit. Tugirelvadena olid veel kaasas M21 täpsuspüss ja 40 mm granaadiheitja.

M 45 B töökindlusest räägib ilmekalt episood Billi teenistusest. Vietnamlaste üksuse eest põgenedes komistas ta jõekalda mudas ja lohises kõhuli relva peal jökke. Pärast jõest läbi kahlamist oli enamik muda maha uhtunud ning relv tulistas tõrgeteta. Mõned Rootsi vasak-

poolsed poliitikud panid pahaks relvade tarnimist riiki, kes "surus jõhkralt maha vietnamlaste vabadusepüüet", ja valitsus pidi relvatarned lõpetama. Küll aga müüdi Smith & Wessoni firmale litsents püstolkuulipilduja tootmiseks Ameerika pinnal. Paraku otsustasid Ameerika relvasepad Rootsi leiutist täiustada, mille tulemuseks oli vähem töökindel relv.

Lisaks valmistati Rootsist ka väikesel hulgal sisseehitatud summutiga relva M 45, mida kasutasid Rootsi ja USA eriüksused. Väliselt on selle relva rauakate pikem ja jämedam. Selle relvaga on seotud jällegi paradoks reaalse elu ja poliitilise korrektsuse vahel. Nimelt ei olnud ametlikult rahuarmastava Rootsi kaitsejõududel vajadust seeriatootmiseks oleva summutiga relva järele. Seega eitas valitsus ametlikult aastakümneid, et selline mudel on välja töötatud ja kasutusel. Paljud ametlikud relvakataloogid ei tunnista tänase päevani sellise mudeli olemasolu.

Kuid neid relvi tarniti ka USAsse ning kasutati Vietnamis. Kuna kuuli algkiirus oli vähendatud alla 300 m/sek, oli Billi kogemusel selle relva praktiline laskekaugus kuni 50 meetrit. Vietnamlastel oli kombeks kanda rinnal Hiinast tarnitud salvetaskuid (ka Kaitseliidus olid need olemas), milles kantud terasest varusalved toimisid omalaadse kuulivestina. Paarikümne sammu kauguselt tulistatud kuul summutiga püstolkuulipildujast ei läbistanud seda kaitset. Lahingus oli see relv peaaegu kasutu, neid kanti kaasas reeglina üks grupi peale, et öiste operatsioonide ajal vastase tunnimehi või juhuslikult rühmaga kokku sattunud üksikvõitlejaid hävitada.

Autoril on isiklik kogemus mitmete püstolkuulipildujatega, k.a kaitsejõududes kasutusel olev Mini UZI ning M 45 B. Kui peaks enne lahingut valima, kumba kaasa võtta, siis valiksin kindlasti viimase. UZI on küll väiksem ja kergem, kuid kaitseriivi ja lukuraami ehituse tõttu tõrkealdis. M 45 B ainuke tõrge tekib padrunite lõppemisel. Ehk leiab kaitsejõududes sellele pensionärile mõistlikumat rakendust kui relvaladudes tolmu kogumine? ■

TEHNILISED ANDMED

Nimetus: Carl Gustav M 45 B.

Kaliiber: 9x19 mm, saab ilma tõrkeid tekitamata kasutada enamikku 9 Para kaliibriga laskekoona. Väiksema laengu puhul on laskekiirus väiksem.

Padrun: 1945–1965 M 39 (algkiirus 360 m/sek), seejärel M 39 B (algkiirus 410 m/sek).

Tööpõhimõte: täisautomaatrelv töötab vabaluku tagasilöögi põhimõttel. Üksiklasud võimalikud kiiresti päästikule vajutades.

Pikkus: 55 cm kokkupandud päraga, 81 cm koos päraga.

Kaal: tühjal 3,9 kg, laetud salvega 4,6 kg; ühe laetud salve kaal 700 g.

Salve mahutavus: 36 padrunit, vedru hoidmiseks soovitatav laadida 30 padrunit.

Lahingukomplekt: salvekott nelja salvega.

Raua pikkus: 21 cm.

Sihiku tüüp: ees liigutatav kirp, taga keeratav L-kujuline sälk, mis on arvestatud kaugustele kuni 100, 100–200 ja 200–300 m.

Praktiline laskekaugus: inimfiguur kuni 100 m, sõiduauto kuni 200 m, veoauto kuni 300 m.

Tehniline laskekiirus: 500–600 lasku minutis sõltuvalt padruni laengust. Laskekiirust saab suurendada ka näiteks nii, et asetada ümar puupunn või patarei vedru taha, lühendades nii vedru käiku.

Praktiline laskekiirus: 30–120 lasku minutis.

Relv loodi Teise maailmasõja kogemuste põhjal.

Heikki Kirotar on Kaitseliidu Tallinna maleva Kalevi malevkonna liige.

FOTOD: 4 x Ardi Hallismaa, 1 x Ivar Jõesaar

Kaitseliidu autokolonn teel vastutusale.

Ründajail olid toeks "tankid".

Kaitseliidu "soomuk" on sattunud varitsusele.

Vahekohtunik jälgimas lahingu kulgu.

Õppuse staabiülem major Meelis Killi avaldas kaitseliitlastele tänu tubli sõdimise eest.

LIITU SCOUTSPATALJONIGA!

Scoutspataljon on kõige kiiremini arenev kaitseväge väeosa, mis pakub ainulaadseid karjäärivõimalusi.

Elukutselistest sõjaväelastest koosnevas üksuses saad parima ettevalmistuse osalemaks rahvusvahelistel sõjalistel missioonidel kogu maailmas.

PAKUME

- tasuta elamisvõimalust korralikus kasarmus (kasarmus elamine ei ole kohustuslik)
- Eesti keskmist palka (alates 5100 krooni) palk sõltub ametikohast, aastmest ja kaitseväeteenistuse staažist
- tasuta raviteenust
- korralist palgalist puhkust 35 päeva aastas
- keeleõpet
- osalemist rahvusvahelistel õppustel ja rahvusvaheliste kriiside reguleerimisel

OOTAME, ET ...

- oled Eesti Vabariigi kodanik vanuses 18-45 aastat
- omad vähemalt keskkharidust
- oled läbinud ajateenistuse
- oskad eesti keelt
- oled kohtulikult karistamata
- oled heas füüsilises vormis

LIITUMISEKS ESITA

- avaldus (kirjutatakse kohapeal)
- elulookirjeldus (kirjutatakse kohapeal)
- pass
- kaitseväeteenistuse tunnistus
- haridust tõendav dokument
- iseloomustus viimasest töö- või teenistuskohast

Kontakt:

Scoutspataljon, pk 57, 76801 Paldiski Harjumaa
Tel: 674 1150; 695 2532 Mob: 050 82506
e-mail: personal@rok.ee